

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ İLE İLİŞKİLERLE
İLGİLİ BİLİŞSEL ÇARPITMALAR, BENLİK SAYGISI
VE FLÖRT ŞİDDETİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Nazlıcan TEKİNBAŞ

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Esra IŞIK**

İSTANBUL-2021

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ İLE İLİŞKİLERLE
İLGİLİ BİLİŞSEL ÇARPITMALAR, BENLİK SAYGISI
VE FLÖRT ŞİDDETİ İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Nazlıcan TEKİNBAŞ

**Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Esra IŞIK**

İSTANBUL-2021

YEMİN METNİ

Bu çalışmanın kendi tez çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar hiçbir aşamasında etik dışı davranışımın olmadığını, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Tarih

Adı Soyadı

İmza

TEŞEKKÜR

Öncelikle; tezimi yazarken akademik bilgileri ve sabrıyla bana yardımcı olan ve yol gösteren, bu süreci tamamlamamda desteğini esirgemeyen değerli tez danıőmanım Dr. Öğr. Esra Işık'a teőekkürlerimi sunarım.

Sonrasında ise bu süreçte zorlandığım her anımda bana yardımcı olmuş dostlarıma ve her zaman seçtiğim yolda ilerlememe maddi manevi destek olan, beni cesaretlendiren ve her koşulda yanımda olan canım anne ve babam Binnur Tekinbaş ve Murat Tekinbaş'a emekleri için sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET

Bu tez çalışmasında toplumsal cinsiyet rolleri ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar, benlik saygısı ve flört şiddeti ilişkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma örnekleminde, kartopu örnekleme yöntemi ile seçilmiş 18-65 yaş aralığındaki 111 kadın ve 50 erkek, toplam 161 kişilik katılımcı grubu dahil edilmiştir. Bu araştırma kesitsel ve tamamlayıcı model ile modellenmiştir. İstatistiksel analizler SPSS 25.0 versiyon 25.0 paket program ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın verileri normallik varsayımları açısından incelendiğinde, Kolmogorov-Smirnov değerleri $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir. Ayrıca Skewness ve Kurtosis değerlerinin hatalarına bölümlerinin $\pm 1,96$ arasında değiştiği saptanmıştır. Bundan dolayı ölçek/anket puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek için nonparametrik testlerden spearman korelasyon analizi yapılmıştır. Bununla birlikte ölçek/test ile katılımcıların sosyodemografik verileri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek üzere nonparametrik testlerden Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Gruplar arasında anlamlı fark çıkması durumunda, anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post-Hoc testi yapılmıştır. Varyansın homojen dağılmaması ve örneklem sayılarının eşit olmamasından dolayı Games-Howell Post-Hoc testi seçilmiştir (Sparks, 1963). $p < 0.05$ istatistikçe anlamlı kabul edilmiştir.

Araştırmada, katılımcıların toplumsal cinsiyet rollü tutumlarından eşitlikçi tutum ile benlik saygısı arasında pozitif yönlü bir ilişki varken flört şiddetinin alt boyutları ile negatif yönde bir ilişkisi olduğu saptanmıştır. Toplumsal cinsiyet rolü tutumlarından geleneksel tutum ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve alt boyutları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu saptanmıştır. İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve alt boyutları ile benlik saygısı ve flört şiddeti arasında pozitif yönlü bir farklılık görülmüştür. Benlik saygısı ile flört şiddetinin alt boyutlarından erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sosyodemografik değişkenlerden yaş, cinsiyet, medeni durum, mevcut ilişki durumu, geçmişte romantik ilişki yaşamış olma durumu ve yaşanan yerin araştırma değişkenleri üzerinde farklılaşmaya neden olduğu görülmüştür. Ancak eğitim düzeyinin çalışmadaki hiçbir değişken ve alt boyutu ile ilişkisi saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Roller, İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar, Benlik Saygısı, Flört Şiddeti

ABSTRACT

In this thesis, it is aimed to determine the relationship between gender roles and cognitive distortions, self-esteem and dating violence. In the research sample, a total of 161 participants, 111 women and 50 men, aged 18-65 years, selected by snowball sampling method, were included. This research was modeled with a cross-sectional and complementary model. Statistical analyzes were performed with SPSS 25.0 version 25.0 package program.

When the data of the study were analyzed in terms of normality assumptions, Kolmogorov- Smirnov values were determined as $p < 0.05$. In addition, the division of Skewness and Kurtosis values to errors was found to vary between ± 1.96 . Therefore, Spearman correlation analysis, one of the nonparametric tests, was performed to determine the relationship between scale/survey scores. In addition, Mann Whitney U test and Kruskal Wallis H test, which are nonparametric tests, were applied to determine whether there was a significant difference between the scale/test and the sociodemographic data of the participants. In case of a significant difference between the groups, the post-Hoc test was performed to determine between which groups the significance was. The Games-Howell Post-Hoc test was chosen because the variance was not distributed homogeneously and the sample numbers were not equal (Sparks, 1963). $p < 0.05$ was considered statistically significant.

In the study, it was determined that while there was a positive relationship between the egalitarian attitude and self-esteem, one of the gender role attitudes of the participants, there was a negative relationship with the sub-dimensions of dating violence. It has been determined that there is a positive relationship between traditional attitudes, among gender role attitudes, and cognitive. A positive difference was observed between cognitive distortions and sub-dimensions related to relationships, self-esteem and dating violence. distortions and sub-dimensions related to relationships. It has been determined that there is a negative relationship between self-esteem and the psychological violence applied by the man during dating, which is one of the sub-dimensions of dating violence. In addition, it was observed that sociodemographic variables such as age, gender, marital status, current relationship status, having a romantic relationship in the past and the place of residence caused differentiation on the

research variables. However, there was no relationship between education level and any of the variables and sub-dimensions in the study.

Keywords: Gender Roles, Cognitive Distortions, Self-esteem, Dating Violence

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	vi
TABLO LİSTESİ	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Hipotezler	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.5. Tanımlar	3
2. KURAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini	4
2.1.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini ile İlgili Kuramlar	5
2.1.1.1. Psikanalitik Kuram	5
2.1.1.2. Biyolojik Kuram	6
2.1.1.3. Sosyobiyolojik Kuram	6
2.1.1.4. Sosyal Öğrenme Kuramı.....	7
2.1.1.5. Bilişsel Gelişim Kuramı.....	8
2.1.1.6. Toplumsal Cinsiyet Şeması Kuramı	9
2.1.1.7. Sosyal Rol Kuramı.....	10
2.1.1.8. Feminist Kuram	10
2.1.2. Toplumsal Cinsiyet Rollerini ile İlgili Araştırmalar	11
2.2. İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar	13
2.2.1. Bilişsel Yaklaşım	13
2.2.2. Beck'in Bilişsel Yaklaşımı	13
2.2.3. Bilişsel Model.....	14

2.2.4. Temel İnançlar	14
2.2.5. Ara İnançlar	14
2.2.6. Otomatik Düşünceler	15
2.2.7. Bilişsel Çarpıtmalar	15
2.2.7.1. Bilişsel Çarpıtma Türleri	16
2.2.8. İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar	17
2.2.9. İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ile İlgili Araştırmalar	18
2.3. Benlik Saygısı	19
2.3.1. Benlik Kavramı	19
2.3.2. Benlik Saygısı	20
2.3.3. Benlik Saygısını Geliştiren Etmenler	21
2.3.4. Benlik Saygısı ile İlgili Araştırmalar	22
2.4. Flört Şiddeti.....	23
2.4.1. Şiddetin Nedenleri	24
2.4.2. Şiddetin Türleri	25
2.4.3. Flört Şiddeti	25
2.4.4. Flört Şiddetinin Türleri	26
2.4.4.1. Fiziksel Şiddet.....	26
2.4.4.2. Psikolojik/Duygusal Şiddet.....	26
2.4.4.3. Cinsel Şiddet.....	27
2.4.5. Flört Şiddetinin Etkileri	28
2.4.6. Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar	29
3. YÖNTEM VE GEREÇ.....	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı	31
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	31
3.4. Veri Toplama Araçları	31
3.5. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği.....	32
3.6. İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği.....	33
3.7. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği	33
3.8. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği	34

3.9. Verilerin Analizi.....	34
4. BULGULAR.....	36
5. TARTIŞMA.....	50
6. SONUÇ	65
KAYNAKÇA.....	67
EKLER	77
Ek 1: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği.....	77
Ek 2: İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği.....	78
.....	78
Ek 3: Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği.....	80
Ek 4: Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçekleri.....	81
Ek 5: Sosyodemografik Veri Formu	89

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcılar ile İlgili Sosyodemografik Veriler (n=161)	36
Tablo 2. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Ölçeklerden Alınan Puanlara Ait Betimsel İstatistikler (n=161)	36
Tablo 3. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut İlişkilerine Ait Korelasyon Sonuçları.....	37
Tablo 4. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının Yaş Grubu Açısından Karşılaştırılması.....	39
Tablo 5. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Açısından Karşılaştırılması.....	42
Tablo 6. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının Medeni Durum Açısından Karşılaştırılması	43
Tablo 7. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının “Şu Anda Mevcut Romantik İlişkisi Var mı?” Sorusu Açısından Karşılaştırılması	45
Tablo 8. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının “Daha Önce Hiç Romantik İlişkiniz Oldu mu?” Sorusu Açısından Karşılaştırılması.....	46
Tablo 9. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının Eğitim Durumu Açısından Karşılaştırılması	47
Tablo 10. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının “Şu Anda Yaşadığınız Yer? Sorusu Açısından Karşılaştırılması	48

1. GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet rolleri üzerinde; toplumun işleyişi, kültürü, atanan cinsiyet rolleri ve cinsiyet kavramını ele alış biçimlerinin etkileri vardır. Toplumsal cinsiyet rolleri, kadının ya da erkeğin toplum içinde sahip olmaları beklenen konumları şekillendirir, çalışma hayatından aile yaşantısına kadar dahil olur ve kişilere görev atamasında bulunur. Yazılı olmayan fakat toplumca kural olarak benimsenen ve yerleşmiş inanış ya da ilkeler bütünü olarak tanımlayabileceğimiz normların, toplumsal norm kategorisi içerisinde de toplumsal cinsiyet rolleri büyük rol almaktadır. Cinsiyetlere atfedilen roller kültürler arası değişiklik gösterebilmektedir. Atanan roller, kişinin kendini nasıl tanımladığı, toplum içinde edineceği yeri, yapabileceği ya da yapması gerekenler gibi birçok alana müdahale etmektedir. Bu müdahale kişinin kendini tanıması, potansiyelinin farkına varması, kendine alan seçmesi gibi birçok kategoride kişiyi kısıtlamaktadır (Bem, 1981; Dökmen, 2004; Vatandaş, 2011).

Toplumsal cinsiyet rollerinin araştırmada değinilecek olan bir diğer değişken olan flört şiddeti üzerinde de azımsanamayacak bir etkisi vardır. Kendi toplumumuzdan örnek vermek gerekirse, yapılan bir araştırmada, Türk erkeklerinin genel olarak ilişki içerisinde iktidar, otorite ve güç sahibi olduklarına dair bir yargı bulunmaktadır. Buna karşın olarak, Türk kadınlarının bu gücü, otoriteyi ve iktidarı ve uygulanan şiddeti kabul edici olmaları gerektiğine dair sabit kalıp yargılar bulunmaktadır. (Aslan, Vefikuluçay, Zeyneloğlu, Eroğlu ve Taşkın, 2008). Bu kalıp inanışlar ilişkilerde sorunların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Çiftler karşılıklı olarak, psikolojik ve fiziksel şiddet uygulayabilir, flört şiddetini kabul etme ve uygulamada toplumsal cinsiyet rollerinin rolünün büyük olduğu aktarılmıştır (Aslan ve ark., 2008). Şiddetin uygulanabilir ve kabul edilebilir oluşu benlik saygısını etkiler. Yapılan birçok araştırmada toplumsal cinsiyet rollerinin, belirleyici tutumuna dikkat çekmiştir. Araştırmanın diğer değişkenleri ise ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve benlik saygısıdır. Bilişsel çarpıtma bireyin kendisini ve çevresini, işlevsel olmayan şemalarına entegre edebilmek için çarpık olarak algılamasıdır (Beck, 2001). Kişinin kendini değerlendirmesi neticesinde elde ettiği memnuniyet durumu ise benlik saygısının boyutunu oluşturmaktadır (Kulaksızoğlu, 2008). Toplumsal cinsiyet rollerinin kişilerin akılcı olmayan inançlarını şekillendirdiği, bu sağlıksız inançların flört ilişkisinde yaşanan çatışmalar ile yordandığı ve kişilerin olumsuz benlik şemaları geliştirmelerinde

aktif rol oynadığı düşünölmektedir. Dolayısıyla çalışmanın her bir değişkeninin bir diğeri üzerindeki tesirini sosyodemografik özellikler de ele alınarak incelemek önem taşımaktadır. Bu araştırma, toplumsal cinsiyet rollerinin getirisi olan kalıplaşmış inanışların, sorumlulukların, hakların, kazançların ve ayrımların, ilişkilerde bireyin bilişsel çarpıtmalarına, benlik saygısına ve flört şiddetine karşı tutumuna bir bakış açısı sunacaktır.

1.1. Araştırmanın Amacı

Yapılan araştırmanın amacı toplumsal cinsiyet rollerinin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar, benlik saygısı ve flört şiddeti arasındaki ilişkiyi demografik değişkenler kullanılarak saptamaktır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Toplumsal cinsiyet rolleri yaşadığımız ataerkil toplumda her iki cinsiyet için de bağlayıcı ve sınırlandırıcı etkileri bulunan önemli bir konudur. Kişinin psikolojik sağlamlığı açısından yaşanan toplum normlarına uyumunun etkisi bilinmektedir. Çevre ve kültürün bilişsel çarpıtmalarını oluşturmasında, benlik saygısının şekillenmesinde ve flört şiddeti maruziyeti ve kabulünde önemi büyüktür. Bu nedenle toplumsal cinsiyet rolleri ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar, benlik saygısı ve flört şiddeti ilişkisinin araştırılması gerektiği düşünölmektedir. Değişkenlerin birbiri üzerindeki etkisi ve ilişkisi belirlendiğinde literatüre katkı sağlanacağı düşünölmektedir.

1.3. Hipotezler

1. Toplumsal cinsiyet ile ilgili geleneksel cinsiyet rolü düzeyi arttıkça bilişsel çarpıtma oranı da artmaktadır.
2. Toplumsal cinsiyet ile ilgili geleneksel cinsiyet rolü düzeyi arttıkça benlik saygısı azalmaktadır.
3. Toplumsal cinsiyet ile ilgili geleneksel cinsiyet rolü düzeyi arttıkça flört şiddeti artmaktadır.

4. Sosyodemografik veri özellikleri ile toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinden alınan geleneksel tutuma sahip olma ilişkilidir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmada Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği, İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği, Rosenberg'in Benlik Saygısı Ölçeği ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmanın örneklemini 18-65 yaş aralığında kadın ve erkek 161 katılımcı ile sınırlıdır. Araştırmada kullanılan değişkenlerin çokluğu ve ölçeklerin soru sayılarının fazla olması katılımcılar için dikkat dağınıklığına neden olabilir. Daha kısa ve daha kapsamlı ölçeklerin kullanılması verimliliği arttırabilir.

1.5. Tanımlar

Cinsiyet: Kadın ve erkek arasında ayırt edici yaradılış özelliği, cinslik, eşey, seks ve üreme işinde rol oynayan kavramdır (TDK, 2021).

Toplumsal cinsiyet rolleri: Kültürel yapının şekillendirdiği, biyolojik cinsiyetlere göre toplumun kişilerden beklediği görev, sorumluluk ve davranışlar bütünüdür (Dökmen, 2004; Vatandaş, 2011; Lindsey, 2015).

Bilişsel çarpıtma: Bireyin kendisini ve çevresini değerlendirmesinde sahip olduğu uyumsuz ve işlevsiz düşünceleridir (Türkçapar, 2000:44).

Benlik saygısı: Benliğin duygusal tarafını oluşturan özsaygı, bireyin kendisine ait memnuniyet durumudur (Kulaksızoğlu, 2008).

Şiddet: Kişinin kendisine, başkasına ya da bir gruba ölüm, yara verme, fiziki ve psikolojik zarar verme, gelişimsel problem yaratma ya da yoksunluk yaratma ile sonuçlanacak biçimde; tehdit ederek ya da gerçekten fiziksel gücünü kasti şekilde ve istemli kullanmasıdır (WHO, 2005).

Flört şiddeti: Evli olmayan ama bir romantik ilişki yaşayan çiftlerde taraflardan birinin diğerine ya da iki tarafın da birbirine karşı sözel, fiziksel, cinsel ve duygusal şiddet içerikli davranışlarda bulunması ve kısıtlanması durumudur (Aslan ve ark., 2008)

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Toplumsal Cinsiyet Roller

Cinsiyet; bireyleri biyolojik olarak üreme organlarına göre kadın(female) ya da erkek(male) olarak ayıran kavrama verilen isimdir. Toplumsal cinsiyet ise doğuştan sahip olduğumuz üreme organlarımızın bize atamış olduğu kadınlık ya da erkeklığe göre toplumda uymamız gereken normlar, bizden beklenen görev ve davranışlar bütünüdür. (Vatandaş, 2011) İstisnai durumlar dışında (çift cinsiyetli yani hem penis hem de vajina ile dünyaya gelen bireyler) bütün insanlar tek bir cinsiyete sahiptir. Biyolojik açıdan kadın veya erkek olarak doğan bireyler dünyaya geldikleri topluma ait kültüre göre atfedilen davranış ve tutumlara uygun olarak büyümekte ve yetişmektedirler. Bu sebeple kültürün cinsiyet rolleri oluşumunda büyük bir etkisi olduğu bilinmektedir (Bem, 1981). Toplumsal cinsiyet rolleri bireyleri biyolojik cinsiyetlerinden ayırarak, bireylerin toplum tarafından kadın ve erkek olarak nasıl algılandığı, nasıl davranmaları gerektiği ve nasıl düşündüğünü beklediği kalıplar olarak tanımlanmaktadır (Dökmen, 2004). Başka bir ifadeyle toplumsal cinsiyet rolleri toplumun kendisini oluşturan bireylerden beklentilerinin bütünüdür (Dökmen, 2014). Toplumsal cinsiyet ile biyolojik cinsiyet arasındaki ayırım yapılırken, biyolojik cinsiyetin değiştirilemez, toplumsal cinsiyetin ise sosyal çevreye göre şekillenebilir, kesinliği olmayan kurallar bütünü olduğu ifade edilmelidir (Butler, 2008).

Toplum tarafından belirlenen bu roller çocukluktan itibaren bireyin büyütülme tarzını da kültürlere göre belirlemektedir (Risman, Davis, 2013). Toplumsal cinsiyet bir bebeğin henüz anne karnında cinsiyetinin belli olduğu andan itibaren daha dünyaya gelmeden ona alınan kıyafetlerin renginden seçilen oyuncaklara, alınan eşyalara, gösterilen ilgi ve sevginin şekline ve dozajına, sosyal ortamlarda sergilemeleri beklenen tavırlara ve hatta mesleki hayatı için kariyer hedeflerine kadar uzanan ve bağlayıcı bir durumdur (Altan Aslan, 2000; Dökmen, 2004; Gök Akgül, 2017). Cinsiyet kavramı biyolojik özellikler kıstas alınarak fiziksel farklılıkları vurgulayan bir kavram iken toplumsal cinsiyet, getirmiş olduğu yeni kurallarla kadın ve erkekler arasındaki ayırma yeni bir boyut kazandırmıştır. Artık üreme organları dışında toplumsal roller ve bireylerin görev tanımları da cinsiyet kimliğine atanmıştır.

Cinsiyet kavramı kadın ve erkeğin hem sosyal hem de kültürel açıdan üstlendiği görevleri ve bu görevlere uygun olarak geliştirdikleri davranışları ifade eder. Bu açıdan kadın ve erkek arasında ayırıcı sınırlar çizmektedir (Brahsin,2003) Toplumsal cinsiyet rolleri kadına ve erkeğe atfedilmiş roller olarak ikiye ayrılır ve toplumun için bu rollerin tutarlı olması önem taşımaktadır (Shechner, 2010). Kadınlara feminenlik, erkeklere ise maskülenlik rolü uygun bulunmuş olsa da her birey diğerlerinden farklıdır ve topluma uyum süreci çeşitlilik göstermektedir (Dökmen, 2004). Toplumun kadınlardan beklediği sorumluluklar ev işleri ile ilgilenmeleri iken erkeğin ise ekonomik gücü elinde tutması ve aileyi idare etmesi beklenir (Karaca, 2018). Bu rol dağılımına göre kadınların iş yaşantılarında yer almaktansa ev işleri ile ilgilenmesi ve erkeklerin eve para getiren konumda olması beklenmektedir (Basow, 1992; Dökmen, 2004; Zeyneloğlu, Terzioğlu, 2011). Toplumsal cinsiyet rollerinin sosyal yaşantı dışında da etkileri görülmektedir. Kadın ve erkeklerin duygularını ve düşüncelerini ifade ediş biçimleri de zaman içerisinde farklılaşmıştır (Dökmen, 2004). Kadınlardan daha hassas ve zarif olmaları beklenirken erkeklerden duyguları konusunda kapalı ve güçlü bir tavırda olmaları beklenmektedir (Terzioğlu, Taşkın, 2008).

2.1.1. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlgili Kuramlar

2.1.1.1. Psikanalitik Kuram

Psikanalitik kurama göre Freud, toplumsal cinsiyet kavramını libido ile açıklamıştır. Libido; biyolojik cinsiyeti ve toplumsal cinsiyeti yöneten ve harekete geçiren cinsel enerji kaynağıdır. Freud bu açıklamayı yaparken libidonun tanımını için erkek cinsel organını temel almıştır. (Dökmen, 2010)

Freud'un psikoseksüel gelişim kuramı incelendiğinde beş gelişim evresi görülmektedir. Bu beş evre sırası ile; oral, anal, fallik, latent ve genital dönemdir. Oral dönem 0-18ay yaş aralığındaki bebeklerin odak bölgelerinin ağız olduğu ve emme, ağza alma gibi eylemlerin haz kaynağını oluşturduğu dönemdir. Anal dönem 1,5- 3,5 yaş aralığındaki çocukların ilgi bölgelerinin anüs olduğu ve dışkılama davranışının önem arz ettiği süreçtir. Fallik dönem 3,5- 5 yaş aralığındaki çocukların henüz yetişkinlik seviyesinde olmamakla beraber ilgi alanlarının cinsel organlarında olduğu evredir. Latent dönem 5-13 yaş aralığındaki çocukların cinsel güdülerinin düşüşe

geçtiği ancak 12-13 yaş beraberinde genital döneme girilmesiyle beraber hazzın yeniden cinsel organlara yöneldiği ve cinsel dürtülerin ortaya çıktığı açıklanmaktadır (Dökmen, 2004).

Psikolojik motivasyon ve cinsel haz(libido) bahsi geçen her evrede kendisine ait bölgeye yönelir. Bölgeden alınan hazzın doyumuna göre; yeterli doyuma ulaşıldığı takdirde birey bir sonraki evreye kısmen ya da tamamen geçiş sağlayabilirken yeterli doyuma ulaşamadığı durumlarda haz alınamayan dönemde takılma yaşanabilmektedir. Psikanalitik kuramda özdeşleşme ve içselleştirme gibi bilinçdışı süreçlerden de söz edilmektedir. Bu süreçler şahsın kendi cinsiyeti ile uyumlu davranışlar geliştirmesi (kadınların feminen, erkeklerin ise maskülen) ve çocukların kendi cinsinden ebeveyni ile kurduğu özdeşim, rol model alma ile ilintilidir. Freud'a göre kız çocukları anneleri ile erkek çocukları ise babaları ile özdeşim kurarlar ve onların özelliklerini kopyalarlar. Kendi cinslerinden seçilmiş rol modeller onlara nasıl birer kadın/erkek olunması gerektiği yönünde birer yol göstericidirler. Bu kuram topluma karışan bireylerin psikolojik ve biyolojik açıdan uyumlu bir iyi oluş halinde olmasını kendi cinsiyeti ile uyumlu bir cinsel kimlik oluşturması ile bağdaştırmıştır (Çıtak, 2008; Dökmen, 2004).

2.1.1.2. Biyolojik Kuram

Biyolojik kuram kadın ve erkeklerin beyin yapılarının cinsiyetlerine göre ayrışmaları sebebiyle beyinlerinin farklı işlevleri yerine getirdiğini ifade eder. İki cinsiyet arasında karşılaştırma yapmak adına yapılan çalışmalar sonucu androjen hormonunun davranışlar üzerinde etkili olduğu ve bu etkinin cinsiyet farklılıklarına göre değişkenlik gösterdiği açıklanmıştır (Dökmen,2004).

2.1.1.3. Sosyobiyolojik Kuram

Bu kuram cinsiyetler arasındaki ayrımı genetik ve evrensel temeller üzerine dayandırarak açıklamaktadır. Evrimsel psikolojiye göre her canlı dünya üzerindeki varlığını sürdürebilmek ve neslinin devamlılığını sağlayabilmek adına genlerini gelecek nesillere aktarmaktadır.

Toplumsal cinsiyet rollerinin oluşumu da işte bu noktada başlar. Yaşamın

sürdürülebilirliği için toplumda rol dağılımı gerçekleşmek durumundadır. Kadınların rolü çocuk doğurmak, beslemek, büyütme iken erkekler fiziksel açıdan daha güçlü oldukları için savaşı ve korumacı bir rol üstlenmişlerdir. Ayrıca kadınların yumurta üretimi rakamsal olarak erkeklerin sperm üretimine kıyasla daha az olduğu için kadınlar eş seçiminde daha seçici ve söz sahibi tarafta yer almıştır. Kadınların çocuk üzerindeki görevleri doğurmak, beslemek ve büyütme olarak adlandırırken erkeklerin görevi döllenme için sperm aktarımı ile sınırlandırıldığından çok sayıda sperm çok sayıda kadından çok sayıda çocuk ve neslin devamlılığı denklemini oluşturmuştur. Bu durum toplumsal cinsiyet kavramında erkeklere çokeşlilik kadınlara ise tek eşlilik rolünün yakıştırmasına temel oluşturmuştur (Dökmen,2004). Bütün bu bilgiler ışığında kadın ve erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerinin keskin çizgilerle birbirinden ayrıldığı söylenebilir.

2.1.1.4. Sosyal Öğrenme Kuramı

Bu kuram Bandura tarafından sosyal öğrenme kuramı öğrenme davranışının insan üzerindeki etkilerini ortaya koymak amacıyla geliştirilmiş ve cinsiyet rollerinin oluşumunun da bir açıklaması olarak kabul edilmiştir (Dökmen, 2004).

Bandura (1977)'ya göre sosyal öğrenme kuramı davranışları anlamlandırmayı ve cinsiyet kavramını açıklamayı hedeflemektedir. Davranışların olumlu sonuçları gözlemlendiğinde bu davranışın birey tarafından kazanıldığını ve sürdürüldüğünü ifade eder. Sosyal öğrenme kuramına göre sosyalleşmek yaşam boyu süren bir etkinliktir ve yeni davranışların kazanılması gözlem ve kişilerin doğrudan deneyimleri ile oluşmaktadır.

Toplumsal cinsiyet gelişimi sosyal öğrenme kuramına göre üç farklı yöntem ile ortaya çıkmıştır. Bunlardan ilki modellemedir. Modelleme; bireylerin kendilerini keşfi ve anlamlandırması yolunda yakın çevrelerinden ya da topluma mal olmuş kişilerden idol oluşturup cinsiyetleri ile alakalı bilgileri model alma yoluyla öğrenmeleri durumudur. Gözlem ise kişinin kendi cinsiyeti ile ilgili bilgileri çevresindekileri izleyerek, onların davranışlarını ve sonuçlarını inceleyerek öğrenmesidir. Son olarak direktif kullanma sayesinde davranışlarının cinsiyetleri ile ilişkisini kullanarak bilgi edinmeleri yoluyla toplumsal cinsiyet gelişimi ortaya çıkmıştır (Bussey, Bandura ,1999)

Bu kurama göre toplulukçu kültürlerde cinsiyet rollerine ait davranışlar hakkında kesin hükümler açıkça belirtilmiş ve değişmez kanunlar haline gelerek aktarılmıştır. Bu kurallar sayesinde toplumun cinsiyet rollerinin birbiri ile uyum içerisinde olması gerekmektedir. Bu rollerin kabul görmesi, desteklenmesi ve böylece aktarılması geleneksel kültürün de devamlılığını sağlayacaktır. Oysa bireyselci kültürlerin topluluklarında cinsiyet rollerine ait beklentiler muğlak bırakılmış, açık ve net olarak ortaya koyulmamıştır. Dolayısıyla gelenekselci toplumlar ile bireyselci toplumlar arasında cinsiyet rolü açısından büyük farklılıklar olduğu söylemek mümkündür.

Sosyal öğrenme kuramı özetle; davranışların gözlem ve örnek alma yoluyla öğrenildiğini ve ödüllendirilerek öğrenilmiş davranışların kalıcı hale getirildiğini veya cezalandırma yoluyla davranışların ortadan kaldırıldığını ifade eder. Dolayısıyla erkek ve kadınlar arasında görülen davranış farklılıklarının tümü öğrenilmiştir. Kuram, bu rollerin oluşumunda ve aktarımında genetik faktörleri de göz önünde bulundurmaktadır, ancak baskın olarak çocukların çevrelerinde bulunan modeller ile özdeşim kurması üzerinde durulmaktadır (Özgür, 2010).

2.1.1.5. Bilişsel Gelişim Kuramı

Piaget'e göre çocukların düşünce biçimleri ve olaylara yükledikleri anlamlar yaş aralıklarına göre değişkenlik göstermektedir (Erden ve Akman, 2007) Kohlberg'e göre ise çocuklar bilişsel gelişimlerini tamamladıklarında cinsiyetlerine uygun davranışlar geliştirmeyi öğrenmektedir (Kohlberg, 1968).

Bu kurama göre cinsiyetleri kategorileştirme bilişsel gelişimin evrensel basamaklarını takip ederek ortaya çıkmaktadır. Yani çocuklar öncelikle kendi cinsel kimliklerini, sonrasında ise başkalarınınkini öğrenirler. Öncelikle insanları kadın ve erkek olarak iki kümeye ayırırlar ve kendilerini bu iki kümeden birisine ait hissettikten sonra dahil ederler, daha sonrasında ise kadınların ve erkeklerin hangi özelliklerle birbirlerinden ayırdıklarını öğrenirler. Bu öğrenme işi sonuçlandığında cinsiyetlerle ilgili kalıplaşmış roller ve bu rollere dair belirli beklentiler olduğunu fark ederler ve nihayetinde cinsiyetlerine özgü davranışları sergilemeye başlarlar(Freedman ve ark., 1989).

Kohlberg'e göre çocukların toplumsal cinsiyet rollerini geliştirmeleri üç dönem

içerisinde tamamlanmaktadır. 2- 3,5 yaş aralığı cinsiyet etiketleme dönemidir. Çocuklarda toplumsal cinsiyet rollerinin farkına varma, kendilerini cinsiyetlerine göre kız ya da erkek olarak etiketleme görülür. 3,5- 4,5 yaş aralığı ise cinsiyetin kalıcılığı olarak adlandırılır ve bu dönemde çocuklar cinsiyet kavramının kalıcı olduğunu, zaman içerisinde değişemeyeceğini ve dolayısıyla toplumsal cinsiyet rollerinin de değişken olamayacağını kavrarlar. Ve son olarak 4,5- 7 yaş aralığı cinsiyetin değişmezliği dönemi olarak adlandırılmaktadır ve her iki cinsiyete ait toplumsal beklentiler öğrenilir ve bu cinsiyetle örtüştürülen tutarlı davranışlar sergilenmeye başlar (Dönmez,2001).

2.1.1.6. Toplumsal Cinsiyet Şeması Kuramı

Bu kuram Bem tarafından kültürel etkenlerin toplumsal cinsiyet rolleri üzerindeki etkisini ortaya koymak için geliştirilmiştir (Altan-Aslan, 2000). Bem (1983)'e göre toplumların kadın ve erkeklere dair beklentilerini belirlemede kültürün yordayıcı gücü yüksektir. Çünkü toplumların kültürleri değişiklik gösterdiğinden bireylere yüklenen görev ve sorumluluklar da aynı doğrultuda farklılaşacaktır. Bu kuram hem kız ve erkek çocuklarının cinsiyete bağlı roller çerçevesinde sosyal yaşantı sürmesini hem de kültüre bağlı olarak kadınsı ve erkeksi kişilik özellikleri ve buna bağlı olarak benlik saygısı geliştirmelerini ifade etmektedir (Bem, 1983).

Toplumsal cinsiyet şema teorisi bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine sahip olma süreçlerini inceleyen bir teoridir. İnsanları kadın ve erkek olarak ikiye ayırmakta ve bu ayırımın temelde en önemli sebebinin kültür olduğunu ileri sürmektedir. Toplumsal cinsiyet şeması kuramına göre cinsiyet rollerinin öğrenilmesi, benimsenmesi ve ilişkilendirilmesi yaşanılan toplumun kültürel yapısına göre değişkenlik gösterir. Şemalar kategorizasyonda sahip olunan özelliklere göre yapılan ayrımların belirlenmesi ve diğer özelliklerle ilişkilendirilmesi için bilgilendirici temelli yapılardır. Cinsiyet şemasında kadın ve erkek olmak üzere iki kategori vardır ve bu kategoriler davranış, duygu ve biliş üzerinde hakimiyet kurmaktadır. Cinsiyet şemasına dahil olmuş bir bireyin doğumu itibarıyla giyimine, davranışlarına, kendini ifade etme biçimine, duygusal ve sosyal ilişkilerindeki tutumuna ve hatta meslek seçimine “uygun” bulunan kategoriler vardır. Toplumsal cinsiyet şeması bireylerin toplumsal cinsiyet rollerini edinişini açıklamak için bilişsel gelişim ve sosyal öğrenme kuramlarına ait etkenleri birleştirerek bir temel oluşturmaktadır (Helgeson, 2012)

Dökmen (2010)'e göre toplumsal cinsiyet şemasına sahip olmayan çocukları yetiştirmek ancak iki yolla mümkün olabilir. Bunlardan ilki ebeveynlerin çocuklarını yetiştirirken ait oldukları kültürel yapının toplumsal cinsiyete yönelik öğretilerini aktarmadan, yalnızca biyolojik etkenleri öğretmesiyle, ikincisi ise öğrenilmiş toplumsal cinsiyet şemasına alternatif olarak farklı şemalar geliştirerek. Örneğin; insanların farklılıklarının yalnızca kadın ve erkek olmak ile açıklanamayacağını, bunun bireysel özelliklerle alakalı olduğunu açıklamak gibi.

2.1.1.7. Sosyal Rol Kuramı

Sosyal rol kuramı kadın ve erkek davranışlarının nedenini toplumsal cinsiyet rollerine göre, toplumun bireylerine atfettiği tutumlar olduğunu savunmaktadır. Sosyal rollerin bir getirisi olarak toplumun onayladığı ve bireylerinden uymasını beklediği bazı davranışlar ortaya çıkmıştır. Örneğin kadınların zarif, narin ve kırılğan özelliklerle anılması, bunun karşılığı olarak erkeklerin ise güçlü, koruyucu ve cesur olması beklenmektedir. Her kadın ve erkeğin bu özelliklere sahip olmasını beklemek cinsiyet kalıp yargıları olarak adlandırılır ve toplum bireyleri bu özelliklere uygun davranışlar sergilemesi için baskılar (Diekman, Goodfriend & Goodwin, 2004).

Cinsiyetlere atanmış bu sosyal rollerin belirlenmesinde biyolojik özelliklerin etkisi yadsınamaz (doğurganlık, fiziksel güç vb..) fakat evrimsel yaklaşımdan farklı olarak biyolojik etkenlerin sosyal etkenler ile zaman içerisinde etkileşimine dayanarak bireyler arasındaki ayrımın soyutlaştırıldığı ve buna bağlı olarak kategorizasyona tabi tutulduğu düşünülmektedir (Eagly, Wood, 1999).

Eagly bu rollerin oluşumunun aynı zamanda toplumda hiyerarşik bir yapıya sebep olduğunu ve bu hiyerarşide erkeklerin kadınlardan daha yüksek statülü bir role sahip olduğunu söylemektedir. Bu dengesizliğin sebebi olarak ise ev içi görevlerin kadınlara ev dışı görevlerin ise erkeklere yüklenmesini göstermiştir. Kadınlar kadar erkeklerin de ev işleri, çocuk bakımı gibi görevlerde rol alması ve bunun yanı sıra kadınların da çalışma hayatına daha yoğun katılımlarıyla kadın ve erkeklerin daha eşitlikçi sosyal rollere sahip olacağını savunmuştur (Eagly & Steffen, 1984)

2.1.1.8. Feminist Kuram

Feminizm; kadın ve erkek arasındaki ilişkiyi yaşamın her alanında aile, eğitim, iş, kültür, siyasi ve tarihsel açıdan inceleyen, sorgulayan ve kadın-erkek arasındaki ilişkide erkeği üstün kılan toplumun ataerkil odaklı normlarını sonlandırmayı ve yerine kadınsı değerler koymayı hedeflemiş siyasi bir harekettir (Aktaş, 2013).

Son yıllarda kadınların sosyal bilimler alanında geçmişe kıyasla daha etkin ve görünür olmalarıyla beraber feminist yaklaşım güçlenmiştir. Bu güçlenme geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin değişimi ve dönüşümü açısından alternatif bir etki ortaya koymuştur (England, 2001).

Feminist yaklaşıma göre kadın ve erkeklerin içerisinde bulunduğu çatışmanın nedeni olarak eşitsiz güç, kaynak ulaşımı ve kontrolü; ırk, sınıf ve cinsiyet mücadelesinden bahsetmek mümkündür. Feminist yaklaşım sosyal rollerde cinsiyete dayalı sınıflandırmanın neden olduğu kalıpsal yargıları tanımamaktadır. Toplumsal cinsiyet rollerinin oluşturduğu beklentiler bireyin doğumuyla başlamakta ve ölümüne kadar hayatın her alanında kendisini göstermekte ve kişinin tercihlerini kaçınılmaz bir şekilde yönlendirmektedir. Feminist yaklaşım kişiliğin örüntülerini ve davranış şekillerini yaşam boyu değişime açık ve akışkan bir yapı olarak görmektedir. Böylece feminist yaklaşıma göre geleneksel tutuma, öğrenilmiş olsa dahi karı çıkmak, kadın ve erkekleri tek tiplendirerek sınıflandırmak yerine alışılmadık değerlere ve tutumlara sahip olmalarına müsaade etmenin kişiye ve dolayısıyla topluma özgürleşme imkânı sunacağı savunulmaktadır (Corey, 2015).

2.1.2. Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlgili Araştırmalar

Avustralya'da 1086 çocuk ve onların ebeveynleri ile yürütülmüş bir çalışmada anne-babaların cinsiyet rolü tutumları ve bu tutumların çocuklar üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; anne-çocuk ve baba- çocuk tutumları incelendiğinde anne-kız korelasyonu anne- oğul korelasyonundan daha yüksek bulunmuştur. Ancak anne-baba tutumunun çocuğun tutumu üzerinde istatistiksel açıdan anlamlı bir etkisi saptanamamıştır. Araştırmadan elde edilen başka bir veriye göre ise anne ya da babadan herhangi biri geleneksel tutuma diğeri ise eşitlikçi tutuma sahipse eşitlikçi ebeveyn tutumunun çocuğun tutumu üzerindeki etkisi daha büyüktür(Perales,

Hoffmann, King, Vidal & Baxter, 2020).

Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi'nin farklı bölümlerinden seçilmiş 701 kişi ile yürütülen başka bir çalışmanın verilerine göre ise toplumsal cinsiyet rolü tutumunun eşitlikçi olduğu bulunmuştur (Türk, 2019).

Erzurum, Bitlis, Konya, Ankara ve Şanlıurfa'daki üniversitelerden seçilmiş 644 kişi ile yapılmış bir araştırmaya göre; toplumsal cinsiyet rolü tutumunun cinsiyete göre ayrıştığı; kadınların erkeklere göre daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları bulunmuştur. Yaş faktörü incelendiğinde yaş arttıkça kadını itelemenin azaldığı bulunmuştur. Ayrıca büyükşehirde büyüyenlerin kırsalda büyüyenlere göre daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları da araştırmanın bir diğer verisidir (Keskin, 2019).

Örnekleme psikoloji ve psikolojik danışmanlık ve rehberlik öğrencilerinden oluşan başka bir araştırmada toplumsal cinsiyet rolleri tutumları incelenmiştir. Bu iki öğrenci grubu karşılaştırıldığında psikoloji öğrencilerinin psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerine göre daha eşitlikçi toplumsal cinsiyet rolü tutumuna sahip oldukları bulunmuştur (Özyiğit, 2019).

Meagher ve Shu(2019), 1977-2018 yılları arasında Amerika Birleşik Devletleri'nde sürdürdükleri geniş çaplı araştırmalarında toplumsal cinsiyet rolleri tutumuna dair yaklaşımları incelemişlerdir. Hem kadınların hem de erkeklerin ailevi roller ile ilgili tutumu yıllar içerisinde büyük değişkenlik göstermiştir. Ailevi rollerde eğitim seviyesinin belirgin fark yarattığı; üniversite mezunlarının ailevi rollere dair tutumlarının eğitim seviyesi daha düşük bireylere kıyasla daha eşitlikçi olduğu bulunmuştur.

2017 yılında üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyetle alakalı yapılmış bir araştırmada 2255 kişilik örneklem grubundan alınan bulgulara göre; kadınlar erkeklere kıyasla aile, iş yaşamı ve ev işleri alanlarında daha eşitlikçidir. Ayrıca erkeklerin yarısından fazlası ve kadınların üçte birine göre kadınlar erkekler tarafından korunmalıdır (Esen, Soylu, Siyez & Demirgürz, 2017).

Sakallı ve Türkoğlu (2016) toplumda kadın ve erkekler için imgeleşmiş kalıpyargıları belirlemek adına 279 üniversite öğrencisi ile, kişilik özellikleri, evli veya bekar olmak, dış görünüş, sosyal ve ilişkisel özellikler gibi konuları içeren bir araştırma yapmıştır. Örneklemin bekar erkekler için çekici, bakımlı, cesur, kendine güvenen, vurdumduymaz, çapkın, yalancı gibi sıfatlar kullanırken evli erkekler için bıyıklı,

göbekli, olgun, çalışkan, fedakâr, sadık ve sorumluluk sahibi şeklinde yorumlama yaptıkları görülmüştür. Yine aynı örneklem grubunun bekar kadınlar için; güzel, bakımlı, saf, kırılğan, eğlenceli ve dışadönük olduğu düşünülürken evli kadınların tombul, yıpranmış, hamarat, cefakâr, uyumlu, anaç ve sadık buldukları kaydedilmiştir.

2.2. İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar

2.2.1. Bilişsel Yaklaşım

Albert Ellis, 1995 yılında Akılcı-Duygusal terapiyi geliştirmiştir. Bu kuram insanların düşünme yetilerini kullanırken hem akılcı hem de akılcı olmayan/çarpık yaklaşımlara sahip olduklarını iddia etmektedir. İnsan doğasında çevre ile etkileşim içerisinde olma güdüsü ve kendini gerçekleştirme gayesi mevcuttur. Fakat insan doğasında aynı zamanda erteleme, düşüncelerden kaçma, kendini yok etme, suçlama, mükemmeliyetçilik, batıl inançlar ve kendini sabote etmeye dair davranışlar da vardır. Bu olumlu ve olumsuz tecrübeler doğrultusunda bireyin var olan bilişsel, duygusal ve davranışsal süreçlerinde değişiklikler yaşanması da mümkündür (Corey,1996). Akılcı duygusal davranışçı terapisinin öne sürdüğü kuramsal görüşe göre bilişsel, duygusal ve davranışsal yapılar birlik içerisinde gelişmektedir. Bu üç alandan bir tanesinde oluşan bir değişiklik diğer iki alanı da etkilemektedir (Doğan,1995).

2.2.2. Beck'in Bilişsel Yaklaşımı

Beck, kuramında temel inançları ikiye ayırmıştır. Bunlar “çaresizlik” ve “sevilmeme” dir. Çaresizlik temel inancı başarısızlıkla, zayıflıkla ve yitirilmiş kontrolle ilgilidir. Bu inancın sonucunda birey “başarılı olmak için gereken kabiliyete sahip değilim”, “yeteneksizim”,

“ihtiyaç içerisindeyim” gibi temel inançlar geliştirir. Sevilmeme temel inancı ise başkalarının istenmeme, dışlanma, değersiz hissetme gibi temel inançlarla ilişkilidir ve bunun nihayetinde bireyde “istenmiyorum”, “cazip biri değilim”, “yalnız biri olarak kalacağım” gibi temel inançlar oluşur (Beck,2001).

2.2.3. Bilişsel Model

Bilişsel model bilişsel terapinin temelini oluşturmaktadır. İnsan davranışını büyük ölçüde etkileyen etmenlerin olayları yorumlama şekli ve olay hakkındaki duyguları olduğu savunulmuştur. Bu modele bakılarak bütün psikolojik rahatsızlıklara kişinin fonksiyonel olmayan düşüncelerinin ruh durumunu ve davranışlarını etkilemesinin neden olduğu söylenebilir. Fonksiyonel olmayan düşüncelerin yeniden değerlendirilmesi, değiştirilmesi ve yerine akılcı düşüncelerin yerleştirilmesi kişinin fonksiyonel olmayan temel inançlarında kalıcı değişiklik yaratarak iyileşmesine büyük ölçüde yardımcı olacaktır (Beck, 2001).

Bilişsel yapıda üç temel bilişsel yapıdan söz edilmektedir. Bunlar; temel inançlar, ara inançlar ve otomatik düşüncelerdir (Çivan,2013).

2.2.4. Temel İnançlar

Temel inançlar bilişsel yapının en derininde, çocukluk döneminden itibaren ortaya çıkan ve hayat boyu diğer insanlarla olan etkileşimler sonucu oluşan kalıp yargılar ve keskin değerlendirmelerdir. Temel inançların çocukluk dönemi tecrübelerine dayalı olarak sorgusuz kabul edilmiş sonuçlar üzerine temellenmiş olması bu inançların değişimini güçlendiren önemli bir sebeptir (Beck, 2001). Psikolojik bir rahatsızlık ortaya çıkana kadar bireyler çoğunlukla olumlu temel inançlar geliştirmeye ve bu olumlu temel inançlarını sürdürmeye eğilimlidirler. Örneğin; “ben sevilen biriyim”, “insanlar tarafından arzulaniyorum” gibi...

Ancak olumsuz tecrübeler ve travmalar sonucu kişi kendine ve diğer insanlara karşı genelleyci, negatif temel inançlar geliştirebilmektedir; “insanlar nankördür”, “ben sevilmeğe layık değilim” gibi... Olumsuz temel inançlar aynı zamanda değişime dirençlidir ve kişi temel inancına ait destekleyici kanıtlara sahip olduğundan bu inancı ile çatışan bilgileri genellikle çarpıtma yoluna gitmektedir (Beck,2001).

2.2.5. Ara İnançlar

Ara inançlar kişinin şahsi, diğer insanlar hakkındaki ve bireysel yaşamı ile alakalı

tutumları, varsayımları ve koyduğu kurallar bütünüdür. Temel inançlar, ara inançların şekillenmesi üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Ara inançlar kişinin olaylara ve durumlara karşı bakış açısını, olayları ya da durumları nasıl algıladığını ve bu algının düşünce ve davranış üzerindeki etkisini belirlemektedir. Bilişsel terapide bireye bu inançları kendisinin geliştirdiği, aslında bu inançlarla dünyaya gelmediği, o zaman bu inançların değiştirilebilir olduğu öğretilmektedir (Beck,2001).

2.2.6. Otomatik Düşünceler

Birey bir olay ile karşılaştığında bu olaya dair sahip olduğu bilgilerin işlenmesi sırasında ortaya çıkan bilişsel çarpıtmalar sonucunda oluşmaktadır. Otomatik düşünceler olumsuz duygular ile birlikte kendini gösterir ve kişinin kontrolü dışında gelişen bir durumdur (Türküm, 1999). Plansız, kişinin iradesi dışında geliştirdiği bu bir dizi düşünce örüntüsü otomatik, hızlı ve örtüktür. Bu kadar hızlı ve kontrolsüz gelişmeleri kişinin fonksiyonel olmayan şemalarını yansıttığını ve doğruluğu teste tabi tutulmadan kabul edildiğini göstermektedir (Beck,2008).

2.2.7. Bilişsel Çarpıtmalar

Bilişsel çarpıtma kavramı Beck'in Bilişsel Davranışçı terapisindeki terimlerden biridir. Bilişsel çarpıtma şemaları bireyin kendisi, yaşamı ve geleceğine dair negatif yargılar oluşturmasına sebebiyet veren süreç olarak ifade edilebilir. Bilişsel çarpıtmalar kişinin düşünce sistemindeki mantık hatalarıdır (Corey,2008).

Bilişsel çarpıtmaların oluşumu kullanışsız şemalar ile bu şemalar sonucu oluşmuş ve yine kullanışsız olan otomatik düşünceler arasında bir köprü görevi görmektedir. Mevcut bilgilere yeni bilgiler eklenirken kişi bu bilgiyi bilişsel süzgeçten geçirir ve şemalarına uygun hale getirebilmek için genellikle çarpıtır ve bu çarpık değerlendirmeler bilinç düzeyine birer otomatik düşünce olarak ulaşır (Kuyucu,2007).

Beck'in Bilişsel Terapi modeline dönecek olursak bilişsel çarpıtmalar subjektif düşüncelerin birer getirisiidir. Bilişsel çarpıtmalar gerçekliği test edilmemiş, yaşantı sonucu çıkarımlanmamış ve bireye kendini değersiz hissettiren, yaşantısından ve geleceğinden umutlu olmasına mâni oluşlarıyla saptanan kalıp yargılardır (Eryüksel, 1996).

2.2.7.1. Bilişsel Çarpıtma Türleri

Beck(2001)'e göre çoğunlukla yapılan 12 adet bilişsel hata türü şunlardır:

1. Ya Hep Ya Hiç Tarzı Düşünme: herhangi bir olayı ya da durumu gelişim sürecinden bağımsız olarak yalnızca 2 temel sonuçta incelemek: “En yüksek notu alamazsam başarısız sayılırım.”
2. Felaketleştirme: Bir durumla alakalı daha olası sonuçları göz önünde bulundurmadan olumsuz sonuca varmak: “Arabaya bindiğim anda elim ayağıma dolaşacak ve kesin kaza yapacağım.”
3. Duygulara Göre Mantık Yürütme: Bir deneyim esnasında çok yoğun duygular yaşandığı için o deneyimin doğruluğuna körü körüne inanmak, aksini kabul etmemek: “Sınavlarıma gece gündüz çalışıyorum ama soruların yanıtlarını bilsem bile kendimi başarısız hissediyorum.”
4. Olumluyu Geçersiz Kılmak: Kişinin kendi kendine yaşadığı olumlu deneyimleri, olumlu sonuçlanmış işleri veya sahip olunan olumlu özelliklerini geçersiz görmesi: “Beni işe aldılar ama bu benim yeterli olduğumu göstermez, yalnızca şanslıydım.”
5. Aşırı Büyütme/Küçültme: Kendini, bir durumu veya bir başkasını değerlendirirken mantıksız bir şekilde olumlu yanlarını azımsamak ve olumsuz yanlarını abartmak: “Diğerlerine göre berbat şarkı söylüyorum beni bu akademiye almaları bir mucize.”
6. Etiketleme: Kendine ve başkalarına karşı yargılayıcı ve genelleyici sıfatlar yakıştırmak ve bunu yaparken aksi yöndeki kanıtları görmezden gelmek: “O tam bir bencildir, kendisinden başka hiç kimseyi düşünmez.”
7. Zihinsel Süzgeç (Seçici Soyutlama): Bir duruma dair yargıya varırken bütün etkenleri göz önünde bulundurmak yerine olumsuz tek bir noktaya takılı kalmak: “Bir kişi bile beğenmezse ben resim yapamıyorum demektir.”
8. Karşıdakinin Zihnini Okumak: Diğer muhtemel olasılıkları değerlendirmeye gerek duymaksızın karşıdaki kişinin ne düşündüğünü bildiğine emin olmak: “Benden nefret ediyor.”

9. Aşırı Genelleme: İçinde bulunulan durumun sınırlarını aşarak genel bir değerlendirme yapmak: “Sahneye çıktığımda terlediğime göre benden sanatçı olmaz.”
10. Kişiselleştirme: Olası farklı nedenleri yok sayarak diğer insanların olumsuz davranışlarını kendine yormak: “Beni gördüğü için mutsuz oldu.”
11. ”Meli-Malı” Cümleler: Kendine ve çevresindekilere dair keskin ve değişmez davranış beklentileri oluşturmak ve bu beklentilerin dışında gelişen durumların sonuçlarının çok kötü olacağına inanmak: “Daima insanları memnun etmeliyim, aksi halde kimse beni sevmez.”
12. Tünel Bakışı: Bir durumun sadece olumsuz yanlarını görmek: “Ailem kardeşimi benden daha çok seviyor çünkü beni sürekli eleştirirken onu sürekli takdir ediyorlar. Asla onun kadar sevilmeyeceğim.”

2.2.8. İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar

Kişilerarası ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar literatürde 1980’li yıllardan itibaren Jones ve Stanton(1988) tarafından incelenmektedir. Bu incelemede kişilerarası ilişkilerin bilişsel faktörlerden etkilendiği, ilişkilerle ilgili düşüncelerin ve inançların ilişkiler üzerinde etkisinin olduğu saptanmıştır(Jones ve Stanton, 1988).

Bilişsel hataları olan bireylerin saldırganlık ve agresyon gibi olumsuz dürtülerinin bilişsel çarpıtmaları olmayan bireylere kıyasla daha fazla olduğu ve bu kişilerin sosyal ilişkilerinde olumlu duygu ve sağlıklı iletişimi daha az yaşadıkları gösterilmiştir (Karabacak, 2017, s.425- 426).

Koydemir ve Demir (2008)’in ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalarla alakalı yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların iletişimde yanlış çıkarımlarda bulunma, başkaları tarafından olumsuz yönde yargılanma ve reddedilme korkularının ilişkileri olumsuz olarak etkilediği tespit edilmiştir.

Hamamcı ve Büyüköztürk (2004)’ün ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar konusunda yapmış oldukları araştırmalara göre ilişkilerinde bilişsel çarpıtma yoluna giden bireylerin diğer insanlarla çatışma yaşama olasılıklarının bilişsel çarpıtmaları olmayan bireylere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Safran (1990) bilişsel terapi ile kişilerarası ilişkileri birleştirerek kişilerarası şema kuramını benimsemektedir. Kişilerarası şemalar bireyin bağlanma nesnesiyle erken deneyimlerinin ileriki hayatları üzerindeki bilgi temelleri olarak aktarılmaktadır. İlişkilerin devamlılığının ve sürdürülebilirliğinin hedeflendiği bu şemalar bireyin kişilerarası ilişkilerine dair bilgileri düzenlemekte ve ilişkilerin sağlıklı iletişime yürütülmesi için değişik yollar sunarak davranış değişikliğine gidilmesini hedeflemektedir. Safran, bir bireyin kişilerarası ilişkilerinde yorum ve inançları sabit kalırsa ilişkilerinde üstlenecekleri rollerin de sınırlanacağını, fakat herkese karşı aynı rollerle fonksiyonel ilişkiler kurulamayacağını ve bu döngünün kırılması gerektiğini savunmaktadır.

2.2.9. İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ile İlgili Araştırmalar

Coleman ve Ganong (1987), akılcı olmayan inançlarda cinsiyet ve cinsiyet rolünün etkisini araştırdığı çalışmalarında Akılcı Olmayan İnançlar ile, cinsiyet ve cinsiyet rolü arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamışlardır. Veriler akılcı olmayan inançları cinsiyete oranla cinsiyet rolünün daha çok yordadığını göstermiştir.

Hamamcı ve Duy (2003), üniversite öğrencilerinin depresyon ve kaygı düzeyleri ile fonksiyonel olmayan tutumlarının yaşa, cinsiyete ve her ikisinin ortak etkisine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği araştırmışlardır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre depresyon ve kaygı düzeylerinde cinsiyetin ve yaşın tek başına veya beraber anlamlı bir farklılık yaratmadığı bulunmuştur. Yaşın fonksiyonel olmayan tutumlarında etkisi gözlemlenemezken cinsiyetin ise büyük bir etken olduğu bulunmuştur. Ayrıca kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla onaylanma ve mükemmeliyetçilik fonksiyonel olmayan tutumları daha düşük olarak kaydedilmiştir.

Yurtal (1999)'ın üniversite öğrencilerinin akılcı olmayan inançlarının ana- baba tutumları, cinsiyet, sınıf düzeyi ve yerleşim birimine göre değişkenliğini incelediği araştırmasından elde edilen bulgulara göre ana-baba tutumları ile akılcı olmayan inançlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Akılcı olmayan inançlardan suçlama eğilimi, kızlara kıyasla erkeklerde daha düşük bulunmuştur. Onay ihtiyacının da bölümlere göre farklılaştığı, fen bilimlerde okuyan öğrencilerin sosyal bilimlerde okuyanlara kıyasla daha düşük puan aldığı kaydedilmiştir.

Akılıcı olmayan inançlar ile sınıf düzeyi ve yerleşim yeri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Eryüksel (1996) 254 anne, 204 baba ve yaşları 12-18 aralığında değişen 429 ergen ile yapmış olduğu toplamda 887 kişilik katılımcı grubundan oluşan araştırmasında ana-baba ergen ilişkileri problem çözme, iletişim becerilerini, bilişsel çarpıtmalar ve aile yapısı bakımından incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen verilere göre içselleştirilmiş inançların yaş ve cinsiyet ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Kızların erkeklere göre ana-babadan onay görme inancına daha çok bağlı oldukları bulunmuştur.

Ağır (2007), üniversite öğrencilerinin bilişsel çarpıtma düzeyleri ile problem çözme becerileri ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında bilişsel çarpıtma ölçeği alt boyutlarının puan ortalamalarının cinsiyete göre farklılaştığını saptamıştır. Buna göre kız öğrencilerin kendilerini suçlama düzeyleri kızlara göre anlamlı derecede daha düşüktür.

Bilişsel çarpıtma ölçeği alt boyutlarının yaşa göre değişmediği bulunmuştur. Araştırmada bireylerin çaresizlik, umutsuzluk, kendini suçlama, olumsuz benlik algısı ve yaşamı tehlikeli görme bilişsel çarpıtmaları ile problemleri çözme konusundaki kendilerine olan güven düzeyleri arasında negatif yönde korelasyon saptanmıştır.

Malouf ve diğerleri (1992)'nin üniversite öğrencilerinin akılıcı olmayan inançları ile durumluk kaygıları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmadan elde edilen verilere göre final döneminin eğitim döneminin başlangıcına kıyasla daha stresli olduğu, akılıcı olmayan inançlar ve sürekli kaygının düşük stresli durumlardan yüksek stresli durumlara anlamlı bir değişiklik göstermemiştir. Akılıcı olmayan inançların durumluk kaygıya bağlı olduğu saptanmıştır.

Sullivan ve Schwebel (1995)'in genç yetişkinlerin ilişki beklentilerini, ilişkiye dair akılıcı olmayan inançlarını ve ilişkilerindeki doyumlarını inceledikleri bir çalışmada elde ettikleri verilere göre katılımcıların romantik ilişkilerinin boyutu çıkmadan nişanlılığa nişanlılıktan evliliğe yükseldikçe ilişki doyumlarının da artış gösterdiği bulunmuştur.

2.3. Benlik Saygısı

2.3.1. Benlik Kavramı

Heinz Kohut'a göre benlik; bebek dünyaya geldikten sonra çevresindeki kendilik nesnesiyle kurmuş olduğu etkileşime dayalı olarak gelişmektedir. Genellikle anne olarak kabul edilen kendilik nesnesi tarafından güzellik ve mükemmellik yönleri aktarılan çocukta gurur duygusu gelişir ve pekişir. Fakat kendilik nesnesi tarafından reddedilme ve önemsizlik duyguları çocuğa aktarılsa çocuk utangaçlık ve suçluluk duygularına kapılmaktadır. Carl Rogers'a göre annesi tarafından koşulsuz sevgi gören bir çocuk kişilik gelişimini sağlıklı bir şekilde tamamlarken koşullu sevgiye maruz kalan bir çocukta sevgi görmek davranışın eyleme dökülmesine dayandırıldığı için çocuk buna uygun değer yargıları oluşturacak ve sağlıklı bir kimlik geliştirecektir.(Shultz ve Shultz, 2007). Benlik, bireyin özüne dönük yorumları, algıları tecrübeleri, olaylara bakış açıları, yaşamına dair yapmış olduğu planlar ve sosyal hayatındaki rolleri bütünüdür. Bireyin şahsı ile alakalı algıları kendine dair fikirleri kişiliğini anlatırken bu kişiliğe özgü derin noktalar ise benlik şemasını göstermektedir (Aydın,1996). Benliğin kişi üzerinde düzenleyici ve yordayıcı bazı görevleri de bulunmaktadır. Bu görevler; düşünmek, hatırlamak, etkileşim içinde olmak, id ile süperego arasında denge kurarak ego görevi görmek, kişinin yaşamı için uzun süreli bir amaç belirleyip bu doğrultuda planlama yapmak ve hareket etmek, anksiyete karşısında kalkan görevi görerek bireyi korumak ve sorunlar karşısında kişiyi çözüm odaklı motivasyon kaynağı olmak benliğin görevleri olarak sıralanabilir (Özerkan, 2004).

2.3.2. Benlik Saygısı

Benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesi neticesinde ulaştığı memnuniyet durumudur. Bir diğer adıyla özsaygı benliğin duygusal kısmını oluşturmaktadır (Kulaksızoğlu, 2008)

Yüksek benlik saygısına sahip bireyler olumlu yönleri kadar olumsuz yönlerinin de farkındadırlar. Burada özünü olduğu gibi kabullenme, tam bir sahiplenme ve kendi ile barışıklık söz konusudur. Önemli olan bireyin kendisinden memnun olmasıdır. Bu tip yüksek benlik saygısına sahip bireylerde iyimserlik, stres ile daha kolay başa çıkabilme, yüksek bilişsel esneklik, başarıma isteği düşük benlik saygısına sahip bireylere oranla daha sık gözlenmektedir. Aynı zamanda yüksek benlik saygısına sahip

bireylerde bahsedilen bilişsel esneklik sayesinde sorunlar karşısında alternatif çözüm yolları üretebilme yeteneği bireylerin psikolojik sorun yaşama ihtimalini de önemli ölçüde azaltmaktadır (Hiçdurmaz ve Öz, 2011).

Einsberg'e göre benlik saygısı düşük bireyler kendilerine ve diğerlerine karşı güven problemi yaşamaktadır. Bu bireyler başarılı sosyal ilişkiler kurmakta zorlanmakta ve girdikleri ortamlarda dikkat çekmekten korkmaktadırlar. Ayrıca karar mekanizmaları gelişmemiştir ve yeniliklerle karşılaştıklarında anksiyete yaşarlar (Bayat,2003).

Benlik gelişiminde kendilik nesnesi (anne) ile olan etkileşim önem taşıdığına ve benlik saygısı düşük bireylerde güven problemleri gözlemlendiğine göre bebek ve anne arasındaki güvenli bağlanmanın oluşmaması ve daha önce bahsedildiği gibi koşullu sevginin düşük benlik saygısına sahip yetişkinlerin güven problemlerinde ve kaygılı kişiliklerinde etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Yapılan bir araştırmada benlik saygısı düzeyinde artış sağlandıkça psikolojik sağlamlığında doğru oranda arttığı gözlemlenmiştir (Kararımak ve Siviş-Çetinkaya,2011).

Yapılan çalışmalar çocuğuna ilgi göstermeyen, desteklemeyen, değer vermeyen anne- babaların çocuklarının benlik saygılarının düşük olduğunu göstermektedir. Aile içinde anne ve babanın çocuğa karşı tutumları karakter ve benlik gelişimi açısından çok önemlidir.

Koşulsuz sevgi-saygı göstermek ve değerli hissettirmek benlik saygısı yüksek çocuklar yetiştirmek için gerekli koşullardandır (Yörükoğlu, 2000).

2.3.3. Benlik Saygısını Geliştiren Etmenler

Benlik saygısı her ne kadar çocuklukta temelleri atılan ve etkileri yetişkinlikte kendini gösteren bir kavram olsa da çevre ile etkileşimin benlik saygısı üzerindeki etkileri yadsınamaz.

Bireyin olumlu ilişkiler kurması, çevresinden saygı görmesi kendisini sevmesine ve kabullenmesine yardımcı olur. Değerli olma ve sevebilme fikirleri gelişim

gösterdikçe hakimiyetin ve duygusal kendiliğin ortaya çıkışıyla birey kendi iç dünyasında kabullenme ve birlik yoluna gider (Özkan,1994).

Benlik saygısının gelişiminde 4 etken söz konusudur. Bunlar; kişinin diğerleri tarafından kabul görmesi, kişinin önceden elde ettiği başarılar ve mevcut durumu, kişinin kendisinden hayattan ve çevresindekilerden beklentileri ve bu beklentileri gerçekleştirebilmek uğruna gösterdiği çaba, kişinin uğradığı haksızlıklar ve aldığı olumsuz eleştiriler karşısında kendini savunabilmesi (Kumbaroğlu, 2013).

Benlik saygısı bu 4 temel etken dışında başka birçok etkene bağlı olarak da yükselme ve düşüş gösterebilir. Yapılan araştırmalar bu yükseliş ve düşüşleri kişin büyüdüğü aile ortamı, sosyal çevre, okul, arkadaş, ebeveyn tutumları, anne-baba kaybı, fiziki görüntü, dini inanış, kardeş iletişimi, doğum sırası, cinsiyet, sosyoekonomik durum, kardeş sayısı, ailenin eğitim düzeyi ve mesleği, toplumsal faktörler ve daha birçok değişkenin etkilediğini göstermektedir (Şenocak, 2015).

2.3.4. Benlik Saygısı ile İlgili Araştırmalar

Orr ve Diener (1995) benlik saygısının cinsiyetlere göre kadın ve erkekler üzerindeki etkisinin ayrışmasını inceledikleri bir çalışmada 14-17 yaş aralığındaki ergenlik çağındaki 569 kişilik şehirli ve Kıbhtlarda yaşayan örneklem grubu kullanmıştır. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği'nin kullanıldığı araştırmanın sonuçlarına göre kızların benlik saygısının erkeklere göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Kıbhtlarda yaşayan ergenlerde kızların daha düşük benlik saygısına sahip oldukları, şehirli ergenlerde ise cinsiyet farkı oluşmadığı saptanmıştır.

Maşrabacı (1994) 347 üniversite öğrencisi ile yaptığı araştırmada benlik saygısı ile psikolojik, sosyal, kişisel ve ailevi bazı değişkenlerin ilişkisini incelemiştir. Yapılan araştırmada Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre fiziki görünümünden hoşnut olmanın, aylık gelirin yeterli bulunmasının, eleştiriye duyarlılığın azalmasının ve depresyon düzeyinde azalmanın, baba ile ilişki yoğunluğundaki artışın, ailenin gelir düzeyini yeterli bulmanın ve flörtün karşı cinsten yakın arkadaş olmasının benlik saygısını arttırdığı bulunmuştur. Kardeş sayısı, doğum sırası ve anne-baba ilgisi ile benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

84 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiş başka bir araştırmada da yüksek benlik saygısına sahip bireylerin çevre ile etkileşim içinde olma ve başka insanlarla iletişim kurma eğilimlerinin düşük benlik saygısına sahip bireylere kıyasla daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yine aynı çalışmada düşük benlik saygısına sahip bireylerin yalnızlığa ve sosyal izolasyona daha eğilimli olmaları benlik saygısının düşüşüyle yalnızlık seviyesinin arttığını ortaya koymuştur (Karahana ve ark., 2004).

Kahriman (2005) Karadeniz Teknik Üniversitesi'ndeki 441 öğrenci ile benlik saygısı ve atılganlık seviyelerini çeşitli değişkenler kullanarak incelemiştir. Bu inceleme sonucunda benlik saygısı seviyesinin yakın ilişkilerde ve arkadaşlık kurmada zorlanma, derslerde söz alma, ebeveyn tutumu, duygularını ifade etmede zorlanma, aile ilişkisi, yaşanan yer, anne-babanın çocukları karar almakta özgür bırakması ve güvenmesi, eğitim hayatı ailenin kazancı gibi değişkenlere bağlı olarak etkilendiğini saptamıştır. Bu araştırmaya göre benlik saygısı ve atılganlık düzeyinin pozitif yönde korelasyon gösterdiği görülmektedir.

2.4. Flört Şiddeti

Dünya sağlık örgütü (WHO) şiddeti: Kişinin kendisine, başkasına ya da bir gruba ölüm, yara verme, fiziki ve psikolojik zarar verme, gelişimsel problem yaratma ya da yoksunluk yaratma ile sonuçlanacak biçimde; tehdit ederek ya da gerçekten fiziksel gücünü kasti şekilde ve istemli kullanması olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2005). Şiddet öfke ve saldırganlıkla ilişkilendirilse dahi aynı zamanda kaçınmayı da içermektedir. Buna göre sessiz kalma, fiziksel olmayan sözel davranışlarla yanıtız bırakma ve tepkisiz kalma da şiddet kapsamına girmektedir (Mutlu,1997).

Şiddetin bu kadar yaygın ve görünür şekilde karşımıza çıkmasının sebebi kişilerarası etkileşimin kaçınılmaz bir parçası olması ve insanın sosyal bir varlık olmasıdır. Evde, işte, okulda, trafikte ve sosyal medyada şiddetle karşılaşmak kaçınılmazdır (Kızmaz, 2006).

Şiddetin her alanda karşımıza çıkmasının bir diğer sebebi de toplumun şiddeti kabullenmesi ve sunuş şeklidir. Şiddetin kabulü aynı zamanda şiddetin meşrulaştırılması anlamına gelmektedir. Şiddeti yaşamın bir parçası olarak görmek ondan kaçınmayı değil problemlerin çözümünde şiddetin kullanımını beraberinde

getirmektedir (Kocacık,2001).

Türkiye'de ve dünyada yürütülmüş şiddete bağlı araştırmalarda kadınların maruz kaldıkları şiddeti faillerini aklayacak şekilde haklı sebepler sunarak normalleştirdikleri, kabullendikleri ve meşrulaştırdıkları görülmüştür (Arat ve Altınay,2007). Bu da şiddetin her toplumda değişkenlik göstererek karşımıza çıksa dahi kadınlar tarafından “hak edilmiş” olarak değerlendirildiğini ve bu bilişsel hatalara, çarpık düşüncelere toplumsal cinsiyet rollerinde erkek egemen toplumlarda kadınların erkeklerden daha değersiz ve incinebilir görülmesinin sebep olduğu söylenebilir. Yine benlik saygısının gelişimi ve aile içi değerli hissettirme, saygı gösterme ve koşulsuz sevgi olduğu kadar çevre ile olan etkileşimde kabul görme ve saygınlık aynı zamanda değerli hissetme yüksek benlik saygısının nedenleri olarak kabul edildiğine göre kadınların geleneksel toplumlarda erkeklere kıyasla hiyerarşik açıdan daha alt basamakta yer alması, aile içi şiddete, psikolojik baskılara ve ev içi ve dışı tacize erkeklere oranla daha sık maruz kalması düşük benlik saygısına neden olacaktır. Buna göre toplumsal cinsiyet rolleri ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar, benlik saygısı ve flört şiddeti arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

2.4.1. Şiddetin Nedenleri

Yapılan araştırmalara göre şiddeti ortaya çıkarabilecek psikolojik, biyolojik ve toplumsal nedenler şu şekilde açıklanabilir: Biyolojik etkiler için serotonin eksikliği, ilaçlar ve nörokimyasal bozukluklar, psikolojik nedenler için; engellenemeyen doyumsuz dürtüler, engellenme hissi ve ihtiyaçlar sayılabilir. Bu maddelere ek olarak psikolojik nedenler için paranoid kişilik bozuklukları da sebepler arasında sayılabilir (Subaşı ve Akın, 2003).

Ayrıca sonuçlardan olumlu dönüt alma, yanlış ebeveyn tutumu, güç gösterisiyle hakimiyet kurma isteği, kişinin bir başkasına muhtaç olma durumu ve problemlerini iletişim ile çözme yetisine sahip olmama da psikolojik sebeplerdendir (Baltaş,2000; Ögel, Tanrı ve Yılmazçetin-Eke,2006).

Toplumsal ve kültürel nedenler için ise öncelikli olarak şiddetin toplumda normalize edilmesi (Balcıoğlu,2001), sosyoekonomik durumun insan davranışları üzerindeki etkisine dayanarak yoksulluk, cahillik, savaşlar ve göçler (Çivi ve ark,2008)

ve tabi ki kitleleri harekete geçirmek ve bilgilendirmekle yükümlü medya yayınlarınca şiddete karlı pozitif bir tutum içerisinde olunması (Durmuş,2013) şiddetin toplumsal nedenleri olarak sayılmaktadır.

2.4.2. Şiddetin Türleri

Şiddet olgusu 3 kategoride incelenmektedir. Bunlar; kişiler-arası şiddet, kendine yönelik şiddet ve kolektif şiddettir.

1. Kişilerarası Şiddet

Bireyler arasında gerçekleşen şiddet türüne kişilerarası şiddet denilmektedir. Kişilerarası şiddet de kendi içinde topluluk şiddeti ve anne-baba, kardeşi eş, partner, sevgili şiddetidir (İftar,2016).

Kişinin tanımadığı insanlar tarafından maruz kaldığı şiddete toplum şiddeti, tanıdığı ya da yakın çevresinde bulunan kişilerden ailesinden, partnerinden veya yakınlarından gördüğü şiddet ise aile ve yakın partner şiddetidir.

2. Kendine Yönelik Şiddet

Bu şiddet türünün hem uygulayıcısı hem de mağduru kişinin kendisidir. Kendine şiddet gösteren kişilerin kendilerini yaralama, ilaç ile intihar girişimi, bıçaklama gibi eylemlerle bu şiddeti gerçekleştirdiği bilinmektedir.

3. Kolektif Şiddet

Kolektif şiddet kendi içinde politik şiddet, sosyal şiddet ve ekonomik şiddet olmak üzere üç alt başlıkta incelenir. Savaşlar, özellikle doğu bölgesinde halen karşılaşılan kan davaları, çete kavgaları, terör saldırıları ve gruplar arasında çıkan anlaşmazlıklar birer kolektif şiddet örneğidir (Bal, 2014).

2.4.3. Flört Şiddeti

Flört şiddeti, şiddetin alt basamaklarından biridir. Genellikle ilk yetişkinlik çağını ve evlilik dışı birliktelikleri kapsayan flört şiddeti tarafların birbirine ya da taraflardan en az birinin diğerine sözel, fiziki, cinsel ya da duygusal açıdan şiddet uygulaması ve çeşitli şekillerde kısıtlamalar getirerek mahrumiyet yaratmaları durumudur.

Günümüze flört şiddetinin diğer şiddet türlerinden aşağı kalır bir yanı yoktur. Oldukça yaygın ve sık karşılaşılan bir durumdur (Uluocak, Gökulu & Bilir, 2014).

2.4.4. Flört Şiddetinin Türleri

2.4.4.1. Fiziksel Şiddet

Şiddetin en görünür olan türü olması sebebiyle en kolay fark edilenidir. Şiddete uğrayan kişinin vücudunda somut deliller bırakan şiddet fiziksel şiddettir (Uluocak ve ark., 2014).

Tekme atmak, yumruk atmak, tokat atmak, yakıcı bir eylemde bulunmak, kesici bir şekilde zarar vermek, bağlamak, sağlıksız koşullar altında yaşamaya mecbur etmek, işkencede bulunmak, kişinin beden bütünlüğünü bozmak ve kişinin sağlık hizmetlerinden yararlanmasına engel olmak fiziksel şiddettir.

2.4.4.2. Psikolojik/Duygusal Şiddet

Psikolojik, bir diğer söylemle duygusal şiddet fiziksel şiddet kadar sık uygulanan bir şiddet türü olsa da mağdurda somut, gözle görülür bir iz bırakmadığından tespiti daha zor bir şiddet türüdür. Bu gözle görülebilirliğin eksikliği psikolojik şiddetin toplumda ciddiye alınmamasının ve etkilerinin yıkıcı sonuçlara yol açmadığının düşünülmesinin sebebi olsa da bu yanlış bir algıdır. Çünkü duygusal şiddetin psikolojik olarak insana verdiği zararlar oldukça güçlü ve kalıcıdır (Follingstad, Rutledge, Berg, Hause & Polek, 1990).

1990 yılında Follingstad ve arkadaşları yaptıkları çalışmada katılımcıların %99'unun psikolojik şiddete maruz kaldığını belirtmiştir. Psikolojik şiddetin bu denli yaygın görülmesi fiziksel şiddet uygulayıcılarının aynı zamanda psikolojik şiddetin de faileri olabileceğini düşündürmüştür (Follingstad ve ark., 1990).

Psikolojik şiddet de kendi içinde alt başlıklar içinde incelenmektedir. Bunlardan ilki sözlü tacizdir. Lakap takmak, alay etmek ve sözlü taciz diğer taciz türleri gibi kişiyi manipüle etmek adına kullanılan şiddet şekilleridir (Folligstad ve ark., 1990).

Eş/partner şiddetinde fiziksel şiddet sözel şiddete eşlik ettiğinden mağdur psikolojik şiddet ile fiziksel şiddete genellikle eş zamanlı olarak maruz kalmış olur. Dolayısıyla toplumda fiziksel şiddetin önüne geçilmek için yapılan çalışmalar sonuç verse dahi psikolojik şiddetten kaçınmak çok daha zor ve sancılı bir süreç olacaktır (Özcan, 2009).

Izolasyon; kişiyi sosyal ya da ekonomik yönden mahrum bırakma amaçlı bir şiddet türüdür. Şiddetin faili partnerini sosyal ve ekonomik açıdan yardım alabileceği kurum ve kişilerden uzak tutarak bağımsızlığına kavuşmasına mâni olur (Folligstad ve ark. , 1990).

Tehdit; psikolojik şiddetin bir diğer alt boyutudur. Partnerlerden birinin diğerini terk etmek, boşanmak, yalnız bırakmak gibi konularda sürekli olarak tehdit ederek karşısındakini istekleri doğrultusunda kontrol etmesi durumudur (Folligstad ve ark. , 1990).

Kıskançlık; şüphesiz ki en sık karşılaşılan ve şiddet olduğu kabul edilmekte zorlanılan bir psikolojik şiddet türüdür. Partnerini kıskandığını söyleyerek çevresindekilerden uzaklaştırmak, görüştüğü kişiler konusunda yasaklayıcı davranarak söz sahibi olmak, kıyafetlerine, gittiği mekâna karışarak kişi üzerinde kontrol sağlamaya çalışmak ve bunu yaparken onu sadakatsizlik ile suçlayarak kişide baskı yaratmak psikolojik şiddettir (Folligstad ve ark., 1990).

Partnerinin eşyalarını ortadan kaldırmak, zarar vermek, saklamak ya da atmak da psikolojik şiddettir. Mağdurun kıyafetlerini kesmek, telefonunu saklamak, fotoğraflarını atmak da birer örnek olabilir (Folligstad ve ark., 1990).

2.4.4.3. Cinsel Şiddet

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'ne göre cinsel şiddet; Bireyin bir başkası tarafından gerek ev gerek iş yerinde olmak ya da olmamak koşulunca herhangi bir yerde kişinin rızası olmadan bir cinsel eyleme zorlanması ya da cinsel içerikli bir davranış girişiminde bulunulması, istemediği cinsel tekliflere ya da yorumlara maruz bırakılması, ticaretinin yapılması ya da yapılmaya çalışılması veya cinsellik üzerinden tehdit edilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (WHO, 2002).

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 2012 araştırmasında katılımcıların %6-59'unun yaşamlarının bir evresinde partnerleri tarafından cinsel tacize uğradıkları tespit edilmiştir. Kadın Dayanışma Vakfı'nın yürütmüş olduğu başka bir araştırmaya göre ise kadınların %20'sinden fazlasının hoşlanmadığı cinsel davranışa zorlandığı, %50'sinden fazlasının ise kendi rızası dışında cinsel ilişkiye maruz kaldıkları bulgusuna ulaşılmıştır (Özcan, 2009).

Garcia-Moreno ve ark. (2006)'nın flört şiddeti kapsamında cinsel ve fiziksel şiddetin toplumdaki sıklığını araştırdıkları çalışmalarında elde ettikleri verilere göre cinsel şiddetin yaşam boyu sıklığı %13-61 aralığında bulunmuştur. Hem fiziksel hem de cinsel şiddetin sıklığı ise %15-71 arasında değişmektedir.

2.4.5. Flört Şiddetinin Etkileri

Flört şiddeti genellikle partnerler arasında yaşanan ve taraflardan en az biri dışarıdan yardım ya da müdahale talep etmedikçe taraflar arasında kalan bir şiddet türü olduğu için etkilerinden keskin bir çerçevede bahsetmek mümkün değildir (Okan İbliğoğlu, 2012). Ancak flört şiddeti yalnızca ilişki içerisinde bulunan bireyleri değil aynı zamanda toplumu da negatif yönde etkilemektedir ve bu nedenle toplum sağlığı için de tetikleyici bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır (Subaşı ve Akın, 2005).

Mağdurlarda yaralanma, uzuvların zarar görmesi, çatlak ve morluklar oluşabilmektedir (İftar, 2016). Flört şiddetinin sebep olduğu fiziksel zararlar dışında geniş çaplı bakıldığında psikolojik açıdan benlik saygısını ve özgüveni olumsuz yönde etkileyecek etkileri görülebilmektedir (Aslan vd. 2008).

Boyutları tam olarak tespit edilemediği durumlarda kişinin gördüğü zararı tam olarak bilmek de zordur. Bahsedilen fiziksel zararların yanı sıra istenmeyen hamilelikler, yeme ve uyku bozuklukları, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu ve hatta intiharla ilgili düşünceler ve girişimlere kadar uzanan önemli sağlık sorunlarının yaşanmasına sebep olabilmektedir (Ames vd. 2014).

Yapılan araştırmalara göre düşük benlik saygısının kadınlarda cinsel istismar, erkeklerde ise fiziksel istismar ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Flörtte fiziksel istismarın artışının kadınlarda depresyona ve düşük benlik saygısına sebep olduğu belirlenmiştir (Kılınçer ve Tuzgöl Dost, 2014).

2.4.6. Flört Şiddeti ile İlgili Araştırmalar

Yumuşak (2013) tarafından yapılan flört şiddeti kavramına dair bir incelemede cinsiyetlere göre ayrışma olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda erkeklerin daha sık şiddet uygulayıcısı, kadınların ise flört şiddetini erkeklere kıyasla daha sık kabul eden tarafta olduğu saptanmıştır.

Mahoy (2013) flört şiddetine maruz kalmış kadınları ve erkekleri karşılaştırdığı araştırmasının sonucunda erkeklerin kadınlara kıyasla daha saldırgan, suçlayıcı ve kendi mağduriyetlerinin karşı taraftan daha büyük olduğuna inanan bir tavır sergilemektedirler. Ayrıca araştırma verileri örneklem grubunun ortak görüşüne göre flört şiddetinin sorumlusunun sıklıkla erkekler olduğunu düşündüğünü göstermektedir.

Sullivan ve ark. (2013)'nin yaptığı başka bir çalışmada ilişkide öz yeterliğin flört şiddeti ve flört şiddetinin zihinsel etkilerini önlediğini saptamışlardır. Kadınların flört ilişkilerinde cinsel ve psikolojik şiddete uğramalarının nedenlerinden birinin düşük öz yeterlik olduğunu bulmuşlardır.

Yıldırım (2016)'ın yapmış olduğu çalışmada flört şiddetine yönelik kabulün erkeklerde kadınlara oranla daha yüksek olduğunu saptamıştır. Aynı araştırmanın bir diğer bulgusu da benlik saygısının erkeklerdeki artışının flört şiddeti kabulünde negatif yönde korelasyon gösterdiği olmuştur.

Bonache, Ganzalez-Mendez ve Krahe(2017)'nin yaptıkları çalışmaya göre flört şiddetiyle karşılaşma cinsiyetler arasında hem kadınlarda hem de erkeklerde yaygındır. Ancak erkeklerin fiziksel şiddet uygulayıcısı olma oranları kadınlardan daha yüksek bulunurken kadınların psikolojik şiddeti erkeklerden daha sık uyguladıkları verisine ulaşılmıştır.

Cinal(2018)'in yapmış olduğu araştırmaya göre örneklem grubundaki kadınların ilişki süreleri arttıkça flört ilişkilerinde kadınların uyguladığı fiziksel şiddete dair pozitif tutumlarında azalma görülmektedir. Fakat erkeklerin ilişki sürelerindeki artışın erkeğin uyguladığı fiziksel şiddetle pozitif yönde korelasyon gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca araştırmanın bir diğer verisi de flört şiddeti taraftarı tutumun artmasının flört şiddeti maruziyetini de arttırdığıdır.

Çimen (2018) yaptığı araştırmada flört şiddetinin dört kavramdan etkilendiğini saptamıştır. Bunlar ; toplumsal cinsiyet, biyoloji, sevgi ve ilişkidir. Bu araştırmaya göre

toplumsal cinsiyet rolleri bireyler üzerinde bir baskı ve beklenti oluşturmaktadır ve bireyler de bu rollere göre hareket etmektedir. Bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine paralel biçimde gösterdikleri davranışlar flört ilişkilerinde belirleyici olacağından flört şiddetini de arttırmaktadır. Biyolojik açıdan erkeklerin ve kadınların farklı anatomik yapıları sahip olması sebep olarak bulunmuştur. Sevgi etmeni bireylerin şiddeti sevgiyi ifade etme yolu olarak kullanmalarına ve bunu uygun bulmalarına neden olmaktadır. Ve son olarak ilişki faktörü ise ilişkinin dinamiği içerisinde şiddetin kaçınılmaz olduğuna dair bir algıya sahip olunmasıdır.

Bütün bu etkenler şiddetin kabulünde birer dayanak oluşturmaktadır.

Venama (2018) flört şiddetini farklı yaş grupları ile incelediği araştırmasının sonucunda yaşın artmasıyla psikolojik şiddet uygulayıcısı olmanın negatif yönde anlamlı bir ilişkisi olduğunu saptamıştır.

3. YÖNTEM VE GEREÇ

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın gereç ve yöntemleri yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma kesitsel ve tanımlayıcı model ile modellenmiştir. Araştırmada bunu belirleyebilmek için sosyodemografik form; Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği; İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği; Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Hazırlanan anketlerdeki ölçme araçları dijital ortama yüklenerek formlar üzerinden veriler elde edilmiştir. Anketlere başlamadan önce araştırmanın faydaları, amacı ve verilerin saklı kalacağı üzerine bilgilendirme ve gönüllü olur formu yazılı olarak sunulmuş ve rıza alınmıştır.

3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Bu araştırma, 2020-2021 yılları aralığında dijital ortam üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın öneri formları Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Etik sunularak araştırmanın uygun görülmesi sonrasında gerekli onaylar alınmıştır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Bu araştırma 18-65 yaş aralığındaki 111'i kadın 50'si erkek olmak üzere 161 kişilik örneklem grubuyla gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada kartopu ve uygunluk örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Toplanan ölçeklerin tamamı kabul edilerek araştırma bulguları oluşturulmuştur.

3.4. Veri Toplama Araçları

Ölçekler online formlar haline getirilerek dijital platform üzerinden katılımcılara ulaştırılmıştır.

3.5. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği

Ölçek 2011 yılında Zeyneloğlu ve Terzioğlu tarafından, bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını ölçmek üzere geliştirilmiştir. TCRT ölçeği 38 madde ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Eşitlikçi cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü, kadının cinsiyet rolü, erkeğin cinsiyet rolü ve evlilikte cinsiyet rolü bu alt boyutlardır. Ölçek 5'li likert tipindedir. Katılımcılar toplumsal cinsiyet rolleri ile alakalı eşitlikçi tutum içeren maddelere tamamen katılıyorsa 5 puan, katılıyorsa 4 puan, kararsızlarsa 3 puan, katılmıyorsa 2 puan, kesinlikle katılmıyorsa 1 puan olacak şekilde puanlandırılmıştır. Geleneksel tutum içeren cümleler ise bu puanlamanın aksi yönde; tamamen katılıyorsa 1 puan, katılıyorsa 2 puan, kararsızlarsa 3 puan, katılmıyorsa 4 puan, tamamen katılıyorsa 5 puan olacak şekilde puanlandırılmıştır. Bu puanlamaya göre ölçekten alınabilecek en düşük puan 38 iken en yüksek puan 190'dır. Ölçekten en yüksek puanı yüksek puan almak eşitlikçi tutuma sahip olmayı, en düşük puanı almak ise geleneksel tutuma sahip olmayı göstermektedir. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği'nin 38 madde için Cronbach Alfa Güvenilirlik Katsayısı 0.92 bulunmuştur. Bu sonuca göre ölçek maddeleri birbiri ile yüksek derecede iç tutarlılığa ve güvenilirliğe sahiptir(Zeyneloğlu ve Terzioğlu, 2011). Eşitlikçi cinsiyet rolüne dair soruların numaraları sırasıyla; 4, 8, 12, 13, 18, 20, 22, 27'dir. Geleneksel cinsiyet rolü soru numaraları sırasıyla 3, 7, 11, 17, 23, 24, 25, 32'dir. Kadın cinsiyet rolü soru numaraları sırasıyla 1, 5, 16, 19, 21, 29, 31, 37' dir. Erkek cinsiyet rolü soru numaraları ise sırasıyla 28, 30, 33, 34, 35 ve 38'dir. Eşitlikçi cinsiyet rolü alt ölçeği kadınların ve erkeklerin günlük hayatlarındaki sorumlulukları ve rol dağılımları hakkında dengeli bir paylaşım olması gerektiğini içeren maddelerden oluşurken geleneksel cinsiyet rolü alt ölçeği kadın ve erkeklerin görev ve sorumlulukları hakkında toplum tarafından benimsenmiş kalıp düşünceleri içermektedir. Kadının cinsiyet rolü alt ölçeği, kadının toplumda sahip olduğu ve ona atfedilen roller üzerinde durmaktadır. Erkeğin cinsiyet rolü de aynı şekilde erkeğe toplum tarafından yüklenen görev ve sorumlulukları içermektedir. Son olarak evlilikte cinsiyet rolü alt ölçeği ise evlenen kadın ve erkek bireylere evlilik yaşamının beraberinde getirdiği toplumsal rolleri içermektedir.

3.6. İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği

Ölçek 2003 yılında Hamamcı ve Büyüköztürk tarafından, bireylerin kişilerarası ilişkilerde gösterdikleri bilişsel çarpıtmaları değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 19 maddeden oluşmaktadır ve bu maddeler ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları içermektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 95 iken, en düşük puan ise 19'dur. Ölçek 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar; 'Yakınlıktan Kaçınma', 'Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi' ve 'Zihin Okuma' şeklindedir. Yakınlıktan kaçınma alt boyutu 8 maddeden oluşmaktadır, bu maddeler sırasıyla; 1, 2, 3, 4, 10, 12, 13, 19'dur. Yakınlıktan kaçınma alt boyutu kişilerin diğerlerine karşı geliştirdikleri olumsuz bakış açısını ve ilişkilerde yakınlık kurulması sonucundaki olumsuz sonuçları işaret etmektedir, dolayısıyla ilişkilerde yakınlık kurulmaması gerektiğini ifade etmektedir. Gerçekçi olmayan ilişki beklentisi alt boyutu da 8 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler sırasıyla; 5, 9, 11, 14, 15, 16, 17, 18'dir. Gerçekçi olmayan ilişki beklentisi alt boyutu kişilerin ilişkilerinde karşı tarafa ve kendilerine davranışlarında yüksek beklenti içinde olması durumu ifade etmektedir. Son alt boyut olan Zihin Okuma alt boyutu ise 3 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler sırasıyla; 6,7 ve 8. maddelerdir. Zihin okuma alt boyutu diğer kişilerin ne düşündüklerini ve hissettiklerini bildiğini farz eden zihin okuma hatasını içeren ifadelerden oluşmaktadır. Ölçeğin Chronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0.67'dir(Hamamcı, Büyüköztürk, 2003).

3.7. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Ölçek Rosenberg(1965) tarafından benlik saygısı düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilmiş ve Çuhadaroğlu(1986) tarafından uyarlaması yapılmıştır. Oniki alt boyuttan oluşan ölçekte 63 madde yer almaktadır fakat çalışmada 10 maddelik Benlik Saygısı alt boyutu kullanılmıştır. Bu 10 maddenin 5'i olumlu 5'i ise olumsuzdur ve genel benlik saygısını ölçmektedir. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği 4'lü likert tipindedir ve derecelendirilmesi 1=çok doğru, 2=doğru, 3=yanlış ve 4=çok yanlış olacak şekildedir. Ölçeğin puanlaması yapılırken 1,2,4,6 ve7. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 10 iken en yüksek puan ise 40'tır. Ölçekten alınan en yüksek puan yüksek benlik saygısına, en düşük puan ise düşük benlik saygısına işaret etmektedir. Ölçeğin test-tekrar ve test güvenilirlik

katsayısı .75 olarak bulunmuştur(Öner, 1994). Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı ise .86 olarak bulunmuştur(Karancı, Dirik ve Yorulmaz, 2007). Çuhadaroğlu(1986) tarafından yapılan geçerlilik çalışmasında psikiyatrik görüşme değerlendirmeleri gerçekleştirilen kişilerin kendilerine dair fikirleri ile bireylerin ölçekten aldıkları puan karşılaştırılmıştır ve korelasyon .71 olarak hesaplanmıştır.

3.8. Flört Şiddeti Tutum Ölçeği

Ölçek Price ve Byers (1999) tarafından flört ilişkisinde kadın ve erkeklerin uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddeti ölçmek amacıyla geliştirilmiş ve Türkiye’de Yumuşak ve Şahin (2014) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçe 5’li likert (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum) tipindedir. Ölçeklerden alınan en yüksek puan flört şiddeti kabul düzeyinin yüksek olduğunu, en düşük puan ise flört şiddeti kabul düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” 15 maddeden oluşmaktadır ve iç tutarlılık katsayısı $a = .81$ ’dir.“Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” 12 maddeden oluşmaktadır ve iç tutarlılık katsayısı $a = .87$ ’dir. “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” 11 maddeden oluşmaktadır ve iç tutarlılık katsayısı $a = .75$ ’tir. Son olarak “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği” ise 12 maddeden oluşmaktadır ve iç tutarlılık katsayısı $a = .82$ ’ olarak bulunmuştur.

3.9. Verilerin Analizi

Çalışmada veri analizi için SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Katılımcıların sosyodemografik bilgilerine dair tanımlayıcı veriler frekans tabloları şeklinde verilmiştir.

Çalışmanın verileri normallik varsayımları açısından incelendiğinde, Kolmogorov-Smirnov değerleri $p < 0.05$ olarak belirlenmiştir. Ayrıca Skewness ve Kurtosis değerlerinin hatalarına bölümlerinin $\pm 1,96$ arasında değiştiği saptanmıştır. Bundan dolayı ölçek/anket puanları arasındaki ilişkiyi belirlemek için nonparametrik testlerden spearman korelasyon analizi yapılmıştır. Bununla birlikte ölçek/test ile katılımcıların sosyodemografik verileri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını

belirlemek üzere nonparametrik testlerden Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Gruplar arasında anlamlı fark çıkması durumunda, anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post-Hoc testi yapılmıştır. Varyansın homojen dağılmaması ve örneklem sayılarının eşit olmamasından dolayı Games-Howell Post-Hoc testi seçilmiştir (Sparks, 1963). $p < 0.05$ istatistikçe anlamlı kabul edilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 1. Katılımcılar ile İlgili Sosyodemografik Veriler (n=161)

Demografik değişkenler	N veya X _{ort} (Min-Max)	% veya Ort. ±SD	
Yaş	24,00(17-61)	28,20±9,36	
	17-23 Arası	64	39,8
	24-30 Arası	58	36,0
	30 Yaş ve Üstü	39	24,2
Cinsiyet	Kadın	111	68,9
	Erkek	50	31,1
Medeni Durum	Bekar	130	80,7
	Evli	31	19,3
Eğitim Düzeyi	Lise	18	11,2
	Üniversite	122	75,8
	Lisans Üstü	21	13,0
İlişkisi Var mı?	Evet	73	45,3
	Hayır	88	54,7
Daha Önce Hiç İlişkisi Oldu mu?	Evet	136	84,5
	Hayır	25	15,5
Yaşadığınız Yer	Büyükşehir-Metropol	86	53,4
	Kasaba	10	6,2
	Şehir	65	40,4

Tablo 1’de Katılımcılarına ait sosyodemografik değişkenlerin dağılımı verilmiştir.

Tablo 2. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Ölçeklerden Alınan Puanlara Ait Betimsel İstatistikler (n=161)

	Min	Max	Ort	Std. Sapma
TCRTÖ-Eşitçi Cinsiyet Rolü	24,00	40,00	37,78	2,95
TCRTÖ-Kadın Cinsiyet Rolü	14,00	28,00	20,49	2,39
TCRTÖ-Evlilikte Cinsiyet Rolü	9,00	29,00	13,05	2,28
TCRTÖ-Geleneksel Cinsiyet Rolü	8,00	29,00	12,48	4,40
TCRTÖ-Erkek Cinsiyet Rolü	6,00	17,00	8,25	2,47
İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği	27,00	77,00	49,03	9,44
İBÇÖ-Yakınlıktan Kaçınma	9,00	40,00	19,42	5,35
İBÇÖ-Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi	11,00	33,00	20,55	5,06
İBÇÖ-Zihin Okuma	3,00	15,00	9,04	2,58
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam	,25	4,42	1,31	,81
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	15,00	54,00	40,18	4,45
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	12,00	40,00	28,42	2,97
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	11,00	46,00	20,39	5,98
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	12,00	42,00	28,59	3,70

Tablo 2’de Ölçek ve alt boyutlarından alınan puanlara ilişkin betimsel istatistikler verilmiştir.

Tablo 3. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut İlişkilerine Ait Korelasyon Sonuçları

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1-TCRTÖ-Eşitçi Cinsiyet Rolü	r	1													
	p	.													
2-TCRTÖ-Kadın Cinsiyet Rolü	r	-0,214	1												
	p	0,006	.												
3-TCRTÖ-Evlilikte Cinsiyet Rolü	r	-0,240	0,482	1											
	p	0,002	<0,001	.											
4-TCRTÖ-Geleneksel Cinsiyet Rolü	r	-0,422	0,617	0,552	1										
	p	<0,001	<0,001	<0,001	.										
5-TCRTÖ-Erkek Cinsiyet Rolü	r	-0,421	0,553	0,501	0,739	1									
	p	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	.									
6-İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği	r	-0,067	0,229	0,189	0,278	0,294	1								
	p	0,400	0,004	0,016	<0,001	<0,001	.								
7-İBÇÖ-Yakınlıktan Kaçınma	r	-0,058	0,273	0,223	0,283	0,204	0,803	1							
	p	0,461	<0,001	0,004	<0,001	0,009	<0,001	.							
8-İBÇÖ-Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi	r	-0,062	0,124	0,013	0,175	0,322	0,689	0,244	1						
	p	0,437	0,117	0,873	0,026	<0,001	<0,001	0,002	.						
9-İBÇÖ-Zihin Okuma	r	-0,009	0,020	0,158	0,082	0,082	0,540	0,383	0,101	1					
	p	0,907	0,805	0,045	0,299	0,302	<0,001	<0,001	0,202	.					
10-Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam	r	0,187	-0,129	-0,163	-0,144	-0,287	0,275	0,320	0,095	0,016	1				
	p	0,017	0,102	0,038	0,068	<0,001	<0,001	<0,001	0,229	0,838	.				
11-FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	r	-0,223	0,287	0,263	0,361	0,334	0,080	0,032	0,088	0,088	-0,217	1			
	p	0,005	<0,001	0,001	<0,001	<0,001	0,314	0,689	0,264	0,269	0,006	.			
12-FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	r	0,048	0,176	0,158	0,175	0,029	0,174	0,136	0,085	0,115	-0,044	0,187	1		
	p	0,542	0,026	0,045	0,027	0,715	0,027	0,087	0,284	0,145	0,583	0,017	.		
13-FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	r	-0,264	0,252	0,279	0,525	0,481	0,311	0,238	0,324	0,099	-0,085	0,501	0,228	1	
	p	0,001	0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	0,002	<0,001	0,210	0,283	<0,001	0,004	.	
14-FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	r	-0,201	0,027	0,109	0,087	0,128	0,083	-0,021	0,158	0,027	-0,082	0,312	0,281	0,231	1
	p	0,010	0,736	0,169	0,273	0,106	0,296	0,794	0,046	0,736	0,300	<0,001	<0,001	0,003	.

*Korelasyon 0,05 düzeyinde anlamlıdır (Spearman korelasyon testi), ** Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır (Spearman korelasyon testi)

Tablo 3'te katılımcılara uygulanan ölçek ve alt ölçeklerden elde edilen skorlar arasındaki ilişkiler spearman korelasyon analizi ile gösterilmiştir.

Bu analize göre, TCRTÖ alt boyutlarından “Eşitçi Cinsiyet Rolü” puanı ile Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanı ($r=0,187$ $p=0.017$) arasında pozitif yönlü ve FŞYTÖ alt boyutlarından “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=-0,223$ $p=0.005$), “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=-0,264$ $p=0.001$) ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet” puanı ($r=-0,264$ $p=0.001$) arasında negatif yönlü istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

TCRTÖ alt boyutlarından “Kadın Cinsiyet Rolü” puanı ile İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği Toplam puanı ($r=0,229$ $p=0.004$), İBÇÖ alt boyutlarından “Yakınlıktan Kaçınma” puanı ($r=0,273$ $p<0.001$), FŞYTÖ alt boyutlarından “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,287$ $p<0.001$), “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet” puanı ($r=0,176$ $p=0.026$) ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,252$ $p<0.001$) arasında pozitif yönlü istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

TCRTÖ alt boyutlarından “Evlilikte Cinsiyet Rolü” puanı ile İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği Toplam puanı ($r=0,189$ $p=0.016$), İBÇÖ alt boyutlarından “Yakınlıktan Kaçınma” puanı ($r=0,223$ $p=0.004$), “Zihin Okuma” puanı ($r=0,158$ $p=0.045$), FŞYTÖ alt boyutlarından “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,263$ $p=0.001$), “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet” puanı ($r=0,158$ $p=0.045$) ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,279$ $p<0.001$) arasında pozitif yönlü ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanı ($r=-0,163$ $p=0.038$) arasında negatif yönlü istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

TCRTÖ alt boyutlarından “Geleneksel Cinsiyet Rolü” puanı ile İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği Toplam puanı ($r=0,278$ $p<0.001$), İBÇÖ alt boyutlarından “Yakınlıktan Kaçınma” puanı ($r=0,283$ $p<0.001$), “Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi” puanı ($r=0,175$ $p=0.026$), FŞYTÖ alt boyutlarından “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,361$ $p<0.001$), “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet” puanı ($r=0,175$ $p=0.027$) ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,525$ $p<0.001$) arasında pozitif yönlü istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

TCRTÖ alt boyutlarından “Erkek Cinsiyet Rolü” puanı ile İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği Toplam puanı ($r=0,294$ $p<0.001$), İBÇÖ alt boyutlarından “Yakınlıktan Kaçınma” puanı ($r=0,204$ $p=0.009$), “Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi” puanı ($r=0,322$ $p<0.001$), FŞYTÖ alt boyutlarından “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,3334$ $p<0.001$) ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,481$ $p<0.001$) arasında pozitif yönlü ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanı ($r=-0,287$ $p<0.001$) arasında negatif yönlü istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği ile Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanı ($r=0,275$ $p<0.001$), “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet” puanı ($r=0,174$ $p=0.027$) ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,331$ $p<0.001$) arasında pozitif yönlü istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

İBÇÖ alt boyutlarından “Yakınlıktan Kaçınma” puanı ile Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanı ($r=0,320$ $p<0.001$) ve “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ($r=0,238$ $p=0.002$) arasında pozitif yönlü istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam ile FŞYTÖ alt boyutlarından “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı arasında negatif yönlü istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($r=-0,217$ $p=0.006$).

Tablo 4. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının Yaş Grubu Açısından Karşılaştırılması

	Yaş Grubu	N	Ort±SS	KV	p	Post-Hoc
TCRTÖ-Eşitçi Cinsiyet Rolü	1) 17-23 Yaş Arası	64	38,08±2,76	0,863	0.649	-
	2) 24-30 Yaş Arası	58	37,72±3,03			
	3) 30 Yaş Üstü	39	37,38±3,18			
TCRTÖ-Kadın Cinsiyet Rolü	1) 17-23 Yaş Arası	64	20,17±1,75	16,631	<0.001	1-3 2-3
	2) 24-30 Yaş Arası	58	19,91±2,51			
	3) 30 Yaş Üstü	39	21,87±2,66			
TCRTÖ-Evlilikte Cinsiyet Rolü	1) 17-23 Yaş Arası	64	12,77±2,40	7,323	0.026	-
	2) 24-30 Yaş Arası	58	13,07±2,14			
	3) 30 Yaş Üstü	39	13,51±2,27			
TCRTÖ-Geleneksel Cinsiyet Rolü	1) 17-23 Yaş Arası	64	11,67±4,36	11,588	0.003	1-3 2-3
	2) 24-30 Yaş Arası	58	11,91±3,63			
	3) 30 Yaş Üstü	39	14,67±4,89			
TCRTÖ-Erkek Cinsiyet Rolü	1) 17-23 Yaş Arası	64	7,73±2,35	12,159	0.002	1-3 2-3
	2) 24-30 Yaş Arası	58	8,02±2,20			
	3) 30 Yaş Üstü	39	9,46±2,69			

	Yaş Grubu	N	Ort±SS	KV	p	Post-Hoc
İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği	1) 17-23 Yaş Arası	64	50,20±8,40	5,602	0.061	-
	2) 24-30 Yaş Arası	58	50,16±9,71			
	3) 30 Yaş Üstü	39	45,44±9,99			
İBÇÖ-Yakınlıktan Kaçınma	1) 17-23 Yaş Arası	64	20,48±5,05	7,471	0.024	1-3
	2) 24-30 Yaş Arası	58	19,55±5,81			
	3) 30 Yaş Üstü	39	17,49±4,70			
İBÇÖ-Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi	1) 17-23 Yaş Arası	64	21,08±4,70	2,360	0.307	-
	2) 24-30 Yaş Arası	58	20,72±5,16			
	3) 30 Yaş Üstü	39	19,46±5,46			
İBÇÖ-Zihin Okuma	1) 17-23 Yaş Arası	64	8,64±2,39	7,427	0.024	1-3
	2) 24-30 Yaş Arası	58	9,88±2,59			
	3) 30 Yaş Üstü	39	8,49±2,62			
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam	1) 17-23 Yaş Arası	64	1,55±0,79	21,844	<0.001	1-3 2-3
	2) 24-30 Yaş Arası	58	1,36±0,85			
	3) 30 Yaş Üstü	39	0,84±0,58			
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	1) 17-23 Yaş Arası	64	39,39±5,28	6,653	0.036	-
	2) 24-30 Yaş Arası	58	40,36±3,49			
	3) 30 Yaş Üstü	39	41,21±4,11			
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	1) 17-23 Yaş Arası	64	28,64±3,38	1,697	0.428	-
	2) 24-30 Yaş Arası	58	28,00±2,14			
	3) 30 Yaş Üstü	39	28,72±3,31			
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	1) 17-23 Yaş Arası	64	19,63±5,75	2,297	0.317	-
	2) 24-30 Yaş Arası	58	20,84±6,55			
	3) 30 Yaş Üstü	39	21,00±5,46			
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	1) 17-23 Yaş Arası	64	28,25±3,96	1,147	0.564	-
	2) 24-30 Yaş Arası	58	28,78±3,43			
	3) 30 Yaş Üstü	39	28,90±3,70			

Kruskal Wallis-H test, p<0.05

Tablo 4’te görüldüğü üzere, Ölçek ve alt boyut puanları ile yaş grupları karşılaştırılmıştır. TCRTÖ alt boyutlarından “Kadının Cinsiyet Rolü” puanları ile yaş grupları arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır (KV=16,631 p<0.001). “Kadının Cinsiyet Rolü” puanları 30 yaş üstü katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılan Games-Howell post-hoc testi sonucuna göre 17-23 yaş arası bireylerle 30 yaş üzeri bireyler (p=0.002) ve 24-30 yaş arası bireyler ile 30 yaş üzeri bireyler (p=0.001) arasında “Kadının Cinsiyet Rolü” puanları açısından istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

TCRTÖ alt boyutlarından “Geleneksel Cinsiyet Rolü” puanları ile yaş grupları arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır (KV=11,588 p=0.003). “Geleneksel Cinsiyet Rolü” puanları 30yaş üstü katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun

belirlenmesi amacıyla yapılan Games-Howell post-hoc testi sonucuna göre 17-23 yaş arası bireylerle 30 yaş üzeri bireyler ($p=0.007$) ve 24-30 yaş arası bireyler ile 30 yaş üzeri bireyler ($p=0.010$) arasında “Geleneksel Cinsiyet Rolü” puanları açısından istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

TCRTÖ alt boyutlarından “Erkek Cinsiyet Rolü” puanları ile yaş grupları arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($KV=12,159$ $p=0.002$). “Erkek Cinsiyet Rolü” puanları 30yaş üstü katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılan Games-Howell post-hoc testi sonucuna göre 17-23 yaş arası bireylerle 30 yaş üzeri bireyler ($p=0.004$) ve 24-30 yaş arası bireyler ile 30 yaş üzeri bireyler ($p=0.019$) arasında “Erkek Cinsiyet Rolü” puanları açısından istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

İBÇÖ alt boyutlarından “Yakınlıktan Kaçınma” puanları ile yaş grupları arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($KV=7,471$ $p=0.024$). “Yakınlıktan Kaçınma” puanları 17-23 yaş arası katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılan Games-Howell post-hoc testi sonucuna göre 17-23 yaş arası bireylerle 30 yaş üzeri bireyler “Yakınlıktan Kaçınma” puanları açısından istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p=0.008$).

İBÇÖ alt boyutlarından “Zihin Okuma” puanları ile yaş grupları arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($KV=7,427$ $p=0.024$). “Zihin Okuma” puanları 24-30 yaş arası katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılan Games-Howell post-hoc testi sonucuna göre 17-23 yaş arası bireylerle 30 yaş üzeri bireyler “Zihin Okuma” puanları açısından istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p=0.031$).

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanları ile yaş grupları arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($KV=21,844$ $p<0.001$). Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanları 17-23 yaş arasında diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla yapılan Games-Howell post-hoc testi sonucuna göre 17-23 yaş arası bireylerle 30 yaş üzeri bireyler ($p<0.001$) ve 24-30 yaş arası bireyler ile 30 yaş üzeri bireyler

($p=0.001$) arasında Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanları açısından istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

FŞYTÖ alt boyutlarından “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanları ile yaş grupları arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır (KV=6,653 $p=0.036$). “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanları 24-30 yaş arası katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 5. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının Cinsiyet Açısından Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ort±SS	Z	p
TCRTÖ-Eşitçi Cinsiyet Rolü	Kadın	111	38,30±2,31	-2,539	0.011
	Erkek	50	36,64±3,83		
TCRTÖ-Kadın Cinsiyet Rolü	Kadın	111	20,31±2,42	-1,651	0.099
	Erkek	50	20,90±2,33		
TCRTÖ-Evlilikte Cinsiyet Rolü	Kadın	111	12,52±1,48	-4,811	<0.001
	Erkek	50	14,24±3,17		
TCRTÖ-Geleneksel Cinsiyet Rolü	Kadın	111	11,50±3,91	-4,619	<0.001
	Erkek	50	14,66±4,69		
TCRTÖ-Erkek Cinsiyet Rolü	Kadın	111	7,90±2,35	-2,986	0.003
	Erkek	50	9,04±2,57		
İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği	Kadın	111	48,08±9,68	-1,629	0.103
	Erkek	50	51,14±8,63		
İBÇÖ-Yakınlıktan Kaçınma	Kadın	111	18,55±5,08	-3,073	0.002
	Erkek	50	21,36±5,49		
İBÇÖ-Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi	Kadın	111	20,66±5,36	-0,752	0.452
	Erkek	50	20,34±4,41		
İBÇÖ-Zihin Okuma	Kadın	111	8,87±2,53	-1,026	0.305
	Erkek	50	9,44±2,67		
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam	Kadın	111	1,24±0,79	-1,579	0.114
	Erkek	50	1,47±0,85		
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Kadın	111	39,88±3,48	-1,735	0.083
	Erkek	50	40,84±6,08		
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	Kadın	111	28,50±2,61	-0,493	0.622
	Erkek	50	28,26±3,67		
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Kadın	111	19,54±5,56	-3,199	0.001
	Erkek	50	22,30±6,48		
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	Kadın	111	28,63±3,04	-0,914	0.361
	Erkek	50	28,52±4,90		

Mann-Whitney U test, $p<0.05$

Tablo 5’te görüldüğü üzere, TCRTÖ alt boyutlarından “Eşitçi Cinsiyet Rolü” puanları ile cinsiyet arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Eşitçi Cinsiyet Rolü” puanı erkeklere kıyasla kadınlarda daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,539$ $p=0.011$).

TCRTÖ alt boyutlarından “Evlilikte Cinsiyet Rolü” puanları ile cinsiyet arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Evlilikte Cinsiyet Rolü” puanı kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-4,811$ $p<0.001$).

TCRTÖ alt boyutlarından “Geleneksel Cinsiyet Rolü” puanları ile cinsiyet arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Geleneksel Cinsiyet Rolü” puanı kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-4,619$ $p<0.001$).

TCRTÖ alt boyutlarından “Erkek Cinsiyet Rolü” puanları ile cinsiyet arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Erkek Cinsiyet Rolü” puanı kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,986$ $p=0.003$).

İBÇÖ alt boyutlarından “Yakınlıktan Kaçınma” puanları ile cinsiyet arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Yakınlıktan Kaçınma” puanı kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-3,073$ $p=0.002$).

FŞYTÖ alt boyutlarından “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanları ile cinsiyet arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-3,199$ $p=0.001$).

Tablo 6. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının Medeni Durum Açısından Karşılaştırılması

	Medeni Durum	N	Ort±SS	Z	p
TCRTÖ-Eşitçi Cinsiyet Rolü	Bekar	130	37,88±2,86	-0,323	0.747
	Evli	31	37,35±3,37		
TCRTÖ-Kadın Cinsiyet Rolü	Bekar	130	20,15±2,15	-2,760	0.006
	Evli	31	21,90±2,88		
TCRTÖ-Evlilikte Cinsiyet Rolü	Bekar	130	12,96±2,23	-1,090	0.276
	Evli	31	13,45±2,50		
TCRTÖ-Geleneksel Cinsiyet Rolü	Bekar	130	11,99±4,05	-2,410	0.016
	Evli	31	14,55±5,23		
TCRTÖ-Erkek Cinsiyet Rolü	Bekar	130	7,98±2,30	-2,547	0.011
	Evli	31	9,42±2,84		
İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği	Bekar	130	49,85±9,35	-2,220	0.026
	Evli	31	45,58±9,20		
İBÇÖ-Yakınlıktan Kaçınma	Bekar	130	19,86±5,46	-2,148	0.032
	Evli	31	17,58±4,51		
İBÇÖ-Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi	Bekar	130	20,76±5,08	-0,889	0.374
	Evli	31	19,71±5,00		
İBÇÖ-Zihin Okuma	Bekar	130	9,23±2,62	-1,775	0.079
	Evli	31	8,29±2,33		
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam	Bekar	130	1,39±0,84	-2,435	0.015
	Evli	31	0,99±0,61		
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Bekar	130	39,87±4,64	-2,016	0.044
	Evli	31	41,48±3,36		

	Medeni Durum	N	Ort±SS	Z	p
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	Bekar	130	28,38±3,01	-0,273	0.785
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Bekar	130	20,09±5,91	-1,174	0.240
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	Bekar	130	28,51±3,73	-1,217	0.224
	Evli	31	28,65±2,85		
	Evli	31	21,68±6,23		
	Evli	31	28,97±3,62		

Mann-Whitney U test, p<0.05

Tablo 6’da görüldüğü üzere, TCRTÖ alt boyutlarından “Kadın Cinsiyet Rolü” puanları ile medeni durum arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Kadın Cinsiyet Rolü” puanı evlilere kıyasla bekarlarda daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,760$ $p=0.006$).

TCRTÖ alt boyutlarından “Geleneksel Cinsiyet Rolü” puanları ile medeni durum arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Geleneksel Cinsiyet Rolü” puanı bekarlara kıyasla evlilerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,410$ $p=0.016$).

TCRTÖ alt boyutlarından “Erkek Cinsiyet Rolü” puanları ile medeni durum arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Erkek Cinsiyet Rolü” puanı bekarlara kıyasla evlilerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,547$ $p=0.011$).

İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği Toplam puanı ile medeni durum arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği Toplam puanı evlilere kıyasla bekarlarda daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,220$ $p=0.026$).

İBÇÖ alt boyutlarından “Yakınlıktan Kaçınma” puanları ile medeni durum arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Yakınlıktan Kaçınma” puanı evlilere kıyasla bekarlarda daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,148$ $p=0.032$).

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanı ile medeni durum arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanı evlilere kıyasla bekarlarda daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,435$ $p=0.015$).

İBÇÖ alt boyutlarından “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanları ile medeni durum arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı bekarlara kıyasla evlilerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,016$ $p=0.044$).

Tablo 7. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının “Şu Anda Mevcut Romantik İlişkisi Var mı?” Sorusu Açısından Karşılaştırılması

	Gruplar	N	Ort±SS	Z	p
TCRTÖ-Eşitçi Cinsiyet Rolü	Evet	73	38,16±2,48	-1,638	0.101
	Hayır	88	37,47±3,29		
TCRTÖ-Kadın Cinsiyet Rolü	Evet	73	20,40±2,74	-0,975	0.330
	Hayır	88	20,57±2,09		
TCRTÖ-Evlilikte Cinsiyet Rolü	Evet	73	13,00±2,28	-0,813	0.416
	Hayır	88	13,10±2,30		
TCRTÖ-Geleneksel Cinsiyet Rolü	Evet	73	12,44±4,43	-0,448	0.654
	Hayır	88	12,52±4,41		
TCRTÖ-Erkek Cinsiyet Rolü	Evet	73	8,27±2,46	-0,136	0.892
	Hayır	88	8,24±2,49		
İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği	Evet	73	46,92±9,26	-2,659	0.008
	Hayır	88	50,78±9,28		
İBÇÖ-Yakınlıktan Kaçınma	Evet	73	18,23±5,14	-2,475	0.013
	Hayır	88	20,41±5,36		
İBÇÖ-Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi	Evet	73	19,74±4,92	-1,725	0.085
	Hayır	88	21,24±5,11		
İBÇÖ-Zihin Okuma	Evet	73	8,95±2,59	-0,513	0.608
	Hayır	88	9,14±2,59		
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam	Evet	73	1,09±0,66	-3,067	0.002
	Hayır	88	1,50±0,88		
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Evet	73	40,51±3,50	-0,564	0.572
	Hayır	88	39,91±5,12		
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	Evet	73	28,41±2,53	-1,265	0.206
	Hayır	88	28,44±3,30		
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Evet	73	19,99±5,96	-1,184	0.236
	Hayır	88	20,74±6,01		
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	Evet	73	28,41±3,61	-0,814	0.416
	Hayır	88	28,75±3,79		

Mann-Whitney U test, p<0.05

Tablo 7’de görüldüğü üzere, İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği Toplam puanı ile Şu Anda Mevcut Romantik İlişkisi Var mı? sorusu arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği Toplam puanı evet diyenlere kıyasla hayır diyenlerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,659$ $p=0.008$).

İBÇÖ alt boyutlarından “Yakınlıktan Kaçınma” puanı ile Şu Anda Mevcut Romantik İlişkisi Var mı? sorusu arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Yakınlıktan Kaçınma” puanı evet diyenlere kıyasla hayır diyenlerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,475$ $p=0.013$).

Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanı ile Şu Anda Mevcut Romantik İlişkisi Var mı? sorusu arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam puanı evet diyenlere kıyasla hayır diyenlerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-3,067$ $p=0.002$).

Tablo 8. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının “Daha Önce Hiç Romantik İlişkiniz Oldu mu?” Sorusu Açısından Karşılaştırılması

	Gruplar	N	Ort±SS	Z	p
TCRTÖ-Eşitçi Cinsiyet Rolü	Evet	136	37,71±3,08	-0,226	0.821
	Hayır	25	38,16±2,23		
TCRTÖ-Kadın Cinsiyet Rolü	Evet	136	20,43±2,30	-0,057	0.955
	Hayır	25	20,84±2,93		
TCRTÖ-Evlilikte Cinsiyet Rolü	Evet	136	13,13±2,40	-0,763	0.445
	Hayır	25	12,64±1,44		
TCRTÖ-Geleneksel Cinsiyet Rolü	Evet	136	12,50±4,33	-0,512	0.609
	Hayır	25	12,40±4,88		
TCRTÖ-Erkek Cinsiyet Rolü	Evet	136	8,35±2,47	-1,533	0.125
	Hayır	25	7,76±2,47		
İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği	Evet	136	49,49±8,63	-1,355	0.176
	Hayır	25	46,56±12,97		
İBÇÖ-Yakınlıktan Kaçınma	Evet	136	19,36±4,91	-0,353	0.724
	Hayır	25	19,76±7,46		
İBÇÖ-Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi	Evet	136	20,88±4,95	-1,730	0.084
	Hayır	25	18,84±5,48		
İBÇÖ-Zihin Okuma	Evet	136	9,25±2,51	-2,364	0.018
	Hayır	25	7,96±2,78		
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam	Evet	136	1,29±0,78	-0,350	0.727
	Hayır	25	1,43±0,98		
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Evet	136	40,39±3,95	-0,894	0.371
	Hayır	25	39,04±6,57		
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	Evet	136	28,58±2,86	-0,483	0.629
	Hayır	25	27,60±3,48		
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	Evet	136	20,74±5,99	-2,044	0.041
	Hayır	25	18,56±5,71		
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	Evet	136	28,71±3,52	-0,053	0.958
	Hayır	25	28,00±4,62		

Mann-Whitney U test, p<0.05

Tablo 8’de görüldüğü üzere, İBÇÖ alt boyutlarından “Zihin Okuma” puanı ile Daha Önce Hiç Romantik İlişkiniz Oldu mu? sorusu arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Zihin Okuma” puanı hayır diyenlere kıyasla evet diyenlerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,364$ $p=0.018$).

FŞYTÖ alt boyutlarından “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı ile Daha Önce Hiç Romantik İlişkiniz Oldu mu? sorusu arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı hayır diyenlere kıyasla evet diyenlerde daha yüksek bulunmuştur ($Z=-2,044$ $p=0.041$).

Tablo 9. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının Eğitim Durumu Açısından Karşılaştırılması

	Eğitim Durumu	N	Ort±SS	KV	p	Post-Hoc
TCRTÖ-Eşitçi Cinsiyet Rolü	1) Lise	18	37,72±2,78	1,022	0.600	-
	2) Üniversite	122	37,81±3,04			
	3) Yüksek Lisans	21	37,67±2,73			
TCRTÖ-Kadın Cinsiyet Rolü	1) Lise	18	21,17±2,20	2,747	0.253	-
	2) Üniversite	122	20,34±2,48			
	3) Yüksek Lisans	21	20,81±2,02			
TCRTÖ-Evlilikte Cinsiyet Rolü	1) Lise	18	12,83±2,96	1,372	0.504	-
	2) Üniversite	122	13,11±2,34			
	3) Yüksek Lisans	21	12,90±1,09			
TCRTÖ-Geleneksel Cinsiyet Rolü	1) Lise	18	13,17±4,72	1,152	0.562	-
	2) Üniversite	122	12,30±4,45			
	3) Yüksek Lisans	21	12,95±3,93			
TCRTÖ-Erkek Cinsiyet Rolü	1) Lise	18	7,17±1,58	5,777	0.056	-
	2) Üniversite	122	8,35±2,63			
	3) Yüksek Lisans	21	8,62±1,86			
İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği	1) Lise	18	48,06±8,84	0,237	0.888	-
	2) Üniversite	122	49,07±9,72			
	3) Yüksek Lisans	21	49,67±8,65			
İBÇÖ-Yakınlıktan Kaçınma	1) Lise	18	20,39±4,39	1,009	0.604	-
	2) Üniversite	122	19,37±5,69			
	3) Yüksek Lisans	21	18,90±4,02			
İBÇÖ-Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi	1) Lise	18	18,50±5,36	4,108	0.128	-
	2) Üniversite	122	20,73±5,07			
	3) Yüksek Lisans	21	21,33±4,55			
İBÇÖ-Zihin Okuma	1) Lise	18	9,17±2,96	1,356	0.508	-
	2) Üniversite	122	8,97±2,58			
	3) Yüksek Lisans	21	9,43±2,31			
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam	1) Lise	18	1,1±0,71	1,754	0.416	-
	2) Üniversite	122	1,37±0,84			
	3) Yüksek Lisans	21	1,18±0,7			
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	1) Lise	18	42,56±4,63	5,309	0.070	-
	2) Üniversite	122	40,00±4,54			
	3) Yüksek Lisans	21	39,19±3,11			
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	1) Lise	18	29,61±3,31	1,970	0.373	-
	2) Üniversite	122	28,39±3,05			
	3) Yüksek Lisans	21	27,67±1,74			
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	1) Lise	18	20,06±4,87	1,853	0.396	-
	2) Üniversite	122	20,61±5,90			
	3) Yüksek Lisans	21	19,43±7,39			
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	1) Lise	18	29,06±3,67	0,617	0.734	-
	2) Üniversite	122	28,43±3,90			
	3) Yüksek Lisans	21	29,19±2,34			

Kruskal Wallis-H test, p<0.05

Tablo 9’da görüldüğü üzere, Ölçek ve alt boyut puanları ile eğitim durumu karşılaştırılmıştır. Ölçek ve alt boyut puanları ile eğitim durumu arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Tablo 10. TCRTÖ, İBÇÖ, RBSÖ ve FŞYTÖ Ölçekleri ve Alt Boyut Puanlarının “Şu Anda Yaşadığınız Yer?” Sorusu Açısından Karşılaştırılması

	Gruplar	N	Ort±SS	KV	p	Post-Hoc
TCRTÖ-Eşitçi Cinsiyet Rolü	1) Büyükşehir	86	38,17±2,83	3,895	0.143	-
	2) Kasaba	10	37,70±2,54			
	3) Şehir	65	37,28±3,14			
TCRTÖ-Kadın Cinsiyet Rolü	1) Büyükşehir	86	20,29±2,35	1,289	0.525	-
	2) Kasaba	10	20,30±1,83			
	3) Şehir	65	20,78±2,53			
TCRTÖ-Evlilikte Cinsiyet Rolü	1) Büyükşehir	86	12,93±2,22	3,211	0.201	-
	2) Kasaba	10	12,50±2,01			
	3) Şehir	65	13,31±2,41			
TCRTÖ-Geleneksel Cinsiyet Rolü	1) Büyükşehir	86	11,76±3,68	4,665	0.097	-
	2) Kasaba	10	11,30±3,80			
	3) Şehir	65	13,63±5,12			
TCRTÖ-Erkek Cinsiyet Rolü	1) Büyükşehir	86	7,95±2,12	1,065	0.587	-
	2) Kasaba	10	8,10±2,33			
	3) Şehir	65	8,68±2,86			
İlişkilerde Bilşsel Çarpıtmalar Ölçeği	1) Büyükşehir	86	49,42±9,58	3,307	0.191	-
	2) Kasaba	10	52,20±7,97			
	3) Şehir	65	48,03±9,45			
İBÇÖ-Yakınlıktan Kaçınma	1) Büyükşehir	86	18,94±4,99	2,065	0.356	-
	2) Kasaba	10	20,90±5,45			
	3) Şehir	65	19,83±5,80			
İBÇÖ-Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi	1) Büyükşehir	86	21,44±5,13	6,534	0.038	1-3
	2) Kasaba	10	20,90±5,34			
	3) Şehir	65	19,34±4,77			
İBÇÖ-Zihin Okuma	1) Büyükşehir	86	9,03±2,53	4,026	0.134	-
	2) Kasaba	10	10,40±1,96			
	3) Şehir	65	8,86±2,71			
Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği Toplam	1) Büyükşehir	86	1,26±0,80	1,351	0.509	-
	2) Kasaba	10	1,23±0,79			
	3) Şehir	65	1,40±0,84			
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	1) Büyükşehir	86	40,19±3,43	2,240	0.326	-
	2) Kasaba	10	38,50±5,99			
	3) Şehir	65	40,43±5,34			
FŞYTÖ-Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	1) Büyükşehir	86	28,70±2,76	0,591	0.744	-
	2) Kasaba	10	28,10±3,28			
	3) Şehir	65	28,12±3,20			
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet	1) Büyükşehir	86	20,30±6,44	2,010	0.366	-
	2) Kasaba	10	19,00±5,25			
	3) Şehir	65	20,74±5,48			
FŞYTÖ-Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddet	1) Büyükşehir	86	28,69±3,97	0,095	0.954	-
	2) Kasaba	10	28,80±2,15			
	3) Şehir	65	28,45±3,55			

Kruskal Wallis-H test, p<0.05

Tablo 10’da görüldüğü üzere, Ölçek ve alt boyut puanları ile “Şu Anda Yaşadığınız Yer?” sorusu karşılaştırılmıştır. İBÇÖ alt boyutlarından “Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi” puanları ile “Şu Anda Yaşadığınız Yer?” sorusu arasında istatistikçe anlamlı bir farklılık saptanmıştır. “Gerçekçi Olmayan İlişki Beklentisi” puanı diğer gruplara kıyasla büyükşehirde yaşayanlarda daha yüksek bulunmuştur.

Yapılan post-hoc analizinde büyükşehirde yaşayan katılımcılar ile şehirde yaşayan katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p=0.028$).

5. TARTIŞMA

Bu araştırmada Toplumsal Cinsiyet Rollerini ile İlişkilerle İlgili Bilişsel arpıtmalar, Benlik Saygısı ve Flört Şiddeti arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma, 18-65 yaş aralığındaki 111 kadın ve 50 erkek olmak üzere toplam 161 kişilik katılımcı grubu ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen sonuçlar aşağıda belirtildiği gibidir.

Araştırmada eşitlikçi cinsiyet rolü tutumuna sahip bireylerin, benlik saygısının, geleneksel cinsiyet rolü tutumuna sahip bireylere göre daha fazla olduğu bulunmuştur.

Literatür incelendiğinde Lennon ve ark. (1994), eşitlikçi cinsiyet rolünü benimseyen genç kadınların geleneksel cinsiyet rolünü benimseyenlere göre daha yüksek benlik saygısına sahip olduklarını bulmuşlardır. Yapılan başka bir araştırmada da geleneksel olmayan cinsiyet rolü tutumuna sahip bireylerin benlik saygılarının daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları saptanmıştır (Lennon, Rudd, Sloan ve Kim, 1999). Selçuk (2021) tarafından yapılan g¼ncel bir araştırmanın sonuçları da bizim araştırma sonuçlarımızı destekler niteliktedir. Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri tutumlarının benlik saygıları ile ilişkisi incelendiğinde eşitlikçi cinsiyet rolü tutumuna sahip kadınların geleneksel cinsiyet rolü tutumuna sahip kadınlara nazaran daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları saptanmıştır.

Araştırmada eşitlikçi cinsiyet rolünü benimseyen erkeklerin, flört Şiddeti uygulama eğiliminin diğerlerine göre daha az olduğu bulunmuştur. Çalışmamızdan elde edilen bir diğer bulguya göre ise geleneksel cinsiyet rolü tutumunu benimseyen erkeklerin, flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel Şiddetin artacağı bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca, geleneksel cinsiyet rolü tutumunu benimseyen kadınların da flörtte uyguladığı psikolojik Şiddetin artacağı bulgusuna ulaşılmıştır.

Şimşek ve Büy¼kg¼ze Kavas (2018) tarafından yapılan çalışmada araştırmaya paralel olarak, geleneksel cinsiyet rolü tutumunu benimseyen kadınların, flörtte psikolojik ve fiziksel Şiddet uyguladığı, geleneksel cinsiyet rolü tutumunu benimseyen erkeklerin de psikolojik ve fiziksel Şiddete yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak pozitif y¼nde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Benzer verilerin elde edildiği başka bir araştırma ise geleneksel cinsiyet rolünün kadınlara karşı uygulanan psikolojik ve fiziksel Şiddetin yordaycısı olduğunu ortaya koymaktadır (Herrero, Rodr¼guez ve Torres, 2017). Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların flört Şiddeti ve benlik saygısı

üzerindeki etkisinin incelendiği başka bir araştırmada eşitlikçi tutum arttıkça flört şiddetinin azaldığı, geleneksel tutum arttıkça ise flört şiddetinin de paralel olarak artış gösterdiği saptanmıştır (Yıldırım, 2016).

Çalışma verilerine göre kadın cinsiyet rolü tutumunun artmasıyla erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddet artmaktadır. Buna ek olarak kadının da flörtte uyguladığı psikolojik şiddet artmaktadır.

Forbes vd., (2006) tarafından yürütülen araştırmada, kadın cinsiyet rolü tutumunu benimseyen bireylerin flört şiddeti kabul düzeylerinin diğer bireylere oranla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Diğer bir araştırmadan elde edilen sonuca göre, Vefikuluçay ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan araştırmada benzer sonuçlar vermektedir. Bulgulara bakıldığında zaman, erkeğin kadına uyguladığı şiddetin, toplumsal cinsiyet rolleri tabanıyla bakıldığında normalleştirildiğine değinilmiştir. Aynı araştırmadan elde edilen bir diğer veriye göre, “kadın eşinden dayak yiyorsa bu durumu herkesten saklamalıdır” şeklindeki önermesine erkeklerin %23,9’unun katıldığı, “kadın hak ediyorsa kocası ona şiddet uygulayabilir” önermesine de kadınların %10,6’sının katıldığı saptanmıştır. Geleneksel cinsiyet rolleri, toplumun normlarını ve işleyişini şekillendirdiği söylenebilir. Kadına yönelik şiddetin oldukça yaygın olduğu bilinmektedir fakat bu şiddet mağduru kadınlar ile ilgili doğru ve gerçek verilere ulaşmak oldukça zordur. Buna neden olarak da yine geleneksel cinsiyet rollerinin bir getirisi olan gelenekler ve töreleri gösterebiliriz (Ankara Tabip Odası, 2003).

Çalışmadan elde edilen bir diğer veri ise erkek cinsiyet rolü tutumundaki artışın erkeğin ve kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti arttırdığıdır.

Alan yazında, elde ettiğimiz bulgulara paralel olarak, Balcı Devrim’in (2019) çalışmasında da erkeğin kadından daha üstün olduğunu düşünenlerin yani geleneksel cinsiyet rolleri tutumlarına daha yatkın olanların, şiddeti normalleştirdiğine değinmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (2010)’nün araştırmasında geleneksel cinsiyet rolü tutumuna daha yatkın olan erkeklerin eşitlikçi cinsiyet rolü tutuma sahip bireylere nazaran flört ilişkisinde kadınlara yönelik şiddet uygulayıcısı olma olasılıklarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Prospero (2008) tarafından yapılan başka bir çalışmada maskülenliğin flört şiddetinin yordayıcısı olduğu saptanmıştır. Diğer bir araştırma verisine göre; kadın ve erkek cinsiyet rolü tutumunun flört şiddetine yönelik tutumları etkilediği, iki cinsiyet karşılaştırıldığında ise erkeklerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının flört

şiddetine yönelik tutumlarda daha etkili olduğu saptanmıştır (Yıldırım, 2016). Dolayısıyla erkek cinsiyet rolünün flört şiddeti üzerindeki önemli bir etkisi olduğunu söylemek mümkündür.

Çalışmada kadın cinsiyet rolü tutumunun ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları ve yakınlıktan kaçmayı arttırdığı bulunmuştur.

Yunusoğulları (2018) tarafından yapılan araştırmada destekler nitelikte bulgular saptanmıştır. Araştırmaya göre kadın cinsiyet rolünün artması ile bilişsel çarpıtmaları da arttırmaktadır. Öcal Yüceol (2016) tarafından yapılmış bir çalışmada toplumsal cinsiyet rolü tutumları ile ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasında ilişki saptanmıştır. Araştırma bulgularına göre geleneksel cinsiyet rolü tutumu arttıkça ilişkilerde akılcı olmayan inançların arttığı bulunmuştur. Ölçeklerin alt boyutları arasındaki ilişkiler incelendiğinde; kadın cinsiyet rolüne yönelik eşitlikçi tutum arttıkça zihin okuma, sosyal zaman kullanımı, fiziksel yakınlık ve farklı düşünmek alt boyutlarında akılcı olmayan inançların azaldığı gözlemlenmiştir.

Çalışmada evlilikte cinsiyet rolünün artmasının ilişkilerde bilişsel çarpıtmaları, yakınlıktan kaçmayı ve zihin okumayı arttırdığı bulunmuştur.

Evlilikte cinsiyet rolü tutumuna sahip bireylerin ilişkilerinde akılcı tutuma sahip olma, ilişki kurma ve sürdürme konusunda problem yaşadıklarını söylemek mümkündür. Bu duruma evlilik cinsiyet rolünün bireylere yüklediği görev ve sorumlulukların kişilerde rasyonel olmayan inançları oluşturmasının sebep olduğu düşünülmektedir. Çavdar (2013) tarafından yapılan bir araştırmada toplumsal cinsiyet rolleri ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişki incelenmiş ve geleneksel cinsiyet rolü tutumunu benimseyen bireylerin ilişkilerinde akılcı olmayan inançlara sahip oldukları bulunmuştur. Başka bir araştırmada Güven ve Sevim (2007) çalışmasında evlilik doyumları cinsiyetlere göre karşılaştırılmış ve erkeklerde bilişsel çarpıtmaların alt boyutlarından olan yakınlıktan kaçınma evlilik doyumunu etkilerken kadınlarda ise bilişsel çarpıtmaların alt boyutlarından olan zihin okumanın evlilik doyumunu etkilediği görülmüştür.

Araştırmanın bir başka verisi de erkek cinsiyet rolünün artmasının ilişkilerde bilişsel çarpıtmaları, yakınlıktan kaçmayı ve gerçekçi olmayan ilişki beklentisini arttırdığı şeklindedir.

Konuyla alakalı yapılan kısıtlı çalışmalardan biri de Öcal Yüceol (2016) tarafından üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının, ilişki doyumlarının ve romantik ilişkilerinde akılcı olmayan tutumlarının incelendiği araştırmadır. Bu araştırmanın verilerinde de bizim araştırmamızı destekler yönde; toplumsal cinsiyet rolleri tutumlarından geleneksel tutumlara sahip olma düzeyi arttıkça romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların da arttığı saptanmıştır.

Çalışmadan elde edilen bir diğer veriye göre evlilikte cinsiyet rolünün artması erkeğin flörtte uyguladığı fiziksel ve psikolojik şiddeti, ayrıca kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti de arttırmaktadır.

Bulguları destekler nitelikte üniversite öğrencilerinin benlik saygısı, toplumsal cinsiyet tutumlarının flört şiddeti üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla yapılmış bir araştırmada toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun flört şiddetini arttırdığı tespit edilmiştir (Yıldırım, 2006). Buna göre toplumsal cinsiyet rollerinin alt ölçeklerinden evlilikte cinsiyet rolünün erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik ve fiziksel şiddeti ayrıca kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddeti yordadığını söylemek mümkündür.

Benlik saygısı ile flört şiddeti arasındaki ilişki incelendiğinde araştırma verilerine göre; benlik saygısı arttıkça erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet azalır.

Literatür incelendiğinde bu bulguyu destekleyen araştırmalar olduğu görülmüştür. Yıldırım (2016)'ın yapmış olduğu çalışma bulgularına göre erkeklerin benlik saygılarının artması flört şiddetine yönelik destekleyici tutumlarını azaltmaktadır. Yıldırım (2019) da araştırmasında bulgularımızı destekler yönde, benlik saygısı arttıkça flört şiddetinin azalacağı bulmuştur. Turan (2018) tarafından yapılan bir araştırmaya göre benlik saygısı ile şiddet, istismar ve flört şiddeti arasındaki ilişki incelendiğinde, benlik saygısı arttıkça flört şiddetinin azalacağı saptanmıştır. Bu bulguyu destekler nitelikte yapılmış başka bir araştırmanın sonucuna göre ise adın ve erkeklerin için ortak şekilde düşük benlik saygısının flört şiddetinde artışa neden olacağı bulgusuna ulaşılmıştır (O'Kefee, 1997). Kılınçer ve Tuzlugöl Dost (2015)'un yaptığı bir başka çalışma da yine benzer nitelikte sonuçlar vermiştir. Araştırmaya göre benlik saygısı arttıkça flört ilişkilerinde istismara maruz kalma oranı azalmaktadır. Benlik saygısı yüksek olan bireyler kendilerini sevmeye layık bulan, bilişsel esnekliğe sahip, kendilik değeri yüksek insanlar oldukları için flört şiddetine yönelik tutumlarının düşük olması araştırma bulgularıyla da desteklendiği gibi beklenen bir veridir. Flört şiddeti ile benlik

saygısı arasında ilişki bulunamayan çalışmalar da literatürde mevcuttur. Gosselin (2008) yaptığı çalışmasının sonucunda benlik saygısı ile flört şiddeti arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Craver (1999) da çalışmasında benzer sonuçlara ulaşarak benlik saygısının flört şiddetini yordamadığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak literatürün geneline bakıldığında araştırmamızı destekleyen verilerin sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. Bunun nedeninin araştırmaların örneklemini oluşturan bireyler arasındaki kültürel farklılık olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmamızda ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve yakınlıktan kaçma arttıkça benlik saygısının da artacağı bulunmuştur.

Alan yazın incelendiğinde araştırmamın bu verisinin birçok araştırmayla çeliştiği görülmüştür. Turan (2010)'ın üniversite öğrencilerinin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalarını yordamada yalnızlık, benlik saygısı, yaş, cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumunu incelediği araştırmasının bulguları incelendiğinde ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların artmasının benlik saygısını azalttığı saptanmıştır. Buna ek olarak Pinto ve Whisman (1996), Oğuz (1999), Çörüş (2001),

Tümkaya ve İflazoğlu (2006), Levy (1990), Eryüksel (1996), Eryüksel ve Akün'ün (2003) çalışmaları da ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ile benlik saygısı arasında negatif yönde korelasyon bulunmuş çalışmalardır. Ancak Yiğit (2018) tarafından bireylerde benlik saygısı ve cinsel özyeterlilik ilişkisinde bilişsel çarpıtmaların rolünün incelendiği bir çalışmadan elde edilen bulgular da araştırma verilerini destekler niteliktedir. Elde edilen bu bulgunun literatürle genel olarak örtüşmemesinin nedeni örneklem grubunun sayısal olarak az olması olarak düşünülmektedir.

Çalışmada; ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar arttıkça erkeğin flötte uyguladığı fiziksel şiddetin ve kadının flötte uyguladığı psikolojik şiddetin artacağı bulunmuştur. Ayrıca araştırmamın sonucuna göre, yakınlıktan kaçmanın artması da kadının flötte uyguladığı psikolojik şiddeti arttırmaktadır.

Konuya ilişkin literatür taraması yapıldığında kaydedilmiş verilerin sayıca az olduğu görülmektedir. Ancak Uğur ve Murat (2014)'ın lise öğrencilerinin kişilerarası ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları ve saldırganlık tepkileri arasındaki ilişkinin incelenmesi için yapmış oldukları bir araştırmada mevcut verileri destekler yönde bulgular elde edilmiştir. Öğrencilerin toplam saldırganlık puanları ile ilişkilerle ilgili

bilişsel çarpıtmaların alt boyutlarından, yakınlıktan kaçma, zihin okuma ve gerçekçi olmayan ilişki beklentisi boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

Araştırmanın cinsiyet tabanında elde edilen verilerine göre her iki cinsiyet için de ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar arttıkça saldırganlığın da doğrusal yönde artış göstereceği kaydedilmiştir. Buna göre flörtte uygulanan fiziksel ve psikolojik şiddete dair elde edilen veriler araştırma bulguları ile örtüşmektedir. İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve öz-kontrol ilişkisinde sürekli öfkenin aracı rolünün incelendiği başka bir araştırmada ise ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların artmasının sürekli öfkeyi arttırdığı bulunmuştur (Kuzucu, Tunçer ve Aksu, 2015). Fonksiyonel olmayan düşüncelerin öfke ile başa çıkmayı zorlaştırdığı ve öfke ile etkili başa çıkmaya engel olduğu bilinmektedir (Martin ve Dahlen, 2004). Dolayısıyla ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları olan bireylerin diğer bireylere oranla psikolojik ve fiziksel şiddet göstermeye daha yatkın olduklarını söylemek mümkündür.

Çalışmadan elde edilen bir diğer sonuca göre erkek cinsiyet rolü arttıkça benlik saygısının azaldığı saptanmıştır.

Buna göre erkeğin toplumsal cinsiyet rolü bağımsız, mantıksal, hırslı, saldırgan ve güçlü (Hyde ve Delameter, 1997; Steinberg, 2007) özellikler ile öne çıkmakta olmasına rağmen araştırmamızda erkek cinsiyet rolünün artmasının benlik saygısını azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Erdem (2019) tarafından yetişkin kadın bireylerde toplumsal cinsiyet rolleri ile benlik saygısının ilişki doyumu üzerindeki etkisinin incelendiği bir araştırmada elde edilen bulguların araştırma bulgularımız ile uyuşmadığı görülmüştür. Toplumsal cinsiyet rollerinin kadınsı, erkeksi, androjen ve belirsiz cinsiyet rolü tutumuna sahip bireylerin benlik saygılarının karşılaştırıldığı çalışmada erkeksi ve androjen cinsiyet rolüne sahip bireylerin kadınsı ve belirsiz cinsiyet rolü tutumuna sahip bireylere göre daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları bulunmuştur. Ancak bizim araştırmamızın bu araştırmadan farklı olarak hem kadın hem de erkek bireylerden oluşan bir örneklem ile yürütüldüğü, sonuçların bu sebeple farklılaşabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple Bailey ve ark. (1987)'nin, 216 üniversite öğrencisi ile yapmış oldukları, cinsiyet rolünün sevgi ve cinsel tutumla ilişkisinin incelendiği araştırma verilerine bakıldığında yine benlik saygısının erkeksi cinsiyet rolüne sahip bireylerde kadınsı cinsiyet rolüne sahip bireylere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak literatürde bulgularımızı

destekleyen araştırmalar da mevcuttur. İş tatmininin yordanmasında iş yeri zorbalığı ve benlik saygısının toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında incelendiği bir çalışmada kadınsılık ile benlik saygısı arasında pozitif ilişki olduğu saptanmıştır (Bahadır, Akkuzu, Ladikli, Türkkan, 2020). Buna göre erkek cinsiyet rolü tutumuna sahip bireylerin benlik saygısının daha düşük olduğunu söylemek mümkündür.

Toplumsal cinsiyet rolleri ile benlik saygısı ilişkisinin son bulgusuna göre; evlilikte cinsiyet rolü arttıka benlik saygısı azalmaktadır.

Bu sonuç eşitlikçi cinsiyet rolü tutumuna sahip kişilerin toplumun cinsiyet rollerine uyum sağlamak amacıyla, evlilik ile ilgili düşüncelerini toplumun evliliğe bakış açısına entegre etmekte zorlanan bireylerin benlik saygılarının da paralel olarak azalacağını şeklinde yorumlanabilir. Alan taraması yapıldığında konuya ilişkin benzer bir çalışma verisiyle karşılaşılmamıştır.

Araştırmada eşitlikçi cinsiyet rolü tutumunun erkeklerde kadınlara nispeten daha az, erkek cinsiyet rolünün ve geleneksel cinsiyet rolünün erkeklerde kadınlara kıyasla daha fazla olduğu saptanmıştır.

Bu bulgu literatürde daha önce yapılmış yurtiçi ve yurtdışı araştırmalarının sonuçlarını destekler niteliktedir (Budak, 2011; ngen & Aytaç, 2003; elik ve ark., 2013; etinkaya, 2013; Seçgin & Tural, 2011; Surinya, 1997; Vefikuluçay ve ark., 2009; Kodan, 2013; Arıcı, 2011; Aylaz ve ark., 2014). Erkeklerin geleneksel cinsiyet rolü tutumunu benimsemelerinin sebebi, gelenekselci toplumlarda belirtilen normlara bakıldığında bu normların erkekleri destekleyici ve özgürleştirici olması, gücü ellerinde bulundurma isteklerini destekler nitelikte olması ve bu sayede erkeklerin toplumun onayını rahatça almaları olabilir (Vefikuluçay ve ark. 2007).

Araştırmada evlilikte cinsiyet rolüne sahip olma durumunun kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek olduğu saptanmıştır. Buna göre, erkeklerin evlilikte cinsiyet rolü tutumunun kadınlara oranla daha fazla olduğu söylenbilir.

Vefikuluçay ve arkadaşlarının (2007) araştırmasında ise evlilik yaşamında kadınların erkeklere kıyasla daha geleneksel tutumlarının olduğu saptanmıştır. Saptanan bu iki farklı bulguyu araştırmaların rneklemlerindeki niteliksel ve niceliksel farklılaşmaların etkileyebileceği göz ardı edilmemelidir. Yapılan bir başka araştırmada ise toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun alt boyutlarından evlilikte cinsiyet rolü, kadının cinsiyet rolü, erkeğin cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü tutumlarının erkeklerde

kadınlara kıyasla daha yüksek puan aldıkları belirtilmiştir. Dolayısıyla kadınların erkeklere nispeten daha eşitlikçi tutumlarının olduğu aktarılabilir. (Öcal Yüceol, 2016).

Cinsiyet demografik değişkeni ile şiddet ilişkisi incelendiğinde kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet durumunun varlığı kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek bulunmuştur. Bu durum daha önce de bahsedildiği gibi toplumsal cinsiyet rollerine göre erkeklerin şiddet uygulayıcısı olduğu durumların toplum tarafından haklı gerekçelere dayandırılması ve normalize edilmesi ancak kadınların ilişkide erkeklere kıyasla daha bağışlayıcı ve anaç olmasının beklenmesi dolayısıyla şiddet göstermeleri olumsuz karşılanmaktadır. Bu sebeple kadınların flörtte uyguladığı psikolojik şiddetin kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek bulunmuş olduğu düşünülmektedir. Çünkü erkeklerin şiddeti bir güç unsuru olarak kullanmaları geleneksel cinsiyet rolüne sahip kadınlar ve erkekler tarafından olağan görülürken kadınların şiddet uygulayıcısı olmalarının erkeklerin kendilerini mağdur olarak görmelerine neden olduğu düşünülmektedir.

Yakınlıktan kaçınma durumu demografik özelliklere göre incelendiğinde kadınlara kıyasla erkeklerde daha yüksek bulunmuştur. Zihin okuma ve gerçekçi olmayan ilişki beklentisi için ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır.

Konuyla alakalı araştırmalar incelendiğinde Çivan(2013)'ın yapmış olduğu erkek öğrencilerin kişilerarası ilişkilerine dair bilişsel çarpıtmalarını incelediği araştırmasında benzer bulgularla karşılaşmıştır. İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar toplam puanı erkek öğrencilerde kız öğrencilere oranla daha yüksek bulunmuştur. Ancak yine araştırmamızı destekler şekilde zihin okuma ve gerçekçi olmayan ilişki beklentisi alt ölçeklerinin cinsiyete göre dağılımında anlamlı bir ilişkisi olmadığı kaydedilmiştir. Demiray(2018) tarafından yapılmış başka bir araştırmadan elde edilen veriler de yine ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yarattığını, erkeklerin yakınlıktan kaçma seviyesinin kadınlardan daha yüksek olduğunu fakat zihin okuma ve gerçekçi olmayan ilişki beklentisinin cinsiyetlere göre anlamlı bir fark oluşturmadığını göstermiştir. Bu bulguya dayanarak kişilerarası ilişkilerde erkeklerin kadınlara kıyasla kaçınan bir tavır sergilemelerine toplum tarafından aktarılan cinsiyet rollerinde kadınların erkeklere kıyasla daha samimi, güçlü ve aktif sosyal ilişkiler kurmasının beklenmesi, erkeklerin ise sessiz kalarak daha güçlü bir görünüm çizecekleri düşüncesi olabileceğini söylemek mümkündür.

İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların demografik özelliklerden yaş ile olan ilişkisi incelendiğinde yakınlıktan kaçma zihin okuma davranışı 24-30 yaş arası katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur.

Konuyla alakalı yapılan literatür taramasında yakın yaş grupları arasında yapılmış araştırmalarda yaş ile bilişsel çarpıtmalar arasında bir ilişki saptanmamıştır (Ağır, 2007; Hamamcı ve Duy, 2007; Yurtal, 1999). Turan(2010)'ın yapmış olduğu araştırmada da bizim araştırmamıza kıyasla daha yakın yaş aralıklarındaki bireyler örneklem grubu olarak kullanıldığı için benzer şekilde ilişki bulunamamıştır. Farklılaşmanın sebebinin örneklem grubunun yaş aralığının genişliği olduğu düşünülmektedir. Ancak Boran Sarı(2017) tarafından yapılan bir araştırmada bulguları destekler nitelikte, öğrencilerin yaşları ile bilişsel çarpıtmaları arasında negatif yönde zayıf bir ilişki saptanmıştır.

Toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun yaş demografik değişkenine göre dağılımı incelendiğinde “Kadının Cinsiyet Rolü” puanları 30 yaş üstü katılımcı grubunda diğer gruplara kıyasla daha yüksek, “Geleneksel Cinsiyet Rolü” puanları 30yaş üstü katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek ve “Erkek Cinsiyet Rolü” puanlarının 30yaş üstü katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur.

Toplumsal cinsiyet rollerinin yaş değişkeni ile ilişkisi literatürde incelendiğinde anlamlı bir ilişki bulunan çalışmalar oldukça azdır. Konuyla alakalı bulgular literatürde çeşitlilik göstermektedir. Çavdar (2013)'ın üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançları incelediği çalışmasında kadının cinsiyet rolü alt ölçeğinin yaşa göre anlamlı olarak farklılık gösterdiği bulunmuştur. 18-21 yaş aralığındaki öğrencilerin kadın cinsiyet rolü alt ölçeği puanları 22-25 yaş aralığındaki öğrencilere oranla daha düşüktür. Özmete ve Yanardağ (2016) tarafından erkek bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelendiği bir çalışmadan elde edilen bulgulara göre 25yaş ve altındaki bireylerin 26-45 ve 46+ yaş grubundaki bireylere oranla kadının cinsiyet rolü tutumuna daha eşitlikçi tutumla yaklaştıkları saptanmıştır. Geleneksel cinsiyet rolü tutumunun 30+yaş grubunda diğer gruplara oranla daha yüksek bulunması ve kadın cinsiyet rolü puanlarının 30 yaş üstü katılımcı grubunda diğer gruplara oranla daha yüksek bulunması bu veriyi destekler niteliktedir. Literatürde yer alan bir diğer bulgu ise toplumsal cinsiyet rollerinin yaşa göre farklılaşmaya neden olmadığıdır. Yaş ortalamaları 21.17 olan üniversite öğrencilerinin örneklem grubunu oluşturduğu bir diğer araştırmada birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolü tutumları arasında

anlamli bir fark saptanmamıştır (Aylaz ve ark., 2014). Zeyneloğlu (2008) ve Baykal (1991) da yaptıkları çalışmalar sonucunda toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun yaşa göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu durumun sebebi olarak yapılan araştırmaların sınırlı yaş gruplarını örneklem olarak yürütülmesi sebep olarak gösterilebilir. Başar (2012) da toplumsal cinsiyet rolleri tutumunun yaş değişkenine göre anlamli şekilde farklılaştığını saptamıştır. Arıcı (2011) ise yaş arttıka geleneksel cinsiyet rolü tutumunda bir değişiklik olmaksızın eşitlikçi cinsiyet rolü tutumunun azaldığını bulmuştur. Araştırmamızda kadının cinsiyet rolü 17-23 yaş aralığında diğer yaş aralıklarına göre daha yüksek ilişki göstermiştir. İlerleyen yaşlarda eğitim seviyesi, gelir durumu, ilişki durumu, sosyal evre gibi değişkenlerin farklılaşması sonucu daha eşitlikçi bir tutuma sahip olmaları ve iş hayatında varlık göstermeleri olabilir.

Benlik saygısının demografik özelliklerden yaş değişkeni ile ilişkisi incelendiğinde benlik saygısının 17-23 yaş arasında, diğer gruplara kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Konuyla ilgili literatür tarandığında zkan(1994)'ın benlik saygısını etkileyen etkenleri araştırdığı çalışmasında 17-21 yaş aralığındaki 550 öğrenciyi örneklem grubu olarak kullandığı ve dar yaş aralığında benlik saygısı ile yaş arasında anlamli bir ilişki saptayamadığı, ancak cinsiyet değişkeninin benlik saygısı ile arasında anlamli bir ilişki bulunduğu, kızların erkeklere göre benlik saygısının daha yüksek olduğu grlmştir. Araştırmamızda benlik saygısının ile yaş değişkenine göre farklılaşmasının nedeninin örneklemin farklı yaş aralığındaki bireylerden oluşması olduğu dşnlmektedir. Yakın zamanda Güler (2020) tarafından yapılmış başka bir araştırmada da benlik saygısı ve yaşam memnuniyeti ilişkisinin demografik özellikler kullanılarak incelenmiştir. 18-27 yaş aralığında bireyler üzerinde yapılmış bu araştırmada da yine yaş değişkeni ile benlik saygısı arasında bir ilişki bulunamamıştır.

Flört şiddetinin yaş demografik değişkeni ile ilişkisi incelendiğinde erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet 24-30 yaş arası katılımcılarda diğer gruplara kıyasla daha yüksek bulunmuştur.

Venema (2018) yaşın flört şiddetini yordamada önemli bir faktör olduğunu ve yaş arttıka flört şiddetinin azaldığı saptamıştır. Shoita (2007) da yapmış olduğu araştırmada benzer verilere ulaşarak yaş arttıka flört şiddetinin azaldığını bulmuştur. Bunun yanı sıra flört şiddetinin yaş değişkenine göre farklılaşmadığını saptayan

araştırmalar da mevcuttur. İftar (2016) yapmış olduğu çalışmada flört şiddeti ve yaş arasında çok anlamlı bir ilişki bulunmasa da flört şiddetine yönelik destekleyici tutumun en çok 17-19 yaş aralığındaki bireylerde görüldüğünü belirtmiştir. Cinal (2018) tarafından flört şiddeti, flört şiddetine yönelik tutum ile depresyon ve anksiyete ilişkisinin incelendiği bir çalışmada erkeğin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet puanları yaşa göre farklılık göstermemiştir. Ancak araştırmamızdan farklı olarak kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddete yönelik tutum ile yaş arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Bu araştırmaya göre kadınların yaşı arttıka flörtte uyguladıkları psikolojik şiddet azalmaktadır. Yıldırım(2016)'ın yapmış olduğu bir araştırmada elde edilen veriler de bulgularımızı destekler ynededir. 23+yaş grubunun flört şiddeti puanlarının 21-22 yaş grubuna nispeten daha düşük olduğu bulunmuştur. Araştırmamızın rneklem grubu göz önüne alındığında 24-30 yaş aralığındaki erkeklerin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet puanları 30+ yaş aralığındaki bireylerden daha yüksek olduğundan araştırma bulgularının literatürle uyum sağladığını söylemek mümkündür. Crittenden, Policastro ve Einberg (2017)'in yapmış oldukları araştırmada da yaş arttıka flört şiddetinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmada toplumsal cinsiyet rolleri tutumu, ilişkilerle ilgili bilişsel arpıtımlar, benlik saygısı ve flört şiddetinin eğitim durumu ile ilişkisi incelendiğinde eğitim durumunun bir farklılık yaratmadığı bulunmuştur.

Bu veri araştırmanın bütününü açısından önem taşımaktadır. Eğitimin toplumun bireylerinin davranışları ve tutumları üzerinde değişikliklere yol aması beklenir. Ancak eğitim durumunun eşitlikçi cinsiyet rolü tutumu ile ilişkisinde farklılık yaratmaması değinilmesi gereken bir noktadır. Bu durum toplumsal cinsiyet rollerine dair tutumların ve inançların çocukluk temelli olması sebebiyle eğitimle farklılaşamayacak kadar kalıcı olması ile açıklanabilir (Baykal, 1991). Flört şiddeti ve eğitim durumu değişkeni ilişkisine bakıldığında anlamlı bir fark bulunamaması da literatürde desteklenmektedir. Cinal (2018) tarafından yapılan araştırmada da flört şiddetinin eğitim durumu ile ilişkisi bulunamamıştır. Diğer bir yandan örneklem grubunun sayıca kısıtlı olmasının ve eğitim seviyelerinin birbirine yakın olmasının da değişkenler üzerinde farklılık oluşmamasına neden olmuş olabileceği dşnlmektedir. İlişkilerle ilgili bilişsel arpıtımlar ile eğitim durumu arasında bizim çalışmamızda anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak ilişkinin saptandığı araştırmalar da mevcuttur. Demiray (2018) Üsküdar niversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin duygusal zeka ve kişilerarası duyarlılıkları arasındaki

ilişkide kişilerarası ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların aracı rolünü araştırdığı çalışmada ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların eğitim durumuna göre farklılaştığını bulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre ön lisans öğrencilerinin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalarının lisansüstü öğrencilerine göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu kaydedilmiştir. Ancak ön lisans ve lisans öğrencileri kıyaslandığında ve lisans ve lisansüstü öğrenciler karşılaştırıldığında ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Araştırmamızda medeni durumun flört şiddeti ile ilişkisi incelendiğinde “Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddet” puanı bekarlara kıyasla evlilerde daha yüksek bulunmuştur.

Bu durumun toplumsal cinsiyet rollerine göre kadınların ilişkide daha yapıcı, birleştirici, affedici, özverili ve bağlı olması beklenirken erkeklerin mevcut ilişki süreleri uzadıkça ve ilişkilerinin boyutu ciddileştikçe daha baskın, kontrolcü ve şiddete yönelik olumlu bir tutum içerisinde olmasının beklenmesi ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Luthra ve Gidycz (2006) flört şiddetini araştırdıkları çalışmaları sonucunda ilişki süresinin erkeğin flörtte uyguladıkları şiddetin yordayıcısı olduğunu saptamışlardır. Goussinsky ve Yassour-Borochowitz (2007) tarafından yapılan başka bir araştırmada İsraili öğrenciler örneklem grubunu oluşturmaktadır. Bu araştırmada da yine ilişki süresi arttıkça flört şiddetinin de paralel olarak arttığı bulunmuştur. Bu sebeple araştırmamızda bekarlara kıyasla evli erkeklerin flörtte uyguladığı psikolojik şiddet puanlarının yüksek bulunması ilişki süresinin flört şiddeti ile ilişkili bulunmasını desteklemektedir.

Toplumsal cinsiyet rolü ile medeni durum farklılıklarına bakıldığında toplumsal cinsiyet rollerinin alt boyutlarından kadın cinsiyet rolü, geleneksel cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü ile medeni durumun ilişkili olduğu saptanmıştır. Kadın cinsiyet rolü evlilere kıyasla bekarlarda daha yüksek bulunmuştur. Geleneksel cinsiyet rolü ise bekarlara kıyasla evlilerde daha yüksek bulunmuştur. Erkek cinsiyet rolü de bekarlara kıyasla evlilerde daha yüksek olarak bulunmuştur.

Literatür tarandığında Bekleviç (2013)’in yaptığı çalışmada toplumsal cinsiyet rolleri tutumu ile medeni durum arasında anlamlı bir fark bulunamadığı gözlemlenmiştir. Yılmaz (2019)’ın yapmış olduğu başka bir araştırmada da toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçekleri puanlarının ortalamasının bekar ve evli bireylerde

birbirine yakın bulunduğu ve anlamlı bir fark olmadığı kaydedilmiştir. Özden (2018) ise yapmış olduğu çalışmada toplumsal cinsiyet rolleri ile medeni durum arasındaki ilişkiyi incelemiş ve karşılaştırmasında anlamlı bir fark saptamıştır. Buna göre evli bireylerin toplam cinsiyet rolü, evlilikte cinsiyet rolü, eşitlikçi cinsiyet rolü ve erkek cinsiyet rolü boyutlarında bekar bireylere nispeten daha eşitlikçi tutuma sahip oldukları bulunmuştur.

İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların medeni duruma göre değişkenlik gösterdiği de araştırmadan elde edilen bir diğer bulgudur. İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve yakınlıktan kaçma evlilere kıyasla bekarlarda daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca medeni durum dışında, mevcut ilişki durumuna göre İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve yakınlıktan kaçma farklılaşma göstermektedir. Buna göre mevcut ilişkisi olanlar ile olmayanlar karşılaştırıldığında, ilişkisi olanların ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları olmayanlara göre daha yüksek bulunmuştur. Aynı şekilde yakınlıktan kaçma durumu da ilişkisi olanlarda olmayanlara nispeten daha yüksek olarak ölçülmüştür. Ölçülen bir diğer değişken ise ilişki geçmişidir. İlişki geçmişi olanların zihin okumalarının ilişki geçmişi olmayanlara kıyasla daha fazla olduğu da kaydedilmiştir.

Medeni durum ile mevcut ilişki durumuna dair sonuçların birbiri ile çelişmesi düşündürücüdür. Medeni durumu bekar olduğu halde mevcut bir ilişki içerisinde olabilecek bireylerin de sonuçlarda farklılaşmaya yol açabileceği düşünülmektedir. Buna göre, ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların evli bireylerde, bekar ya da mevcut ilişkiye sahip olmayan bireylere göre daha az olduğu söylenebilir. İrrasyonel inançların ilişkide iletişimi olumsuz yönde etkilediği göz önünde bulundurulduğunda bekarların evlilere nispeten daha yüksek bilişsel çarpıtmaları olması beklenen bir durumdur. Metts ve Cupach (1990) ilişkiye yönelik inançların ilişki doyumu ve problem çözme ile ilişkili olduğunu saptamışlardır. Buna göre ilişkiye dair inançların ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları etkilediği düşünüldüğünde, bekar kadın ve erkeklerin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalarının ve yakınlıktan kaçmalarının evlilere kıyasla daha yüksek olmasını destekler niteliktedir. Duygusal ilişkiye sahip olma ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların ilişkisi incelendiğinde Büyükşahin (2001)'in ailesinin yanında yaşayan üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği bir araştırmadan elde ettiği verilere göre romantik ilişkisi olmayan bireylerin duygusal yalnızlığı diğer bireylere nispeten daha fazla hissettikleri bulunmuştur. Literatürde ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların mevcut ilişki durumu ile ilişkisinin bulunamadığı çalışmalar da mevcuttur. Turan (2010)'ın

üniversite öğrencilerinin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları yordamada yalnızlık, benlik saygısı, yaş cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumunun rolünü incelediği araştırmada romantik ilişki yaşama durumu ile ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların ilişkisi saptanamamıştır. Çam ve Çelik (2018)'in üniversite öğrencilerinde bağlanma stillerinin ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları yordama gücünü inceledikleri araştırmalarında duygusal bir ilişkiye sahip olma durumunun ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ile ilişkisinin saptanamadığı bulunmuştur.

Araştırmada medeni durum ile benlik saygısı ilişkisi incelendiğinde benlik saygısı evlilere kıyasla bekarlarda daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca mevcut ilişki durumunun da benlik saygısını yordadığı, ilişkisi olanların benlik saygısı düzeyinin olmayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Literatür incelendiğinde daha önceden yapılmış araştırmalardan elde edilen verilerin genellikle araştırmamızın verileriyle çeliştiği gözlemlenmiştir. Ceviz (2009) yaptığı çalışmada evlilerin benlik saygısının bekarlara nispeten daha yüksek olduğunu bulunmuştur. Baldwin ve Kleen (1999), benlik saygısı yüksek bireylerin kişilerarası ilişkilerinde pozitif perspektife sahip olma oranlarının, benlik saygısı düşük kişilere kıyasla daha yüksek olduğunu ve insanlarla tutarlı ve sağlıklı bir iletişim kurduklarını ayrıca insanları kabul edilebilir olarak gördüklerini öne sürmüşlerdir. Buna göre evlilerin benlik saygısının bekarlara kıyasla daha yüksek olması beklenmelidir. Benlik saygısı düşük bireylerin diğer insanlara karşı duyduğu yüksek kabul görme isteği bir yandan da ilişkilerinde kararsızlık karmaşaya yol açabilmektedir (Alpay, 2009). Ancak araştırmamızda evlilik doyumunu ölçmediğimiz için elde edilen verileri tek başına yorumlamak yeterli olmayacaktır. Bekar bireylerin evli bireylere nazaran daha yüksek benlik saygısına sahip olmasının ve ilişkisi olmayan bireylerin ilişkisi olanlara kıyasla yine daha yüksek benlik saygısına sahip olmasının katılımcı kitlesinin ilişki kalitesi ile ilintili olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmada ilişki geçmişi ile flört şiddeti ilişkisi de incelenmiştir. Elde edilen verilere göre; kadının uyguladığı psikolojik şiddet ilişki geçmişi olmayanlara kıyasla olanlarda daha yüksek bulunmuştur.

Flört şiddeti tanımını itibariyle ilişki içerisinde olan ya da daha önceden ilişkili oldukları bireylerin gösterdikleri şiddet olduğundan daha önce hiç ilişkisi olmamış

bireylerin ilişki geçmişi olanlara kıyasla kadının flörtte uyguladığı psikolojik şiddet tutumuna sahip olmaları beklendik bir sonuçtur.

Araştırmadan elde edilen son veriye göre gerçekçi olmayan ilişki beklentisi diğer gruplara kıyasla büyükşehirde yaşayanlarda daha yüksek bulunmuştur.

İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların alt boyutlarından gerçekçi olmayan ilişki beklentisi puanının büyükşehirde yaşayan bireylerde diğer yerleşim yerlerinde yaşayan bireylere oranla daha yüksek bulunması ilişkiye ve partnere bağlı akılcı olmayan bu inancın yaşam standartlarıyla, çevrede gözlemlenen diğer çiftlerin ilişki doyumlarıyla ve toplumun kişiden beklentileriyle alakalı olduğu düşünülmektedir. Ancak literatür incelendiğinde benzer bir çalışma ile karşılaşılmamıştır. Araştırmamızın katılımcılarından elde edilen bu verinin ileriki çalışmalara yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

6. SONUÇ

Toplumsal cinsiyet rolleri içinde yaşadığımız toplum tarafından biyolojik cinsiyetimize bağlı olarak her birimize yüklenen görev, sorumluluklar ve beklentilerin bütününe ifade etmektedir. Bu durum bireylerin yaşamlarındaki seçimlerini ve davranışlarını büyük ölçüde etkilemektedir. Araştırmada bu etkinin kişilerarası ilişkilerde fonksiyonel olmayan düşünceleri, bireylerin toplumsal rollere uyum sağladıkları ve sağlamadıkları durumlarda benlik saygıları üzerindeki farklılaşmayı ve flört ilişkilerinde uyguladıkları şiddetin bu koşullar altında ne yönde etkileneceğini saptamak hedeflenmiştir. Çünkü bireylerin yüksek benlik saygısına sahip olmaları için kendilerine dair memnuniyetlerinde çevrenin beklentilerini karşılamanın ve istedik özelliklere sahip olmanın etkisi bilinmektedir. Bu durumda düşük benlik saygısına sahip olan bireylerin romantik ilişkilerinde şiddet tutumuna sahip olma oranlarının yüksek benlik saygısına sahip bireylere göre daha büyük olması beklenmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgular da bu düşünceleri destekler niteliktedir. Katılımcıların toplumsal cinsiyet rolü tutumlarından eşitlikçi tutuma sahip olmasının benlik saygısını arttırdığı saptanmıştır. Ayrıca geleneksel cinsiyet rolü tutumu ile eşitlikçi cinsiyet rolü tutumu iki ayrı uç noktayı temsil ettiğinden geleneksel cinsiyet rolünün artmasının ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaları arttırması beklentileri karşılar niteliktedir. Flört şiddeti arttıkça eşitlikçi cinsiyet rolünün azaldığı da araştırmadan elde edilen bir diğer sonuçtur. Buna göre bireylerin cinsiyetlerine göre edindiği rollerin daha eşitlikçi olmasını istemeyen gelenekselci bakış açısına sahip bireylerin romantik ilişkilerinde şiddete eğilimi yüksektir. Benlik saygısı arttıkça flört şiddetinin azalması da bireylerin kendilerinden memnun olma durumları azaldıkça romantik ilişkilerinde psikolojik şiddet uygulayıcısı olma durumlarının arttığını göstermektedir. Ayrıca çalışmadan elde edilen bir diğer sonuç da kadınların erkeklere göre daha eşitlikçi tutuma sahip olmasıdır. Bu duruma Türkiye'deki bireylerin çoğunlukla geleneksel tutuma sahip olması ve araştırma evreni olarak Türkiye'deki bireylerin seçilmiş olmasının zemin oluşturduğu düşünülmektedir. Ancak kadınların iş hayatına katılımlarındaki artışın eşitlikçi bakış açısını arttırır nitelikte olması ve bu sayede flörtte şiddete maruz kalma oranlarının azalması umut vericidir. Araştırma verilerinin sınırlı sayıda katılımcı ile yapılan anketlere dayandığı göz önünde bulundurularak sosyodemografik verilerin daha kapsamlı sonuçlar verebilmesi ve araştırmanın güvenilirliğinin artması için daha büyük bir örneklem grubu

ile araştırmanın tekrarlanmasının olumlu sonuçlar yaratacağı düşünölmektedir. Ayrıca eğitim durumunun hiçbir değişken ile ilişkisinde farklılaşmaya yol açmamış olması da yine örnekleme grubundaki kişilerin %75,8'inin üniversite mezunu olması sebebiyle olabilir.

KAYNAKÇA

- Aslan, D., Vefkuluçay, D. Zeyneloğlu, S. Erdost, T. ve Temel, F. (2008). Ankara’da iki hemşirelik yüksek okulunun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi*. Ankara.
- Ağır, M. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Bilişsel Çarpıtma Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri ve Umutsuzluk Düzeyleri Arasındaki İlişki, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul Üniversitesi
- Aktaş, G. (2013). “Feminist Söylemler Bağlamında Kadın Kimliği: Erkek Egemen Bir Toplumda Kadın Olmak”, *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, C. 30, S.1. 53-72.
- Alpay, A. (2009). Yakın İlişkilerde Bağışlama: Bağışlamanın; Bağlanma, Benlik Saygısı, Empati ve Kıskaçlık Değişkenleri Yönünden İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Altan-Arslan, Ş. (2000). *Ders kitaplarında cinsiyetçilik (1. bs.)*. Ankara: Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü.
- Ames, T. Gleen, L. Simons, L. (2014). Dating Violence: Promoting Awareness and Mitigating Risk Throught Nursing İnnovations Journal of the American Association of Nurse Practitioners, 26: 143-147.
- Ankara Tabip Odası (2003). *Kadına Yönelik Şiddet ve Hekimlik Sempozyumu* Sonuç Bildirgesi. Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2021. <http://www.huksam.hacettepe.edu.tr>
- Antill, J.K., Cunningham, J.D., (1979). Self-esteem as a Function of Masculinity in Both Sexes. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 47(4), 783-7855.
- Arat Y., Altıyanay AG. (2007) *Türkiyede Kadın Yönelik Şiddet*. 1. Baskı. Punto Yayıncılık, İstanbul.
- Arıcı, F. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Algılar ve Psikolojik İyi Oluş. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aslan, D. Vefikuluçay, D. Zeyneloğlu, S. Erdost, T. ve Temel F. (2008). Ankara’da iki hemşirelik yüksek okulunun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerin flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi*. Ankara.
- Aydın, B. (1996). Benlik Kavramı ve Ben Semaları. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi *Eğitim Bilimleri Dergisi*. (Sayı:8), 41-47.
- Aylaz, R., Güneş, G., Uzun, Ö., Ünal, S., (2014). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rolüne Yönelik Görüşleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi (STED)*, 23(5), 183-189.
- Bahadır, E., Akkuzu, H., Ladikli, N. & Türkkkan, Z. (2020). “İş Tatmininin Yordanmasında İş Yeri Zorbalığı Ve Benlik Saygısının Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bağlamında İncelenmesi” *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) Vol:6, Issue: 64; pp:2724-2731
- Bailey, W., Hendrick, C., Hendrick, S., (1987). Relation of Sex and Gender Role to Love, Sexual Attitudes, And Self-Esteem. Plenum Publishing Corporation, 16(11-12), 637-648.
- Bal, N. (2014). Sosyolojide şiddet kavramı. *Yurt ve Dünya Dergisi*, 6, 6-22.
- Balcıoğlu, İ. (2001). *Şiddet Ve Toplum*. Ankara: Bilge Yayınları.

- Baldwin, M.W., Keelan, J.R. (1999) "Interpersonal expectations as a function of self – esteem and sex", *Journal of Social and Personal Relationships*, 16(6), 822 – 833.
- Baltaş Z. (2000) *Sağlık Psikolojisi*. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Bandura, A. (1999). Social cognitive theory of personality. *Handbook of personality*, 2, 154-96.
- Bandura, A., & Walters, R. H. (1977). *Social learning theory* (Vol. 1). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-hall.
- Basow, Susan. 1992. *Gender: Stereotypes and Roles*. 3. bs. Brooks: Cole Publishing Company.
- Başar, F. (2012). Türkiye'deki Hemşirelik Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. *Doktora tezi*, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bayat B. (2003). Bireylerin Benlik Algısı Sistemi Ve Bu Sistemin Davranışları Üzerindeki Rolü. *Kamu-İş Dergisi*, (Sayı:7), 2-11.
- Baykal, S. (1991). Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Rollerine İlgili Kalıp Yargılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 1 (2), 66-75.
- Beck, A.T. (2008). *Bilişsel Terapi ve Duygusal Bozukluklar*, (2. Baskı) İstanbul: Litera Yayıncılık.
- Bekleviç, A. (2013). Bir Üniversite Hastanesi Araştırma Görevlilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği ve Çalışma Yaşamında Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Algısının Değerlendirilmesi.
- Bem, S. L. (1981). Gender Schema Theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological Review*, 88(4), 354.
- Bem, S. L. (1983). Gender schema theory and its implications for child development: raising gender-schematic children in a gender-schematic society. *Journal of Women in Culture and Society*, 8(4), 598-616.
- Bem, S. L., (1977). On the Utility of Alternative Procedures for Assessing Psychological Androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 45, 196-205.
- Beştav, G. (2007). Romantik İlişki Doyumu İle Cinsiyet, Bağlanma Stilleri, Rasyonel Olmayan İnançlar Ve Aşka İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Bhasin K. (2003). "Toplumsal Cinsiyet "Bize Yüklenen Roller". İstanbul: Kadımlarla Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Bonache, H., Gonzalez- Mendez, R. ve Krahe, B. (2017). Romantic attachment, conflict resolution styles, and teen dating violence victimization. *Journal of Youth and Adolescence*, 46(9)
- Boran Sarı, B. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Bilişsel Çarpıtmaları ile Öz duyarlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Maltepe Üniversitesi
- Budak, B. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Aşka İlişkin Tutumları ve İlişki Doyumlarının Kişilik Özellikleri ile İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Butler, Judith. 2008. *Cinsiyet Belası*. İstanbul: Metis Yayıncılık.
- Büyüksahin, A. (2001). Yakın ilişki kuran ve kurmayan üniversite öğrencilerinin çeşitli psikolojik etkenler yönünden karşılaştırılması. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Ceviz, F. H. (2009). Orta Yaş ve Yaşlılıkta Dindarlık, Mistik Tecrübe ve Benlik Saygısı. *Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi.

- Cinal, B. (2018). Flört Şiddeti Ve Flört Şiddetine Yönelik Tutumun Anksiyete Ve Depresyon Düzeyleriyle İlişkinin İncelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Coleman, M. ve Ganong, L.H. (1987). Sex, sex-roles and irrational beliefs. *Psychological Reports*, 61-72.
- Corey, G. (1996). *Theory and Practice of Counselling and Psychotherapy*, Fifth edition, Monterey/California: Brooks/Cole Publishing Company.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik Danışma Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları*, (Çev. T. Ergene), Ankara: Mentis Yayınları.
- Corey, G. (2015). *Theory and practice of group counseling*. Cengage Learning.
- Craver, R. S. (1999). Dating violence and its relation to identity, self-esteem, and silencing the self among college women *Doktora Tezi*, North Carolina State Üniversitesi, Raleigh).
- Crittenden, C. A., Policastro, C., & Eigenberg, H. M. (2017). Attitudes toward dating violence: How does sexual identity influence perceptions among college students?. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 26(7), 804-824.
- Çam, Z., & Çelik, G. Ş. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilllerinin İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları Yordama Gücünün İncelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6), 787-797.
- Çavdar, D. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar. *Yüksek Lisans Tezi*, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çelik, A. S., Pasinlioğlu, T., Tan, G., & Koyuncu, H. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Eşitliği Tutumlarının Belirlenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21 (3), 181-186.
- Çetinkaya, S. K. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin ve Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *Nesne Dergisi*, 1 (2), 21-43.
- Çıtak, A. (2008). Kadınların Çalışmasına Yönelik Tutum: Cinsiyet, Cinsiyet Rolü ve Sosyoekonomik Düzeye Göre Bir Karşılaştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji (Sosyal Psikoloji) Anabilim Dalı.
- Çimen, O. (2018). Heteroseksüel gençlerin flört şiddetine yönelik söylemleri, (*Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*). İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çivan, İ. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları ve Başkalarını Bağışlama Davranışlarının İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çivi, S., Kutlu, R., & Marakoğlu, K. (2008). The frequency of violence against women and the factors affecting this: a study on women who applied to two primary health care centers. *Güllhane Tıp Dergisi*, 50(2), 110-116.
- Çörüş, G. (2001). Son Ergenlikte Öz-Değeri Etkileyen Ailesel Değişkenler: Bilişsel Kuram Açısından Bir Değerlendirme. *Doktora Tezi*, İstanbul Üniversitesi.
- Demiray, N. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Duyusal Zeka ve Kişilerarası Duyarlılık Arasındaki İlişki: Kişilerarası İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaların Aracı Rolü. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.
- Diekman, A. B., Goodfriend, W., & Goodwin, S. (2004). Dynamic stereotypes of power: Perceived change and stability in gender hierarchies. *Sex Roles*, 50(3), 201-215.

- Doğan, S. (1995). Akılcı-duygusal Terapi: Kuramsal bir inceleme. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (6), ss. 29-36.
- Dökmen, Z. Y. (2004). *Toplumsal Cinsiyet* (ikinci baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dökmen, Z. Y. (2010). *Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dökmen, Z. Y. (2014). *Toplumsal Cinsiyet, Sosyal Psikolojik Açıklamalar*, İstanbul: Remzi Kitabevi (5. Baskı).
- Durmuş, E. (2013). Ergen Bakış Açısıyla Okulda Şiddet ve Çözüm Önerileri. *EInternational Journal Of Educational Research*, 4(3).
- Eagly, A. H., & Steffen, V. J. (1984). Gender stereotypes stem from the distribution of women and men into social roles. *Journal of personality and social psychology*, 46(4), 735.
- Eagly, A. H., & Wood, W. (1999). The origins of sex differences in human behavior: Evolved dispositions versus social roles. *American psychologist*, 54(6), 408.
- England, P. (2001). Gender and feminist studies. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 9, 5910-5915.
- Epstein, S., (1973). The Self-Concept Revisited: Or a Theory of a Theory. *American Psychologist*, *American Psychologist*, 28(5):404-16
- Erdem, M. (2019). Yetişkin Kadın Bireylerde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İle Benlik Saygısının İlişki Doyumu Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Işık Üniversitesi.
- Erden, M., ve Akman, Y. (2007). *Eğitim psikolojisi* (16. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Eryüksel, G. N. ve Akün, E. (2003). Depresyonu Olan Ergenler ile Ana- Babalarının Aile İlişkilerinin ve Bilişsel Çarpıtmalarının İncelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*. Sayı 18 (51). (2003).
- Eryüksel, G.N. (1996). Ana Baba ve Ergen İlişkilerinin Problem Çözme İletişim Becerileri, Bilişsel Çarpıtmalar ve Aile Yapısı Açısından İncelenmesi, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Ege Üniversitesi
- Esen, E. Soylu, Y., Siyez, D. M., & Demircürz, G. (2017). Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *E- Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 46-63.
- Follingstad, D. R., Rutledge, L. L., Berg, B. J., Hause, E. S., & Polek, D. S. (1990). The role of emotional abuse in physically abusive relationships. *Journal of family violence*, 5(2), 107-120.
- Forbes, G. B., Adams-Curtis, L. E., Pakalka, A. H., & White, K. B. (2006). Dating aggression, sexual coercion, and aggression-supporting attitudes among college men as a function of participation in aggressive high school sports. *Violence against women*, 12(5), 441-455.
- Freedman, J.J., Sears, D.O., Carlsimth, J.M., (1981). Çev: Dönmez, A. (1989) Cinsiyet Rollerine. A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22(2), 687-723.
- Garcia-Moreno, C., Jansen, H. A., Ellsberg, M., Heise, L., & Watts, C. H. (2006). Prevalence of intimate partner violence: findings from the WHO multi-country study on women's health and domestic violence. *The lancet*, 368(9543), 1260-1269.
- Gosselin, D. K. (2008). Internalized homophobia, self-esteem, education, income, and the use of partner violence in a group of self-identified bisexual and lesbian women (*Doktora tezi*, Capella Üniversitesi, Minnesota).
- Goussinsky, R., & Yassour-Borochowitz, D. (2007). Personal history dynamics of dating violence among Israeli students. *Journal of Family Violence*, 22(5), 247-258.

- Gök Akgül, Fulya. 2017. Evli Kadın ve Erkeklerin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlgili Algılarının Aile İşlevlerine Yansıması. *Journal of International Social Research*. c.10 s.54: 524-533.
- Güler, A. (2020). Benlik Saygısı ve Yaşam Memnuniyeti İlişkisi: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Öğrencileri Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 37(2), 321-329.
- Güven, N., & Sevim, S. A. (2007). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve algılanan problem çözme becerilerinin evlilik doyumunu yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 49-61.
- Hamamcı, Z. ve Duy, B. (2007). Sosyal beceriler, fonksiyonel olmayan tutumlar, akılcı olmayan inançlar ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların yalnızlıkla ilişkisi. *Eğitim araştırmaları*, 26, 121-130.
- Helgeson, V. S. (2012). *The psychology of gender* (4 ed.). New Jersey: Pearson Education, Inc
- Herrero, J., Rodríguez, F.J. and Torres, A. (2017). Acceptability of partner violence in 51 societies: The role of sexism and attitudes toward violence in social relationships. *Violence Against Women*, 23(3), 351-367.
- Hiçdurmaz, D., ve Öz, F. (2011). Benliğin Bilişsel Yaklaşımla Güçlendirilmesi. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, S: 68-78
- Hyde, J.S., & Delamater, J.D. (1997). *Understanding human sexuality*. Sixth Edition, Boston: McGraw Hill Inc.
- İdiloğlu, A. (2012). *Aile İçi Şiddet*. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4 (2) , 204-222 .
- İftar, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ve Davranışları. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Jones. M. E., Stanton. A. L. (1988). Dysfunctional beliefs, belief similarity and marital distress. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 7, 1-14.
- Kaçar, Ö. (2007). Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Konumu: Türkiye’de Yakın Zamanlardaki Değişimi Anlamak. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Kalemzer Karaca, B. (2018). Cinsel yönelimin cinsel mitler, yetişkin bağlanma stilleri ve toplumsal cinsiyet rolleri üzerindeki *Yüksek Lisans Tezi*, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul).
- Kararımak, Ö. ve Siviş-Çetinkaya, R. (2011). Benlik Saygısının ve Denetim Odağının Psikolojik Sağlık Üzerine Etkisi: Duyguların Aracı Rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (35), 30-43
- Karancı, N., Dirik, G. ve Yorulmaz, O. (2007). Eysenck kişilik anketi-gzöden geçirilmiş kısaltılmış formu’nun (EKA-GGK) Türkiye’de geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 1-8.
- Keskin, F. (2019). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları (*Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kılınçer, A. S., Tuzgöl Dost, M. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerinde Algıladıkları İstismar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (42): 160-172
- Kılınçer, A.S. ve Dost, M.T. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde algıladıkları istismar. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(42). 160-172.

- Kızmaz Z. (2006) Şiddetin sosyo-kültürel kaynakları üzerine sosyolojik bir yaklaşım. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 247-267.
- Kocacık F. (2001) Şiddet olgusu üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-7.
- Kodan, S. (2013). Evli Bireylerin Evlilik Kalitesi Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Kohlberg, L. (1968). Early education: A cognitive-developmental view. *Child development*, 1013-1062.
- Kulaksızoğlu, A. (2008). *Ergenlik psikolojisi* (10. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kumbaroğlu, Z. B. (2013). Spor Yapan ve Yapmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Empatik Eğilim Düzeyleri İle Benlik Saygısı Düzeylerinin Çeşitli SosyoDemografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılması, *Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kuyucu, Y. (2007). Boşanmış ailede yetişen ergenlerin bilişsel çarpıtmalarıyla benlik değeri arasındaki ilişki. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kuzucu, Y., Tunçer, İ., Aksu, Ş. (2015). İlişkilerde Bilişsel Çarpıtmalar ve Öz-Kontrol İlişkisinde Sürekli Öfkenin Aracılık Rolü. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 48-56.
- Lennon, S.J., Rudd, N.A. (1994). Linkages between attitudes toward gender roles, body satisfaction, self esteem and appearance management behaviors in women. *Family And Consumer Science Research Journal*, 23(2), 94-117.
- Lennon, S.J., Rudd, N.A., Bridgette, S., & Kim, J.S. (1999). Attitudes toward gender roles, self-esteem and body image: Application of a model. *Clothing and Textiles Research Journal*, 17(4), 191-202.
- Levy, H. E. (1990). The Relationship Between Latency-Age Children's Sociocognitive Abilities And Adjustment to Parental Separation and Divorce.
- Lindsey, L. L. (2015). The sociology of gender theoretical perspectives and feminist frameworks. In *Gender roles* (pp. 23-48). Routledge.
- Lindsey, Linda L. 2015. *Gender Roles A Sociological Perspective*. Philadelphia: Routledge. Vatandaş, Celalettin. 2011. *Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. Sosyoloji Konferansları*. c.35: 29-56.
- Luthra, R., & Gidycz, C. A. (2006). Dating violence among college men and women: Evaluation of a theoretical model. *Journal of interpersonal violence*, 21(6), 717-731.
- Mahoy, C. D. (2013). Bias in a just world? Sexual prejudice, gender self-esteem, and intimate partner violence (Doctoral dissertation, Indiana State University).
- Malouff, J.M., Obhutte N. S. ve McClelland, T. (1992). Examination of the relationship between irrational beliefs and state anxiety. *Personality and Individual Differences*. 4(13), 451-456.
- Maşrabacı, T. S. (1994). Hacettepe Üniversitesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygısı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Meagher, K. D., & Shu, X. (2019). Trends in U.S. gender attitudes, 1977 to 2018: Gender and educational disparities. *Socius: Sociological Research for a Dynamic World*, 5, 1- 3.
- Metts, S. ve Cupach, W.R. (1990). The influence of relationship beliefs and problem -solving responses on satisfaction in romantic relationships. *Human Communication Research*, 17 (1), 170-185.

- Moore, A., Sargent, K. M., Ferranti, D., Gonzalez-Guarda, R. (2015). Adolescent Dating Violence: Support and Barriers in Accessing Services. *Journal of Community Health Nursing*, 32: 39-52.
- Mutlu E. (1997) Televizyon, çocuklar ve şiddet. İstanbul Üniversitesi *İletişim Fakültesi Dergisi*, s.41-75.
- O'Connor, K., Mann, D. W., Bardwick, J. M., (1978). Androgyny and Self-Esteem in The Upper-Middle Class: A Replication of Spence. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 46(5), 1168-1169.
- Oğuz, N. (1999). Üniversite Öğrencilerinde Bilişsel Çarpıtmalar ve Uyum Sorunları. *Yüksek Lisans Tezi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi.
- Okan İblioğlu, A., (2012). Aile İçi Şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry*; 4(2), 204-222
- O'keefe, M. (1997). Predictors of dating violence among high school students. *Journal of Interpersonal Violence*, 12(4), 546-568.
- Orr, E. ve Dinur, B. (1995). Social Setting Effects On Gender Differences In Self- Esteem: Kibutz And Urban Adolescent. *Journal Of Youth And Adolescence*, 24 (1), 3-25.
- Öcal Yüceol, S. E. (2016). Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlar ile ilişki doyumu ve romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar arasındaki ilişkiler. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Ögel K., Tanrı I., Yılmazçetin-Eke C. (2006) *Okullarda Suç ve Şiddeti Önleme*. Yeniden Yayınları, No: 17, 9-23, İstanbul.
- Öner, N. (1994). *Türkiye'de kullanılan psikolojik testler: Bir başvuru kaynağı*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Öngen, B., & Aytaç, S. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Yaşam Değerleri İlişkisi. *Sosyoloji Konferansları*
- Özcan, Ö. (2009). Partneri Tarafından Duygusal ve Fiziksel Şiddete Uğramış ve Uğramamış Kadınların Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Maltepe Üniversitesi.
- Özden, S., & GÖLBAŞI, Z. (2018). Sağlık çalışanlarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(3), 95-100.
- Özkeran, K.N. (2004). *Spor Psikolojisine Giriş*. Nobel Yayınları. Ankara.
- Özgür, Ö. (2010). Televizyonda Yayınlanan Kadın Programlarında Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Sunumu. *Yüksek Lisans Tezi*. Konya: T.C. Selçuk Üniversitesi
- Özkan, İ. (1994). *Benlik saygısını etkileyen etkenler*. Düşünen Adam, 7(3), 4-9.
- Özmete, E., Yanardağ, M. Z., (2016). Erkeklerin Bakış Açısıyla Toplumsal Cinsiyet Rollerini : Kadın ve Erkek Olmanın Değeri . *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(1), 91-107.
- Özyiğit, K. M. (2019). Psikolojik danışman ve psikolog adaylarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları (*Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Perales, F., Hoffmann, H., King, T., Vidal, S., & Baxter, J. (2020). Mothers, fathers and the intergenerational transmission of gender-role attitudes. (Life Course Centre Working Paper Series, 2020-05). Australia: Institute for Social Science Research, The University of Queensland.
- Pines, A. M., (2010). *Âşık Olmak: Sevgililerimizi Neye Göre Seçeriz?* (Çev. Uluengin, M. Y.). İstanbul: İletişim Yayınları.

- Pinto, A. and Whisman, M.A. (1996). Negative Affect and Cognitive Biases in Suicidal and Nonsuicidal Hospitalized Adolescent. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*. Vol. 35(2). (February 1996).
- Próspero, M. (2008). Effects of masculinity, sex, and control on different types of intimate partner violence perpetration. *Journal of family violence*, 23(7), 639-645.
- Risman, Barbara J., Georgiann Davis.2013. From Sex Roles To Gender Structure. *Current Sociology*. c.61 s.5–6: 733–755.
- Rosenberg, M., (1965). *Society and the Adolescent Self-image*. Princeton, N: Princeton Universty Press.
- Sakallı, N., & Türkoğlu, B. (2016, Kasım). Günümüz Türkiye'sinde cinsiyet kalıpyargıları: Kadın kimdir? Erkek kimdir? I. Sosyal Psikoloji Kongresinde sunulmuş bildiri, Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Schultz, D.P, Schultz S.E. (2007). *Modern Psikoloji ve Tarihi* (Çev., Y.Aslan). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Seçgin , F., & Tural, A. (2011). Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğretmen Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. *e-Journal of New World Sciences Academy*.
- Selçuk, S. (2021). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları Açısından Bağlanma Stili, Kadına Yönelik Şiddet Tutumu ve Benlik Saygısının İncelenmesi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.
- Shechner, Tomer. (2010). Gender Identity Disorder: A Literature Review From A Developmental Perspective. *The Israel journal of psychiatry and related sciences*. c.47 s.2: 42-51.
- Shiota, K. M. (2017). Intimate Partner Violence Attitudes, Endorsement of Myths, and Self- Esteem of Undergraduate Social Work Students: A Quantitative Study *Yüksek lisans tezi*, Yale Üniversitesi, New Haven).
- Steinberg, L. (2007). *Ergenlik*. Yayına Haz.: F.Çok. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Subaşı N, Akın A. (2003) Kadına Yönelik Şiddet; Nedenleri ve Sonuçları. Toplumsal Cinsiyet, Sağlık ve Kadın Kitabı İçinde, *Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları*
- Subaşı, A., Akın, A. (2005). Kadına Yönelik Şiddet Nedenleri ve Sonuçları. Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi.
- Sullivan, B. F., & Schwebel, A. I. (1995). Relationship beliefs and expectations of satisfaction in marital relationships: Implications for family practitioners. *The Family Journal*, 3(4), 298-305.
- Sullivan, T. P., McPartland, T., Price C., Cruza-Guet, M. C. ve Swan, S. C. (2014). Relationship self-efficacy protects against mental health problems among women in birectionally aggressive intimate relationships with men. *J Couns Psychol*, 60(4), 641- 647.
- Surinya, T. (1997). Gender Role Attitudes Among Thai College Students : Traditional or Egalitarian. *Yüksek Lisans Tezi*, Oregon State University, Oregon.
- Şenocak, E. (2015). Kur'an Kursu Öğrencilerinde Benlik Saygısı. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Şimşek, G. F., & Kavas, A. B. Flört Şiddetine Yönelik Tutum, Toplumsal Cinsiyet ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Aile Ekseni Şiddetten Sosyal Travmalara*, 158.
- Terzioğlu, F., & Taşkın, L. (2008). Kadının toplumsal cinsiyet rolünün liderlik davranışlarına ve hemşirelik mesleğine yansımaları. *CÜ Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 12(2), 62-67.

- Turan, A.F. (2010). Üniversite Öğrencilerinin İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalarını Yordamada Yalnızlık, Benlik Saygısı, Yaş, Cinsiyet ve Romantik İlişki Yaşama Durumunun Rolü, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Turan, R. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Gönül İlişkisinde Şiddete Yönelik Tutumlar ile Toplumsal Cinsiyet Rollerini, Bağlanma Boyutları, Benlik Saygısı ve Sosyal Onay Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Tümekaya, S. ve İflazoğlu, A. (2006). Çukurova Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Otomatik Düşünce ve Problem Çözme Düzeylerinin Bazı Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi.
- Türk, E. (2019). Beliren yetişkinlerde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumun, benlik kurgusunun ve benliğin ayrılaşmasının eş seçme stratejilerini yordamadaki rolü (*Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Türkçapar, M. H. (2000). Kognitif terapi ve psikanalize bakışı. *3P Dergisi*, 8(1), 44.
- Türküm, S. (1999). Bilişsel Davranışçı Yaklaşım Dayalı Grupla Psikolojik Danışmanın Bilişsel Çarpıtmalar ve İletişim Becerileri Üzerindeki Etkisi. Eskişehir: *Anadolu Üniversitesi Yayınları*.
- Uğur, E., & Murat, M. (2014). Lise Öğrencilerinin Kişilerarası İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmaları Ve Saldırganlık Tepkileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(2).
- Uluocak, Ş., Gökulu, G., & Bilir, O. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Stratejik Bir Başlangıç Noktası: Partner Şiddeti. *International Journal of Human Science*. 11(2), 362-387
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal Cinsiyet Ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (35), 29-56.
- Vefikuluçay Yılmaz, D., Zeyneloğlu, S., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L., & Eroğlu, K. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüşleri . *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*
- Vefikuluçay, Duygu vd. (2007). "Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açıkları". Hacettepe Üniversitesi *Hemşirelik Fakültesi Dergisi* 14(2): 26-38.
- Venema, T. U. (2018). Flört Şiddetinin Çocukluk Çağı Yaşantılarıyla İlişkisi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- World Health Organization. (2002). The world health report 2002: reducing risks, promoting healthy life. World Health Organization., 2-5
- World Health Organization. (2002). World Report on Violence and Health. İsviçre: World Health Organization.
- World Health Organization. (2005). WHO Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence. World Health Organization.
- Yıldırım, S. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Toplumsal Cinsiyet Tutumlarının Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarına Etkisi, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaz, F. (2019). Sağlık Personelinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi*.
- Yiğit, C.M. (2018). Bireylerde Benlik Saygısı ve Cinsel Özyeterlilik İlişkisinde Bilişsel Çarpıtmaların Rolü. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

- Yolcu, D. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddeti: Benlik Benlik Saygısı, Algılanan İlişki Özyeterliği ve Bağlanma Biçimlerinin Rolü. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yörükoğlu A (2000). *Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar*. Özgür Yayınları, İstanbul.
- Yumuşak, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki, *(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Yurtal, F. (1999). Üniversite öğrencilerinin akılcı olmayan inançlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Yayımlanmamış doktora tezi*, Gazi Üniversitesi
- Yurtal, F. (1999). Üniversite öğrencilerinin akılcı olmayan inançlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Zeyneloğlu, S. (2008). Ankara’da Hemşirelik Öğrenimi Gören Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Zeyneloğlu, S., & Terzioğlu, F. (2011). Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 409-420.

EKLER

Ek 1: Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği

17- Bu cümlelerden hiçbirinin doğru ya da yanlış cevabı yoktur. Her cümle ile ilgili görüş, kişiden kişiye değişebilir. Aşağıdaki ifadelerin kendi düşünce ve duygularınıza ne derecede uygun olduğuna karar veriniz. 0 kesinlikle uygun değil; 4 kesinlikle uygun anlamındadır	Kesinlikle Kabulmuyorum	Katılmıyorum	Kısmen Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum	
1. Kızlar, ekonomik bağımsızlıklarını kazandıktan sonra ailelerinden ayrı yaşayabilmelidir.	0	1	2	3	4
2. Erkeğin evde her dediği yapılmalıdır.	0	1	2	3	4
3. Kadının yapacağı meslekler ile erkeğin yapacağı meslekler ayrı olmalıdır.	0	1	2	3	4
4. Evlilikte çocuk sahibi olma kararını eşler birlikte vermelidir.	0	1	2	3	4
5. Bir genç kızın evleneceği kişiyi seçmesinde son sözü baba söylemelidir.	0	1	2	3	4
6. Kadının erkek çocuk doğurması onun değerini artırır.	0	1	2	3	4
7. Kadının doğurganlık özelliği nedeniyle, iş başvurularında erkekler tercih edilmelidir.	0	1	2	3	4
8. Ailede ev işleri, eşler arasında eşit paylaşılmalıdır.	0	1	2	3	4
9. Kadının yaşamıyla ilgili kararları kocası vermelidir.	0	1	2	3	4
10. Kadınlar kocalarıyla anlaşamadıkları konularda tartışmak yerine susmayı tercih etmelidir.	0	1	2	3	4
11. Bir genç kız, evlenene kadar babasının sözünü dinlemelidir.	0	1	2	3	4
12. Ailenin maddi olanaklarından kız ve erkek çocuk eşit yararlanmalıdır.	0	1	2	3	4
13. Çalışma yaşamında kadınlara ve erkeklere eşit ücret ödenmelidir.	0	1	2	3	4
14. Bir erkeğin karısını aldatması normal karşılanmalıdır.	0	1	2	3	4
15. Kadının çocuğu olmuyorsa erkek tekrar evlenmelidir.	0	1	2	3	4
16. Kadının temel görevi anneliktir.	0	1	2	3	4
17. Evin reisi erkektir.	0	1	2	3	4
18. Dul kadın da dul erkek gibi yalnız başına yaşayabilmelidir.	0	1	2	3	4
19. Bir genç kızın, flört etmesine ailesi izin vermelidir.	0	1	2	3	4
20. Ailede kararları eşler birlikte alınmalıdır.	0	1	2	3	4
21. Bir kadın akşamları tek başına sokağa çıkabilmelidir.	0	1	2	3	4
22. Eşler boşandığında mallar eşit paylaşılmalıdır.	0	1	2	3	4
23. Kız bebeğe pembe, erkek bebeğe mavi renkli giysiler giydirilmelidir.	0	1	2	3	4
24. Erkeğin en önemli görevi evini geçindirmektir.	0	1	2	3	4
25. Erkeğin maddi gücü yeteriyse kadın çalışmamalıdır.	0	1	2	3	4
26. Evlilikte, kadın istemediği zaman cinsel ilişkiyi reddetmelidir.	0	1	2	3	4
27. Mesleki gelişme fırsatlarında kadınlara ve erkeklere eşit haklar tanınmalıdır.	0	1	2	3	4
28. Evlilikte erkeğin öğrenim düzeyi kadından yüksek olmalıdır.	0	1	2	3	4
29. Bir kadın cinsel ilişkiyi evlendikten sonra yaşamalıdır.	0	1	2	3	4
30. Ailede erkek çocuğun öğrenim görmesine öncelik tanınmalıdır.	0	1	2	3	4
31. Erkeğin evleneceği kadın bakire olmalıdır.	0	1	2	3	4
32. Alışveriş yapma, fatura ödeme gibi ev dışı işlerle erkek uğraşmalıdır.	0	1	2	3	4
33. Erkekler statüsü yüksek olan mesleklerde çalışmalıdır.	0	1	2	3	4
34. Ailede kazancın nasıl kullanılacağına erkek karar vermelidir.	0	1	2	3	4
35. Bir erkek gerektiğinde karısını dövmelidir.	0	1	2	3	4
36. Evlilikte gebelikten korunmak sadece kadının sorumluluğudur.	0	1	2	3	4
37. Bir kadın hastaneye gittiğinde kadın doktora muayene olmalıdır.	0	1	2	3	4
38. Evlilikte erkeğin yaşı kadından büyük olmalıdır.	0	1	2	3	4

Ek 2: İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar Ölçeği

Bu ölçek insanların kişilerarası ilişkilerle ilgili olarak benimsedikleri bazı düşünceleri içermektedir. Lütfen her cümleyi dikkatle okuyup, bu düşüncelere ne derece katıldığınızı aşağıdaki şıkları dikkate alarak belirtiniz.

1. Hiç katılmıyorum
2. Çok az katılıyorum
3. Kısmen katılıyorum
4. Oldukça katılıyorum
5. Tamamen katılıyorum

Her düşünce katılma derecenizi hemen yanındaki cevap formu üzerine (X) koyarak belirtiniz. Okuduğunuz her bir ifade için tek bir işaretleme yapmaya özen gösteriniz.

1. İnsanlarla fazla samimi olmak genellikle sorun yaratır.
(1) (2) (3) (4) (5)
2. İnsanlar beni hiç anlamıyor.
(1) (2) (3) (4) (5)
3. Çevremdeki insanlara gerçek duygu ve düşüncelerimi ifade edersem onlar tarafından reddedileceğime inanıyorum.
(1) (2) (3) (4) (5)
4. Bu hayatta gerçek dost yoktur.
(1) (2) (3) (4) (5)
5. İlişki kurduğum herkesin tüm duygu ve düşüncelerini benimle paylaşmasını isterim.
(1) (2) (3) (4) (5)
6. Bir insanın gözünden nasıl bir insan olduğunu anlarım.
(1) (2) (3) (4) (5)
7. Karşımdaki kişiler ifade etmeseler de onların ne düşündüğünü anlarım. (1)
(2) (3) (4) (5)
8. Karşımdaki kişi ben ifade etmesem de benim ne düşündüğümü anlayabilmelidir.
(1) (2) (3) (4) (5)
9. Kendimi iyi hissedebilmem için başkalarının benim hakkımdaki duygu ve düşünceleri olumlu olmalıdır.
(1) (2) (3) (4) (5)
10. İnsanlar verdiği sözleri yerine getirmezler.

(1) (2) (3) (4) (5)

11. Her zaman bir sosyal bir grupta yer almalıyım

(1) (2) (3) (4) (5)

12. Sosyal ortamlarda insanların beni olduğum gibi kabul etmeyeceğini düşünüyorum.

(1) (2) (3) (4) (5)

13. Çevremizdeki insanlara karşı sürekli tetikte olmakta yarar var.

(1) (2) (3) (4) (5)

14. Çevremdeki insanları üzmemek için hep kendimden ödün vermeliyim

(1) (2) (3) (4) (5)

15. İlişkilerimde insanları hoşnut kılmak için onların istediği gibi davranmalıyım.

(1) (2) (3) (4) (5)

16. Her zaman çevremde birilerinin olmasını isterim.

(1) (2) (3) (4) (5)

17. İnsanlar bana daima anlayışlı davranmasını isterim.

(1) (2) (3) (4) (5)

18. İlişkilerde insanlar birbirlerinin tüm beklentilerini karşılamalıdır.

(1) (2) (3) (4) (5)

19. İnsanlarla ilişkilerle yüzeysel tutmakta her zaman yarar vardır.

(1) (2) (3) (4) (5)

Ek 3: Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Sizin İçin Uygun Olanı Seçiniz

- 1) Kendimi en az diğer insanlar kadar değerli buluyorum.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
- 2) Bazı olumlu özelliklerim olduđunu dűřünüyorum.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
- 3) Genelde kendimi başarısız bir kişi olarak görme eğilimindeyim.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
- 4) Ben de diğer insanların birçoğunun yapabildiği kadar bir şeyler yapabilirim.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
- 5) Kendimde gurur duyacak fazla bir şey bulamıyorum.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
- 6) Kendime karşı olumlu bir tutum içindeyim.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
- 7) Genel olarak kendimden memnunum.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
- 8) Kendime karşı daha fazla sayđı duyabilmeyi isterdim.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
- 9) Bazen kesinlikle kendimin bir iře yaramadđını dűřünüyorum.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış
- 10) Bazen kendimin hiç de yeterli bir insan olmadđını dűřünüyorum.
a) ok doğru b) Doğru c) Yanlış d) ok yanlış

Ek 4: Flört Şiddetine Yönelik Tutum Ölçekleri

Erkeğin Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Bir erkek kız arkadaşını aşağılamamalıdır					
2. Bir erkek kız arkadaşına ne yapması gerektiğini söylememelidir.					
3. Bir kız, arkadaşlarıyla dışarıya çıkmadan önce erkek arkadaşına sormalıdır.					
4. İlişkiler daima kızlar erkek arkadaşlarını memnun ettiklerinde yolunda gider.					
5. Bir erkeğin kız arkadaşını tehdit etmesi için asla bir sebep olamaz.					
6. Bazen erkekler ellerinde olmadan kız arkadaşlarına küfrederek.					
7. Bir kız erkek arkadaşını memnun etmek için daima değişmelidir.					
8. Bir kız daima erkek arkadaşının söylediğini yapmalıdır.					

9. Bir erkek, kız arkadaşının her hareketini bilmek zorunda değildir.					
10. Bir erkeğin kız arkadaşına küfretmesi için asla yeterince iyi bir gerekçe olamaz.					
11. Bir erkeğin, çok sinirlendiğinde kız arkadaşına bağırması anlaşılabilir. arkadaşlarını yumruklamak zorundadırlar.					
12. Bir erkeğin kız arkadaşına kötü konuşması olabilecek bir şeydir.					
13. Bir erkeğin kız arkadaşına bağırıp çağırmasının asla bir gerekçesi olamaz.					
14. Bir kız, eğer erkek arkadaşını rahatsız ediyorsa, arkadaşlarıyla görüşmemelidir.					
15. Bir kız için her zaman erkek arkadaşının istediği şekilde giyinmesi önemlidir.					

Erkeğin Flörtte Uyguladığı Fiziksel Flört Şiddetine Yönelik Tutumlar Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Bir kız, bir erkek ona vurduğunda ondan ayrılmalıdır.					
2. Bazı kızlar erkek arkadaşları tarafından tokatlanmayı hak eder.					
3. Bir erkeğin kız arkadaşına vurması asla doğru değildir.					
4. Bazen erkekler kendilerine hakim olmadan kız arkadaşlarını yumruklarlar					
5. Bir erkeğin kız arkadaşını itmesinin asla iyi bir gerekçesi yoktur.					
6. Bazen bir erkek, kız arkadaşı onu sinirlendirdiğinde ona vurmaktan kendini alıkoyamaz.					
7. Bir erkeğin kız arkadaşını tokatlamasının asla iyi bir gerekçesi yoktur.					
8. Bazen kıskançlık erkeği öyle delirtir ki kız arkadaşını tokatlamak zorunda kalır.					
9. Erkek arkadaşlarını aldatan kızlar tokatlanmalıdır.					
10. Bazen aşk, erkeği öyle delirtir ki kız arkadaşına vurur.					

11. Bir erkek, genellikle kız arkadaşı hak etmedikçe onu tokatlamaz.					
12. Eğer hak ediyorsa, bir erkeğin kız arkadaşına tokat Atması normaldir					

Kadının Flörtte Uyguladığı Psikolojik Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Bir kızın erkek arkadaşına küfretmesinin asla iyi bir gerekçesi yoktur.					
2. Kızların erkek arkadaşlarına nasıl giyineceklerini söyleme hakları vardır					
3. Bir erkek daima kız arkadaşı ona ne yapmasını söylerse onu yapmalıdır.					
4. Eğer bir kız, erkek arkadaşına bağırıp çağırırsa bu o erkeği gerçekten ciddi bir şekilde yaralamaz.					
5. Kızların erkek arkadaşlarına ne yapmaları gerektiğini söyleme hakları vardır.					
6. Bir erkek için, her zaman kız arkadaşının istediği şekilde giyinmesi önemlidir					
7. Bazen kızlar ellerinde olmadan erkek arkadaşlarına küfredeler.					
8. Bir erkek, arkadaşlarıyla dışarıya çıkmadan önce daima kız arkadaşına sormalıdır.					

9. Bir kızın erkek arkadaşına kötü konuşması olabilecek bir şeydir.					
10. Bir kızın çok sınırlendiğinde erkek arkadaşına bağırması anlaşılabilir.					
11. Bazen kızlar, erkek arkadaşlarının onları dinlemeleri için onları tehdit etmek zorundadırlar.					

Kadının Flörtte Uyguladığı Fiziksel Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Eğer, hak ediyorsa, bir kızın erkek arkadaşına tokat atması normaldir					
2. Bir kızın erkek arkadaşını itip kakması çok da büyütülecek bir şey değildir.					
3. Bazen kızlar kendilerine hakim olamadan erkek arkadaşlarını yumruklarlar.					
4. Bazı erkekler kız arkadaşları tarafından tokatlanmayı hak eder.					
5. Bazen bir kız, ona saygı göstereceğini diye erkek arkadaşına vurmaya zorundadır.					
6. Bir kız genellikle erkek arkadaşı hak etmedikçe onu tokatlamaz					
7. Bir kız, erkek arkadaşı ne yaparsa yapsın ona vurmamalıdır.					
8. Bir erkeğin kız arkadaşı tarafından tokatlanmasının asla bir gerekçesi yoktur.					
9. Saç çekme bir kızın erkek arkadaşından intikam alması için iyi bir yoldur.					
10. Bir kızın erkek arkadaşına tokat atması asla normal değildir.					

11. Bazı kızlar, kendilerini dinlemek için erkek arkadaşlarını yumruklamak zorundadırlar.					
12. Bir erkek, kız ona tokat attığı zaman o kızdaki ayrılmalıdır					

Ek 5: Sosyodemografik Veri Formu

- 1- Rumuz (Adınızın ve soyadınızın ilk harflerini yazınız):.....
- 2- Yaşınız: .....
- 3- Cinsiyetiniz: Kadın- Erkek
- 4- Eğitim Durumunuz: İlköğretim, Lise, Yüksekokul, Üniversite, Yüksek Lisans, Doktora
- 5- Şu anda mevcut bir romantik ilişkiniz var mı? .....
- 6- Daha önce hiç romantik ilişkiniz oldu mu? .....
- 7- Şu anda yaşadığınız yer: Köy, Kasaba, Şehir, Büyükşehir/Metropol